

ดุษฎีสาร

(นิตยสารกระทรวงยุติธรรม)

สุภษิต	หลวงบริหารพินิจยกิจ	๕๑
ทรัพย์สินหาย	พิชิต พรหมพิทักษ์กุล	๕๒
ช่องโหว่ของประมวลกฎหมายอาญา ?	ปรีชา สุมาวงศ์	๕๕
การฟ้องคดีอาญาในศาลอังกฤษ	บัญญัติ สุขิวะ	๑๐๓
ความรับผิดชอบของแพทย์ในกรณีละเมิด : ประมาทเล็กน้อย (ตอนที่ ๒)	ไพศาล กุมาลย์วิสัย	๑๐๕
กฎหมายจัดที่ดินเพื่อความเป็นธรรมแก่สังคม	เสริมศักดิ์ เทพาคำ	๑๑๓
คำพิพากษาศาลฎีกา (และบันทึกประกอบ)	ยล ชีรกุล	๑๒๑
เรื่องเก่าเล่าใหม่	สินเชาว์	๑๓๓
ประมวลข่าว	ถาวร โพธิ์ทอง	๑๔๐
วงการกฎหมายสากล	.....	๑๔๓
เรื่องแปลกแต่จริงในกฎหมายนานาประเทศ	เรือนแก้ว	๑๕๒
ข้อสังเกตเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ฝิ่น พ.ศ. ๒๔๗๒	ทิรัญ สถาปนัสุต	๑๕๓
ท่านถาม - เราตอบ	ทวี กลียพงษ์	๑๖๑

(โปรดพลิกดูด้านใน)

เล่ม ๒ ปีที่ ๘

๑๑๑/๕

กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔

ในวาระการกระทรวงยุติธรรม

ชมรมยุคิธรรม	V. 96	๑๖๓
รายงานการประชุมร่างประมวลกฎหมายอาญา (และบันทึกประกอบ) มาตรา ๑๖-๒๒		
	โชค จารุจินดา	๑๖๖
บทบรรณาธิการ		๑๔๘

ดุจดาว

(นิตยสารกระทรวงยุติธรรม)

เล่ม ๒ ปีที่ ๘

กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔

สุภาษิต

ศีลเมว อธิ อคัม   ปญญาวา ปน ชย์ อุตโม
มนุสเสสุ จ เทเวสุ   สิลปญญาณโต

IN THIS WORLD MORALITY IS CHIEF, WHEREAS A
WISE MAN IS A SUPREME. THROUGH MORALITY
AND WISDOM CAN THERE BE A VICTORY OVER
GODS AND MEN.

ศีลประเสริฐเลิศล้ำ
คนฉลาดปราชญ์ปัญญา
ชั้นชนะเหล่าบรรดา
เนื่องจากปัญญา

โลกา
ยังผู้
ทวยเทพ มนุษย์ฤา
รอบด้วยศีลธรรม

หลวงบริหารพินิจฉยกิจ

ทรัพย์สินหาย

พิชิต พรหมพิทักษ์กุล

ผู้พิพากษาศาลจังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำว่า “ทรัพย์สินหาย” มีปรากฏอยู่ในกฎหมายหลักที่ชกนอยเล่มมอในปัจจุบัน คือประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๖๓-๑๓๖๖ ซึ่งบัญญัติถึงหน้าที่และสิทธิของผู้เก็บทรัพย์สินหายได้ กับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๒ ซึ่งบัญญัติกำหนดความผิดของผู้เก็บทรัพย์สินหายได้ด้วยยกยอกเสีย กล่าวเพียงเท่านั้นกเห็นได้วาทบัญญัติของประมวลทั้งสองเกยวของกนอย คือประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติกำหนดหน้าที่ของผู้เก็บทรัพย์สินหายได้ไว้ เช่น ต้องส่งมอบทรัพย์สินนนแก่ผู้ของหาย หรือเจ้าของ หรือบุคคลอันผู้มดีททจจะรับทรัพย์สินนน หรือส่งมอบแก่ตำรวจนครบาล เป็นต้น และได้บัญญัติกำหนดรางวัลแก่ผู้พบทหน้าทเกยวกับทรัพย์สินนนถูกคองตามกฎหมายไว้ด้วย ถ้าผู้เก็บทรัพย์สินหายได้ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติไว้ ซึ่งโดยมากมักถือเอาเป็นประโยชน์ของตนเอง ก็เขาบทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญาฐานยกยอกทรัพย์สินหาย แต่ในทางแพ่งนั้นไม่ค่อยเกิดปัญหาที่ยากและมีคดีศาลน้อย คดีมีปัญหาที่ยากมาดีศาลน้อยๆ คือทางอาญา และปัญหาหนักคือ อย่างไรก็ตามเรียกว่า “ทรัพย์สินหาย” ในทนจจะพุดถึงแต่ทางอาญาและพุดเฉพาะปัญหาซึ่งเกิดขณเล่มมอเท่านั้น

ที่จะเกิดปัญหาดังกล่าวขณ โดยมาก มาจาก ข้อเท็จจริงที่ เจ้าของทรัพย์สิน ทาทรัพย์สินกหรือหลงลืมวางไว้และได้ตามหาอยู่ ในระหว่างนั้นเองผู้กระทำผิดมาพบเข้าและได้ถือเอาเป็นประโยชน์ของตนเอง ดังนมนปัญหาที่มเกยงเกิดขณว่า การที่ผู้กระทำผิดยึดถือเอาทรัพย์สินดังกล่าวมานนเป็นความผิดฐานยกยอกทรัพย์สินหาย หรือฐานลักทรัพย์

ก่อนจะวินิจฉัยปัญหาดังกล่าว ขอยกคอบทกฎหมายที่เกยวของมาเทียบเคียงกันไว้เสีย ทน ทน คือประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๒ บัญญัติเรื่องยกยอกว่า “ผู้ใดครอบครองทรัพย์สินซึ่งเป็นของผู้อื่น หรือซึ่งผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย เบียดบังเอาทรัพย์สินนนเป็นของ

คน หรือบุคคลที่สามโดยทุจริต ผู้กระทำความผิดฐานยกยอก ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าทรัพย์สินได้ตกมา อยู่ในความ ครอบครองของ ผู้กระทำผิดเพราะ ผู้อื่นส่งมอบให้ โดยสำคัญผิดไปด้วยประการใด หรือ เป็นทรัพย์สินหาย ซึ่งผู้กระทำผิดเก็บได้ ผู้กระทำ ต้องระวางโทษแต่เพียงกึ่งหนึ่ง และในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗ มาตรา ๓๓๘ ที่ยกเลิกไปแล้ว บัญญัติว่า “ผู้ใดเก็บของตกของหายได้กึ่ง หรือมันได้ทรัพย์สินแผ่นดินกึ่ง ถ้าแลมันยกยอกเอาทรัพย์สินไว้ไม่กระทำตามกฎหมายที่บังคับไว้สำหรับการนั้นไซ้ ท่านว่า ต้องระวางโทษกึ่งอัตรายกยอกอันต้องอาญา”

จากบทบัญญัติของสองมาตราข้างต้นเห็นได้ว่า ประมวลกฎหมายอาญาซึ่ง ใช้อยู่ในปัจจุบันใช้คำว่า “ทรัพย์สินหาย” ส่วนกฎหมายลักษณะอาญาซึ่งยกเลิกไปแล้วใช้ คำว่า “ของตก ของหาย” แต่เมื่อพิจารณาเทียบเคียงบทบัญญัติทั้งหมดรวมทั้งกฎหมาย แห่งและพาณิชย์ ซึ่งใช้คำว่า “ทรัพย์สินหาย” ด้วยแล้วเห็นว่า สองคำน่าจะมี ความหมายอย่างเดียวกัน ซึ่งโดยมากมักเข้าใจกันว่า หมายถึงทรัพย์สินที่หายหรือ ทรัพย์สินที่หายไปโดยมิได้มีอำนาจครอบครองทรัพย์สินต่อไปแล้ว เมื่อนำไปประกอบ กับองค์ความผิดฐานยกยอกซึ่งแยกได้ดังนี้—

๑. ได้ครอบครองทรัพย์สินไว้
๒. ทรัพย์สินเป็นของผู้อื่น หรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย
๓. เบียดบังเอาทรัพย์สินเป็นของตนหรือบุคคลที่สาม
๔. โดยทุจริต

ฉะนั้น การยกยอกทรัพย์สินหายก็หมายถึงเบียดบังเอาทรัพย์สินเจ้าของได้ทำตก หรือ ทำหายในลักษณะที่เจ้าของมิได้มีอำนาจครอบครองทรัพย์สินต่อไปแล้ว

ส่วนเรื่องลักทรัพย์ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๔ บัญญัติว่า “ผู้ใดเอา ทรัพย์สินของผู้อื่น หรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริต ผู้กระทำความผิดฐาน ลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกพันบาท” จากบทบัญญัติ ความผิดฐานลักทรัพย์พอจะแยกองค์ความผิดได้ว่า

๓. เอาทรัพย์สินไป ซึ่งหมายถึง

ก. ทรัพย์สินอยู่ในความครอบครองของผู้อื่น

ข. มีการเอาทรัพย์สินไปจากการครอบครอง

๔. ทรัพย์สินเป็นของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย

๕. เจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่อนุญาต

๖. โดยทุจริต

จากหลักเกณฑ์ของความผิดทั้งสองอย่างดังกล่าวมานั้น ทำให้คิดว่า ในกรณีเจ้าของทรัพย์สินทำทรัพย์สินตก หรือหลงลืมทิ้งไว้ ต่อมาผู้กระทำความผิดมาพบเขาและยึดถือเอาทรัพย์สินเป็นประโยชน์ตน หรือผู้อื่นเสีย หากทรัพย์สินยังอยู่ในความครอบครองของเจ้าของทรัพย์สิน เช่น เจ้าของทรัพย์สินกำลังเที่ยวตามหาอยู่อย่างใกล้ชิด เป็นต้น ก็เป็นความผิดฐานลักทรัพย์ แต่ถ้าทรัพย์สินหลุดจากครอบครองของเจ้าของทรัพย์สินแล้ว เช่น เจ้าของทรัพย์สินไม่ทราบว่า ได้ทำตกที่ไหน และไม่ได้เที่ยวหาในบริเวณนั้น ก็เป็นความผิดฐานยกยอกทรัพย์สิ้นหาย แต่ในปัจจุบันมีคำพิพากษาฎีกาอันจดยเป็นแนวทางให้เห็นว่า ข้อคิดดังกล่าวน่าจะยังไม่ถูกต้องบริบูรณ์นัก กล่าวคือ คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๔/๒๕๐๓ คดีระหว่าง พนักงาน ชัยการ ประจำศาลจังหวัดไชยา โจทก์ นางกัลป์หรือแดง หัดน้อย จำเลย ซึ่งมีขอเท็จจริงว่า ผู้เสียหายเก็บทองรูปพรรณที่โจทก์กล่าวในฟ้องไว้ในขวดโตขนาดหัวแม่เท้า มีฝาเกลียวปิด ในคืนเกิดเหตุผู้เสียหายไปในงานทำขวัญข้าวเปลือกที่วัดคันไทร ได้เอาขวดใส่ทองรูปพรรณใส่ไว้ในกระเป๋าเสื้อด้านใน และเดินไปฟังพระสวดมนต์ มีคนฟังอยู่ประมาณ ๓๐ คน จำเลยก็ฟังอยู่ด้วย พอพระสวดจบผู้เสียหายก็อุ้มบุตรลงบันไดกุฏิไปข้างล่าง พอเดินไปข้างบันไดประมาณ ๓-๔ ก้าว บุตรร่วงลงจากเอว ผู้เสียหายก้มลงไปอุ้มบุตรขึ้นซึ่งทำให้ขวดใส่ทองรูปพรรณตกออกจากกระเป๋า ลงไปยังพื้นดิน แต่ผู้เสียหายไม่รู้สึกตัว และได้อุ้มบุตรไปวางให้เล่นห่างไปอีกประมาณ ๒ วา จำเลยกับนางกัลป์ได้ตามผู้เสียหายลงมาในเวลาใกล้ ๆ กันนั้น (ตามจำนวนประมาณ ๓ ก้าว) และมีนางห้วนซึ่งลงมาก่อนผู้เสียหายได้มายืนอุ้มบุตรวิ่งเล่นอยู่ห่างบันไดกุฏิประมาณ ๒ วา พอลงมาถึงหน้าบันไดจำเลยก็ก้มลงเก็บขวดใส่ทองรูปพรรณของผู้เสียหายและยกขึ้นส่องดูกับแสงไฟแล้วถือเดินไปบ้าน ส่วนผู้เสียหายเมื่อดวงบุตรลงแล้วได้คลำดูกระเป๋าเสื้อ ปรากฏว่าขวดใส่ทองรูปพรรณหายไปถึงเดินหาดูในบริเวณนั้น แต่ไม่พบ และได้มาพบนางห้วน ผู้เสียหายบอก

นางห่อนว่า เครื่องทองรูปพรรณหายหมดแล้ว นางห่อนถามว่าไล่อะไรไว้ ผู้เสียหายบอกว่าไล่
 ชวดและไล่กระเป๋าลือข้างโนไว้ นางห่อนจึงว่า เห็นจำเลยเก็บไปคนเดียวเอง ตามไปเอาอะ
 ผู้เสียหายจึงฝากบุตรไวกับนางห่อนแล้วตามจำเลยไป พอพ้นเขตวัดก็เห็นจำเลย ผู้เสียหาย
 เรียกให้หยุด แต่จำเลยไม่หยุดและได้เดินชนบานไป ผู้เสียหายตามขึ้นไปและถามจำเลยว่า
 เก็บชวดทองมาไม่ใช่หรือ เก็บมากเอามาให้เสีย จำเลยไม่ตอบ นายบ๋องดำตามจำเลยซึ่งเป็น
 อาของผู้เสียหายก็ได้อวยพุดด้วย แต่จำเลยก็ไม่ยอมพุดอะไร และได้เดินเข้าไปในครัว ผู้
 เสียหายจึงกลับไปบอกนางห่อนว่า จำเลยไม่พุด แล้วไปบอกนายรุ่นผู้ใหญ่บ้าน ๆ จึงพา
 พรรคพวกไปพุดขอชวดไล่ทองรูปพรรณคืนในคืนนั้น แต่จำเลยปฏิเสธว่าไม่ได้เก็บมา ดังนั้น
 ศาลฎีกาจึงวินิจฉัยว่า “.....เมื่อจำเลยเก็บชวดไล่ทองรูปพรรณได้ จำเลยไม่ทราบว่าเป็น
 ของใคร เจ้าของยังติดตามหาอยู่หรือไม่ จำเลยเอาเป็นประโยชน์คนเดียว ดังนั้นคงม
 ความผิดฐานเก็บทรัพย์หายแล้วเบียดบังเอาเป็นของตน อันเป็นความผิดฐานยกอกตาม
 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๒ วรรค ๒ ตามนัยฎีกาที่ ๔๔๘/๒๔๘๘ อัยการจังหวัด
 อุดรราชธานี และนางหญิงเยี่ยง วงศ์พานิช โจทก์ เด็กชายฉัตร ดีมาคำ ที่ ๓ นางหอม
 ดีมาคำ ที่ ๒ จำเลย.....”

ข้อเท็จจริงตามฎีกาที่ ๓๔/๒๕๐๓ นั้นเห็นได้ว่า ระยะเวลาที่ผู้เสียหายทำของตก
 กับระยะเวลาที่จำเลยมาเก็บเอาไปใกล้กันมาก คือประมาณ ๓ ถัดใจเท่านั้น และผู้เสียหาย
 ก็รู้สึกได้ว่า ของหายเมื่อเดินไปห้างเพียงประมาณ ๒ วา ทังเมื่อทราบก็ได้เดินหาทันที เช่น
 นั้นนับได้ว่าทรัพย์สินนั้นยังอยู่ในครอบครองของผู้เสียหายโดยไม่ต้องสงสัย การที่ศาลฎีกาจึง
 ว่า “.....เมื่อจำเลยเก็บชวดไล่ทองรูปพรรณได้ จำเลยไม่ทราบว่าเป็นของใคร
 เจ้าของยังติดตามหาอยู่หรือไม่....” ก็หมายความว่า ศาลฎีกาถือเอาความรู้สึกของผู้กระทำผิด
 เป็นสำคัญโดยไม่คำนึงถึงว่า ความจริงทรัพย์สินนั้นยังอยู่ในความครอบครองของเจ้าของ
 หรือไม่ คือถ้าเมื่อผู้กระทำผิดเก็บได้นั้น ผู้กระทำผิดไม่ทราบว่าทรัพย์สินนั้นเป็นของใคร และ
 ไม่ทราบว่าเจ้าของยังตามหาอยู่ หากเบียดบังเอาเป็นของตนหรือบุคคลที่สาม ย่อมมีความ
 ผิดฐานยกอกทรัพย์สินหาย แม้ข้อเท็จจริงทรัพย์สินนั้นยังอยู่ในความครอบครองของเจ้าทรัพย์
 และเจ้าทรัพย์กำลังตามหาอยู่ก็ดู ๆ ก็ตาม

ฎีกาที่ ๔๔๘/๒๕๕๐ พิจารณาอ้างมานกมขอเท็จจริงว่า ผู้เสียหายจะไม่ขอไม่
 อดใจไปมาราย ได้เอาฉบับตรวจพบได้กระเน่าได้กินหนาทัดมอยู่ไว้ แล้วออกไปขึ้นร
 ารถลำรถตรงหน้าบ้านของตน ระหว่างรรถอยู่ได้เอามือชกกระเป่า คอยอยู่หลายนาที่รถไม่มา
 จึงเอามือออกจากกระเป่า ซึ่งทำให้รถขับจากกระเป่าลงไปยังที่พบนั่น แต่ผู้เสียหายไม่
 รู้สึกตัว และได้กลับเข้าไปในบ้าน ในระหว่างนั้นเองจำเลยเดินมาและเก็บเอาฉบับที่นั้นไป
 ส่วนผู้เสียหายเมื่อเข้าไปข้างในร้านได้ดวงครนบัตรปรากฏว่า ไม่มี ก็เข้าใจว่าคงตกหายทถนน
 หน้าร้านนั่นเอง ขอเท็จจริงในคดีนี้ก็จะถือได้ว่า ทรัพย์สินยังอยู่ในความครอบครองของผู้
 เสียหาย การที่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าเป็นความผิดฐานลักทรัพย์โดยอาศัยหลัก
 ความรู้ของจำเลยเป็นสำคัญ นอกจากนกมฎีกาอื่น ๆ ที่วินิจฉัยท่านเองเคยยกออก เช่น
 ฎีกาที่ ๓๒๔/๒๕๕๓ เป็นต้น

มคคหลายเรื่องซึ่งมีขอเท็จจริงคล้ายท่านเองนี้ แต่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า เป็นความผิด
 ฐานลักทรัพย์ โดยมีเนื้อความบางตอนในคำวินิจฉัยว่า "...ทรัพย์สินยังอยู่ในความครอบครอง
 ของผู้เสียหาย ผู้ใดเอาไปโดยทุจริต ย่อมมีความผิดฐานลักทรัพย์" ดังนี้อาจทำให้คิดไปได้ว่า
 ศาลฎีกายกถือการครอบครองเป็นสำคัญ แต่เมื่อพิจารณาเหตุโดยละเอียดแล้วเห็นได้ว่า ศาลฎีกา
 ยกถือความรู้ของผู้กระทำผิดเป็นสำคัญเช่นเดียวกับคดีศาลฎีกาวินิจฉัยว่า เป็นความผิด
 ฐานลักทรัพย์ดังกล่าวมาแล้วนั่นเอง เช่นฎีกาที่ ๑๖๒/๒๕๕๗ ซึ่งมีขอเท็จจริงว่า
 ไม้ของบริษัทซึ่งมีตรา ของบริษัท ประทับประจำต้น ได้ไหลลอย เข้าถึงเขาป่า เมื่อคราวน้ำท่วม
 ถือว่าไม้นั้นอยู่ในความครอบครองของบริษัทโดยปริยาย จำเลยเก็บไม้นั้นไปโดยเพื่อประ
 โยชน์ของจำเลย ย่อมมีความผิดฐานลักทรัพย์ ดังนั้นแม้ศาลฎีกาจะกล่าวว่ามีอยู่ในความ
 ครอบครองของบริษัท จำเลยเอาไปย่อมผิดฐานลักทรัพย์ตาม แต่เพียงหาได้ตั้งหลักความรู
 ู้สึกของจำเลยไม่ กล่าวคือ ไม้ที่จำเลยยกถือเอามานั้น มีตราของบริษัทผู้เสียหายประทับอยู่
 ฎีกาที่ ๑๖๕๗/๒๕๕๓ ขอเท็จจริงว่า นางรังคนในบ้านเจ้าทรัพย์ไปจ่ายตลาด และ
 เด็กหญิงน้อยบุตรเจ้าทรัพย์อายุ ๖ ขวบไปด้วย เด็กหญิงคนนั้นม้ายี่ร้อยคอกทองคำ ๑ เส้น

ฎีกาที่ ๑๖๕๗/๒๕๕๓ ขอเท็จจริงว่า นางรังคนในบ้านเจ้าทรัพย์ไปจ่ายตลาด และ
 เด็กหญิงน้อยบุตรเจ้าทรัพย์อายุ ๖ ขวบไปด้วย เด็กหญิงคนนั้นม้ายี่ร้อยคอกทองคำ ๑ เส้น

สวมไปด้วย ระหว่างนางรงค์ชอของในศาลาถนนปล่อยให้เด็กหญิงน้อยเดินตามหลังไป ใน
 ตอนนมหญิงคนหนึ่งบอกว่า เห็นจำเลยเก็บของอะไรไม่รู้ไปจากพนักนางรงค์ชอเด็กหญิง
 น้อยจึงรู้ว่าสร้อยคอเด็กหายไป นางรงค์แจ้งความแก่ตำรวจว่า สร้อยคอเด็กหายไป ส่งสืบคนลัก
 หญิงทบอกนางรงค์ได้บอกตำรวจถึงตัวจำเลยด้วย ตำรวจจึงตามหาจำเลย พบจำเลยกำลังเดิน
 กลับบ้าน จึงแจ้งขอหาให้ทราบ และแนะนำ หากเขาไปก็ขอให้คนเลี้ยง จำเลยก็เอาสร้อยออก
 มาจากเอวสั่งให้และบอกว่า เก็บได้ ดังนั้นศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "... จำเลยน่าจะรู้ว่า สร้อย
 นี้นั้นเป็นของเด็กหญิงน้อยเพิ่งทำตก เพราะเมื่อจำเลยหยิบเด็กหญิงน้อยก็ยังไม่ไกลๆ นนเอง
 ถ้าจำเลยไม่หยิบไปเสีย นางรงค์ผู้ไปกับเด็กหญิงน้อยก็คงหาพบ รูปคดีคงไม่ต้องฟังว่า ความ
 ยึดถือของเจ้าทรัพย์ยังไม่ขาดพันไป จำเลยจึงต้องมีความผิดลักทรัพย์..." คำวินิจฉัยของ
 ศาลฎีกานี้ แม่ตอนท้ายจะว่า "... ความยึดถือของเจ้าทรัพย์ยังไม่ขาดพันไป จึงมีความผิด..."
 ก็ตาม แต่เมื่อคดีความทั้งหมด ศาลฎีกายึดถือความของจำเลยย่นย่อเอง ดังจะเห็นได้
 จากคำวินิจฉัยที่ว่า "... จำเลยน่าจะรู้ว่า สร้อยนี้เป็นของเด็กหญิงน้อยเพิ่งทำตก..."

ฎีกาที่ ๕๓๘/๒๕๐๒ ข้อเท็จจริงมีว่า จำเลยเก็บเอากระเป๋าได้เงินของผู้เสียหาย ซึ่ง
 เห็นได้ว่าเธอแสร้งแกล้งหนีไปจากเธอขณะนั่งดูภาพยนตร์อยู่ใกล้เคียงกัน ศาลฎีกาวินิจฉัย
 ว่า "... การที่กระเป๋าของนางอนรรฆาหนีจากเธอตกลงไปในนั้น จะตกอยู่บนเก้าอี้ที่นั่ง
 อนรรฆา หรือตกอยู่ที่พื้นตรงปลายเท้าจำเลยดังจำเลยนำสืบก็ตาม จะคงไม่สมว่า ณ
 ที่นั้นไม่ใช่ถนนหนทาง แต่เป็นที่ๆ ผู้คนกำลังดูภาพยนตร์กันอยู่มากหน้าหลายตา ซึ่งถ้ามีอะไร
 ร่วงหล่นอยู่ในขณะนั้น บุคคลทั่วไปย่อมมีความเข้าใจว่าของนั้นต้องเป็นของใครคนใดคนหนึ่ง
 ทำร่วงหล่นไว้โดยยังไม่รู้ผู้ใดหรือยังตามหาคนไม่พบ และทางพิจารณาก็ปรากฏอยู่ว่า หลง
 จากผู้ใดตกว่า กระเป๋าเงินหลุดจากที่เห็นเธอราว ๓ นาทีเท่านั้น นางอนรรฆาเป็นเจ้าของ
 จดการคนหาเพื่อเอาคืนเป็นจำละหอน จึงมีใญ่ว่าจำเลยซึ่งนั่งอยู่แค่เบื้องหลังนางอนรรฆาจะเห็น
 ในขณะที่กระเป๋าเงินตกลงมาหรือไม่ก็ตาม กระเป๋านั้นก็ยังไม่อยู่ในสภาพของตกของหาย
 ดังจำเลยฎีกาขึ้นมา ต้องถือว่าคงอยู่ในความยึดถือของนางอนรรฆา และถือว่าจำเลยอยู่ในฐานะ
 ทศกรรหรือเข้าใจสภาพการณ์เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไปที่จกกล่าวมาแล้ว..... จำเลยยอม

ความผิดฐานลักทรัพย์..." ฎีกานี้ก็เช่นเดียวกับที่กล่าวมาแล้ว แม่คำวินิจฉัยของศาลฎีกา
 จะกล่าวได้ว่า ทรัพย์อยู่ในความครอบครองของผู้เสียหายก็ตาม แต่เนื้อหาของคำวินิจฉัยคือ

กระนั้นเองจึงต้องผู้เสียหายตกลง. ๓๕๓ จำเลยซึ่งนั่งดูภาพขณะคดีอยู่. ๓๕๔ คงจะมาจะรู้
ว่า ต้องเป็นของกัน. ๓๕๕. ๓๕๖. ๓๕๗. ๓๕๘. ๓๕๙. ๓๖๐. ๓๖๑. ๓๖๒. ๓๖๓. ๓๖๔. ๓๖๕. ๓๖๖. ๓๖๗. ๓๖๘. ๓๖๙. ๓๗๐. ๓๗๑. ๓๗๒. ๓๗๓. ๓๗๔. ๓๗๕. ๓๗๖. ๓๗๗. ๓๗๘. ๓๗๙. ๓๘๐. ๓๘๑. ๓๘๒. ๓๘๓. ๓๘๔. ๓๘๕. ๓๘๖. ๓๘๗. ๓๘๘. ๓๘๙. ๓๙๐. ๓๙๑. ๓๙๒. ๓๙๓. ๓๙๔. ๓๙๕. ๓๙๖. ๓๙๗. ๓๙๘. ๓๙๙. ๔๐๐. ๔๐๑. ๔๐๒. ๔๐๓. ๔๐๔. ๔๐๕. ๔๐๖. ๔๐๗. ๔๐๘. ๔๐๙. ๔๑๐. ๔๑๑. ๔๑๒. ๔๑๓. ๔๑๔. ๔๑๕. ๔๑๖. ๔๑๗. ๔๑๘. ๔๑๙. ๔๒๐. ๔๒๑. ๔๒๒. ๔๒๓. ๔๒๔. ๔๒๕. ๔๒๖. ๔๒๗. ๔๒๘. ๔๒๙. ๔๓๐. ๔๓๑. ๔๓๒. ๔๓๓. ๔๓๔. ๔๓๕. ๔๓๖. ๔๓๗. ๔๓๘. ๔๓๙. ๔๔๐. ๔๔๑. ๔๔๒. ๔๔๓. ๔๔๔. ๔๔๕. ๔๔๖. ๔๔๗. ๔๔๘. ๔๔๙. ๔๕๐. ๔๕๑. ๔๕๒. ๔๕๓. ๔๕๔. ๔๕๕. ๔๕๖. ๔๕๗. ๔๕๘. ๔๕๙. ๔๖๐. ๔๖๑. ๔๖๒. ๔๖๓. ๔๖๔. ๔๖๕. ๔๖๖. ๔๖๗. ๔๖๘. ๔๖๙. ๔๗๐. ๔๗๑. ๔๗๒. ๔๗๓. ๔๗๔. ๔๗๕. ๔๗๖. ๔๗๗. ๔๗๘. ๔๗๙. ๔๘๐. ๔๘๑. ๔๘๒. ๔๘๓. ๔๘๔. ๔๘๕. ๔๘๖. ๔๘๗. ๔๘๘. ๔๘๙. ๔๙๐. ๔๙๑. ๔๙๒. ๔๙๓. ๔๙๔. ๔๙๕. ๔๙๖. ๔๙๗. ๔๙๘. ๔๙๙. ๕๐๐. ๕๐๑. ๕๐๒. ๕๐๓. ๕๐๔. ๕๐๕. ๕๐๖. ๕๐๗. ๕๐๘. ๕๐๙. ๕๑๐. ๕๑๑. ๕๑๒. ๕๑๓. ๕๑๔. ๕๑๕. ๕๑๖. ๕๑๗. ๕๑๘. ๕๑๙. ๕๒๐. ๕๒๑. ๕๒๒. ๕๒๓. ๕๒๔. ๕๒๕. ๕๒๖. ๕๒๗. ๕๒๘. ๕๒๙. ๕๓๐. ๕๓๑. ๕๓๒. ๕๓๓. ๕๓๔. ๕๓๕. ๕๓๖. ๕๓๗. ๕๓๘. ๕๓๙. ๕๔๐. ๕๔๑. ๕๔๒. ๕๔๓. ๕๔๔. ๕๔๕. ๕๔๖. ๕๔๗. ๕๔๘. ๕๔๙. ๕๕๐. ๕๕๑. ๕๕๒. ๕๕๓. ๕๕๔. ๕๕๕. ๕๕๖. ๕๕๗. ๕๕๘. ๕๕๙. ๕๖๐. ๕๖๑. ๕๖๒. ๕๖๓. ๕๖๔. ๕๖๕. ๕๖๖. ๕๖๗. ๕๖๘. ๕๖๙. ๕๗๐. ๕๗๑. ๕๗๒. ๕๗๓. ๕๗๔. ๕๗๕. ๕๗๖. ๕๗๗. ๕๗๘. ๕๗๙. ๕๘๐. ๕๘๑. ๕๘๒. ๕๘๓. ๕๘๔. ๕๘๕. ๕๘๖. ๕๘๗. ๕๘๘. ๕๘๙. ๕๙๐. ๕๙๑. ๕๙๒. ๕๙๓. ๕๙๔. ๕๙๕. ๕๙๖. ๕๙๗. ๕๙๘. ๕๙๙. ๖๐๐. ๖๐๑. ๖๐๒. ๖๐๓. ๖๐๔. ๖๐๕. ๖๐๖. ๖๐๗. ๖๐๘. ๖๐๙. ๖๑๐. ๖๑๑. ๖๑๒. ๖๑๓. ๖๑๔. ๖๑๕. ๖๑๖. ๖๑๗. ๖๑๘. ๖๑๙. ๖๒๐. ๖๒๑. ๖๒๒. ๖๒๓. ๖๒๔. ๖๒๕. ๖๒๖. ๖๒๗. ๖๒๘. ๖๒๙. ๖๓๐. ๖๓๑. ๖๓๒. ๖๓๓. ๖๓๔. ๖๓๕. ๖๓๖. ๖๓๗. ๖๓๘. ๖๓๙. ๖๔๐. ๖๔๑. ๖๔๒. ๖๔๓. ๖๔๔. ๖๔๕. ๖๔๖. ๖๔๗. ๖๔๘. ๖๔๙. ๖๕๐. ๖๕๑. ๖๕๒. ๖๕๓. ๖๕๔. ๖๕๕. ๖๕๖. ๖๕๗. ๖๕๘. ๖๕๙. ๖๖๐. ๖๖๑. ๖๖๒. ๖๖๓. ๖๖๔. ๖๖๕. ๖๖๖. ๖๖๗. ๖๖๘. ๖๖๙. ๖๗๐. ๖๗๑. ๖๗๒. ๖๗๓. ๖๗๔. ๖๗๕. ๖๗๖. ๖๗๗. ๖๗๘. ๖๗๙. ๖๘๐. ๖๘๑. ๖๘๒. ๖๘๓. ๖๘๔. ๖๘๕. ๖๘๖. ๖๘๗. ๖๘๘. ๖๘๙. ๖๙๐. ๖๙๑. ๖๙๒. ๖๙๓. ๖๙๔. ๖๙๕. ๖๙๖. ๖๙๗. ๖๙๘. ๖๙๙. ๗๐๐. ๗๐๑. ๗๐๒. ๗๐๓. ๗๐๔. ๗๐๕. ๗๐๖. ๗๐๗. ๗๐๘. ๗๐๙. ๗๑๐. ๗๑๑. ๗๑๒. ๗๑๓. ๗๑๔. ๗๑๕. ๗๑๖. ๗๑๗. ๗๑๘. ๗๑๙. ๗๒๐. ๗๒๑. ๗๒๒. ๗๒๓. ๗๒๔. ๗๒๕. ๗๒๖. ๗๒๗. ๗๒๘. ๗๒๙. ๗๓๐. ๗๓๑. ๗๓๒. ๗๓๓. ๗๓๔. ๗๓๕. ๗๓๖. ๗๓๗. ๗๓๘. ๗๓๙. ๗๔๐. ๗๔๑. ๗๔๒. ๗๔๓. ๗๔๔. ๗๔๕. ๗๔๖. ๗๔๗. ๗๔๘. ๗๔๙. ๗๕๐. ๗๕๑. ๗๕๒. ๗๕๓. ๗๕๔. ๗๕๕. ๗๕๖. ๗๕๗. ๗๕๘. ๗๕๙. ๗๖๐. ๗๖๑. ๗๖๒. ๗๖๓. ๗๖๔. ๗๖๕. ๗๖๖. ๗๖๗. ๗๖๘. ๗๖๙. ๗๗๐. ๗๗๑. ๗๗๒. ๗๗๓. ๗๗๔. ๗๗๕. ๗๗๖. ๗๗๗. ๗๗๘. ๗๗๙. ๗๘๐. ๗๘๑. ๗๘๒. ๗๘๓. ๗๘๔. ๗๘๕. ๗๘๖. ๗๘๗. ๗๘๘. ๗๘๙. ๗๙๐. ๗๙๑. ๗๙๒. ๗๙๓. ๗๙๔. ๗๙๕. ๗๙๖. ๗๙๗. ๗๙๘. ๗๙๙. ๘๐๐. ๘๐๑. ๘๐๒. ๘๐๓. ๘๐๔. ๘๐๕. ๘๐๖. ๘๐๗. ๘๐๘. ๘๐๙. ๘๑๐. ๘๑๑. ๘๑๒. ๘๑๓. ๘๑๔. ๘๑๕. ๘๑๖. ๘๑๗. ๘๑๘. ๘๑๙. ๘๒๐. ๘๒๑. ๘๒๒. ๘๒๓. ๘๒๔. ๘๒๕. ๘๒๖. ๘๒๗. ๘๒๘. ๘๒๙. ๘๓๐. ๘๓๑. ๘๓๒. ๘๓๓. ๘๓๔. ๘๓๕. ๘๓๖. ๘๓๗. ๘๓๘. ๘๓๙. ๘๔๐. ๘๔๑. ๘๔๒. ๘๔๓. ๘๔๔. ๘๔๕. ๘๔๖. ๘๔๗. ๘๔๘. ๘๔๙. ๘๕๐. ๘๕๑. ๘๕๒. ๘๕๓. ๘๕๔. ๘๕๕. ๘๕๖. ๘๕๗. ๘๕๘. ๘๕๙. ๘๖๐. ๘๖๑. ๘๖๒. ๘๖๓. ๘๖๔. ๘๖๕. ๘๖๖. ๘๖๗. ๘๖๘. ๘๖๙. ๘๗๐. ๘๗๑. ๘๗๒. ๘๗๓. ๘๗๔. ๘๗๕. ๘๗๖. ๘๗๗. ๘๗๘. ๘๗๙. ๘๘๐. ๘๘๑. ๘๘๒. ๘๘๓. ๘๘๔. ๘๘๕. ๘๘๖. ๘๘๗. ๘๘๘. ๘๘๙. ๘๙๐. ๘๙๑. ๘๙๒. ๘๙๓. ๘๙๔. ๘๙๕. ๘๙๖. ๘๙๗. ๘๙๘. ๘๙๙. ๙๐๐. ๙๐๑. ๙๐๒. ๙๐๓. ๙๐๔. ๙๐๕. ๙๐๖. ๙๐๗. ๙๐๘. ๙๐๙. ๙๑๐. ๙๑๑. ๙๑๒. ๙๑๓. ๙๑๔. ๙๑๕. ๙๑๖. ๙๑๗. ๙๑๘. ๙๑๙. ๙๒๐. ๙๒๑. ๙๒๒. ๙๒๓. ๙๒๔. ๙๒๕. ๙๒๖. ๙๒๗. ๙๒๘. ๙๒๙. ๙๓๐. ๙๓๑. ๙๓๒. ๙๓๓. ๙๓๔. ๙๓๕. ๙๓๖. ๙๓๗. ๙๓๘. ๙๓๙. ๙๔๐. ๙๔๑. ๙๔๒. ๙๔๓. ๙๔๔. ๙๔๕. ๙๔๖. ๙๔๗. ๙๔๘. ๙๔๙. ๙๕๐. ๙๕๑. ๙๕๒. ๙๕๓. ๙๕๔. ๙๕๕. ๙๕๖. ๙๕๗. ๙๕๘. ๙๕๙. ๙๖๐. ๙๖๑. ๙๖๒. ๙๖๓. ๙๖๔. ๙๖๕. ๙๖๖. ๙๖๗. ๙๖๘. ๙๖๙. ๙๗๐. ๙๗๑. ๙๗๒. ๙๗๓. ๙๗๔. ๙๗๕. ๙๗๖. ๙๗๗. ๙๗๘. ๙๗๙. ๙๘๐. ๙๘๑. ๙๘๒. ๙๘๓. ๙๘๔. ๙๘๕. ๙๘๖. ๙๘๗. ๙๘๘. ๙๘๙. ๙๙๐. ๙๙๑. ๙๙๒. ๙๙๓. ๙๙๔. ๙๙๕. ๙๙๖. ๙๙๗. ๙๙๘. ๙๙๙. ๑๐๐๐.

ตามเนื้อหาหลักฐานมาพบเห็นพอจะถือได้ว่า ทนายซึ่งเจ้าของทำตกหรือหลงลืม
ใครหนอ ต่อมาผู้กระทำความผิดมาพบเขาและขโมยเอาเป็นของกัน หรือบุคคลที่สามเสีย หากผู้กระ
ทำความผิดไม่ทราบว่าเป็นของใคร และไม่ทราบว่าเป็นของยังตามหาอยู่ ย่อมมีความผิดฐาน
ลักขโมยทรัพย์โดยนิตินัย (แม้ความจริงทรัพย์สินจะยังอยู่ในความครอบครองของผู้ทำตกหรือผู้
หลงลืมก็ตาม) แต่ถ้าผู้กระทำความผิดทราบหรือควรจะทราบ และทรัพย์สินยังอยู่ในความครอบ
ครองของผู้ทำตกหรือหลงลืม ย่อมมีความผิดฐานลักทรัพย์

คำถาม

- ครูว่า : ตามหลักวิชาสังคมจิตวิทยาอาจแบ่ง “ผู้ฟัง” (การโฆษณาชวนเชื่อ) ได้เป็นสามประเภทคือ (ก) ประเภทที่ฟังแล้วเชื่อ (ข) ประเภทที่ฟังแล้วไม่เชื่อ และ (ค) ประเภทที่ฟังแล้วเชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่ง
- นักเรียนว่า : ตามทางปฏิบัติ น่าจะมีผู้ฟังอย่างน้อยสี่ประเภท คือ นอกจากสามประเภทที่ครูว่าแล้ว ยังมีประเภทผู้ฟังที่ไม่สนใจฟังหรือฟังไม่รู้เรื่องเลยอีกด้วย...!
- ครู : ?
- นักเรียนต่อ : แต่ทางนมได้หมายรวมถึงวิชาที่คุณครูกำลังสอนขอรับ...!

“สินเข้า”

ช่องโหว่ของประมวลกฎหมายอาญา?

ปรีชา สุมาวงศ์

ผู้พิพากษาศาลแขวงพระนครเหนือ

นับแต่ได้ประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเริ่มมีผลใช้บังคับได้ตั้งแต่วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๐๐ เป็นต้นไป โดยยกเลิกกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗ ซึ่งเคยใช้อยู่เป็นเวลานานแล้ว ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๐๒ ก็ได้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาตาม พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ๒๕๐๒ ซึ่งเป็นเรื่องการแก้ตราโทษเป็นส่วนใหญ่เท่านั้น แต่แม้กระนั้นก็ตาม ก็ยังเห็นว่าประมวลกฎหมายอาญายังมีช่องโหว่อยู่

สมมุติว่า นาย ก. ไล่ให้ นาย ข. ช่าง นาย ค. ซึ่งเป็นบิดาของ นาย ก. อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๔ และมาตรา ๒๘๘ ซึ่งตามมาตรา ๒๘๘ ได้กำหนดโทษไว้แต่เพียงสถานเดียวเท่านั้นคือประหารชีวิต สมมุติต่อไปว่า หากนาย ข. หลังจากตกดงจะฆ่า นาย ค. ให้ตามที นาย ก. ไล่แล้วเกิดไม่ยอมฆ่าหรือไม่ได้ฆ่า หรือมีเหตุอันใดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๔ แล้ว นาย ก. ต้องมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘ ประกอบมาตรา ๘๔ ในฐานะที่เป็นผู้เซ่ ต้องระวางโทษเพียงหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นคือประหารชีวิต

ช่องโหว่ของประมวลกฎหมายอาญาอยู่ตรงนี้ กล่าวคือในส่วนของ ๓ ที่บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องวิธีเพิ่มโทษ ลดโทษและการรอกการลงโทษนั้น มาตรา ๕๒ บัญญัติว่า ในการลดโทษประหารชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการลดมาตราส่วนโทษหรือลดโทษที่จะลง ให้ลดดังต่อไปนี้

๑. ถ้าจะลดหนึ่งในสาม ให้ลดเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือโทษจำคุกตั้งแต่สิบหกรับถึงยี่สิบปี
๒. ถ้าจะลดกึ่งหนึ่ง ให้ลดเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือโทษจำคุกตั้งแต่สิบสองรับถึงยี่สิบปี

ขอความตามมาตรา ๕๒ ดังกล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าไม่มีการบัญญัติไว้โดยเด็ดขาดว่า ถ้าจะลดสิ่งในสำมซึ่งเป็นอัตราโทษนาย ก. จะได้รับความข้อเท็จจริง และออกกฎหมายตามมาตรา ๕๔ ดังกล่าวแล้วว่าจะลดเป็นโทษจำคุกมากน้อยเพียงใด คำลดโทษนาย ก. ตามมาตรา ๕๒ (๑) หรือ (๒) นั้นไม่ได้ระบุ เพราะเป็นผลร้ายแก่จำเลย เมื่อเป็นดังนี้ อาจเกิดเป็นปัญหาในกรณีทศคดีจริง ๆ ซึ่งลู่ค่าลดได้ เพราะไม่มีบทมาตราใดในประมวลกฎหมายอาญาที่จะเรกกับกรณีดังกล่าวมานี้ได้เลย

นอกจากการลดโทษประหารชีวิตดังกล่าวแล้ว แม้จะเป็นการลดโทษจำคุกตลอดชีวิตก็ทำให้เกิดเป็นปัญหาได้เหมือนกัน ในตัวอย่างก่อน หากจะกลับข้อเท็จจริงเป็นว่า แทนที่บุคคลที่นาย ก. ให้นาย ข. ซ้ำนั้นจะเป็นบุพพการี กลับเป็นบุคคลหนึ่งบุคคลใดอันเป็นความผิดฐานฆ่าผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๘๘ ประกอบมาตรา ๕๔ ซึ่งบทบัญญัติมาตราดังกล่าวไว้ได้วางโทษไว้ ๓ สถานด้วยกัน กล่าวคือ—

- ๑. ประหารชีวิต
- ๒. จำคุกตลอดชีวิต
- ๓. จำคุกตั้งแต่สิบห้าถึงยี่สิบปี

สมมติว่าอัตราโทษที่ศาลจะใช้ลงแก่นายก. ผู้ใช้นั้นเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต ช่องโหว่ของประมวลกฎหมายอาญาก็คงจะเกิดขึ้นได้ เพราะจะอาศัยหลักเกณฑ์อันใดว่าศาลจะลดโทษเท่าใด ทงนี้เพราะมาตรา ๕๓ บัญญัติไว้แต่เพียงว่า “ในการลดโทษจำคุกตลอดชีวิตไม่ว่าจะเป็นการลดมาตราส่วนโทษ หรือลดโทษที่จะลง ให้ลดดังต่อไปนี้—

- ๑. ถ้าจะลดหนึ่งในสาม ให้ลดเป็นโทษจำคุกตั้งแต่สิบถึงยี่สิบปี
- ๒. ถ้าจะลดกึ่งหนึ่ง ให้ลดเป็นโทษจำคุกตั้งแต่สิบถึงยี่สิบปี”

จะเห็นได้ว่าข้อความตามมาตรา ๕๓ ได้บัญญัติไว้แล้ว ไม่มีข้อความใดเลยที่ว่าถ้าจะลดสิ่งในสำมซึ่งเป็นอัตราที่ต้องใช้ตามนัยแห่งมาตรา ๕๔ แล้วจะเป็นอัตราโทษนาย ก. จะได้รับเท่าใด

จึงอยู่ปัญหาข้อนี้ ศาลอาจมีทางหลีกเลี่ยงได้ กล่าวคือแทนที่จะลงโทษจำคุกนาย ก. ตลอดชีวิต ก็ลงโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าถึงยี่สิบปี โดยใช้มาตรา ๒๘๘ (๓) แล้วคิดลด

อัตราร้อยโทษตามมาตรา ๘๔ ซึ่งสามารถจะคิดอัตราโทษได้ อันเป็นวิธีหลักเพียงไม่ให้เกิด เป็นปัญหาได้วิธีเดียวเท่านั้น ด้วยเหตุนี้เองข้อข้อโทษของประมวลกฎหมายอาญาจึงอยู่ตรงที่ว่า ถ้าหากศาลจะลงโทษนาย ก. โดยการลงโทษจำคุกตลอดชีวิตแล้ว จะทำให้เกิดเป็นปัญหาใน เรื่องการคิดลดอัตราส่วนโทษได้

ปัญหาในเรื่องการคิดลดอัตราโทษตามมาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ นี้ คุณทวด กสิยพงศ์ หัวหน้ากองบังคับคดีล้มละลาย ได้เคยกล่าวอธิบายไว้ว่า อาจคิดคำนวณได้ (โปรดดูคุดพาท เดิมที่ ๓๒ ปีที่ ๖ หน้า ๓๐๗๐) แต่เห็นได้ว่าเกณฑ์ต่างๆ ที่คุณทวด กสิยพงศ์ ได้อธิบายมานั้นเป็นแต่เพียงการคิดคำนวณตามสูตรวิชาการคำนวณเท่านั้น ซึ่งการ คิดคำนวณดังกล่าวนี้ ปัญหาว่าในการปฏิบัติการของศาลตามประมวลกฎหมายอาญาจะใช้ ได้หรือไม่ ทั้งนี้เพราะหากจะได้พิจารณาถึงขอความที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕ แล้ว จะเห็น ได้ด้วยความเงื่อนไขอยู่ ๒ ประการในอันที่ จะทำให้ผู้ กระทำผิด ต้อง ได้รับโทษ ในทางอาญา กล่าวคือ—

๑. กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะ กระทำนั้น บัญญัติเป็น ความผิดและกำหนดโทษไว้

๒. โทษที่จะลงนั้นต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

เมื่อเป็นดังนี้ หลักเกณฑ์ต่างๆ ตามที่คุณทวด กสิยพงศ์ คิดคำนวณไว้ นั้น จึงไม่ใช้ การคิดคำนวณตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายแต่ประการใด ด้วยเหตุนี้ จะนำเอาหลักการ คำนวณดังกล่าวมาใช้กับมาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ ย่อมเป็นไปไม่ได้ เพราะในทางอาญานั้น จะต้องตีความโดยเคร่งครัดและให้เป็นประโยชน์แก่จำเลยมากที่สุดที่จะทำได้ หลักดังกล่าว นี้ก็เป็นที่ยอมรับกันอยู่แล้วในวงการกฎหมายของสากลโลก นอกจากนี้ หากจะมองในแง่ วิธีพิจารณาคดีจะเห็นว่าได้รับการสนับสนุนในเรื่องนี้เป็นอย่างดี กล่าวคือ แม้โจทก์จะนำสืบ ให้ศาลเห็นได้เป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงตามฟ้อง แต่ปรากฏว่าฟ้องโจทก์ ไม่สมบูรณ์ ฯลฯ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘) ศาลก็ยังต้อง ยกฟ้องโจทก์ ไม่อาจจะลงโทษแก่จำเลยได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ หลักใน เรื่องการลดมาตราส่วนโทษหรือลดโทษก็จะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายมาตรานั้นๆ ได้บัญญัติ

เช่นเดียวกัน เมื่อไม่ได้อยู่ในกรณีที่จะลงโทษ ๒ หรือ ๓ คือลงโทษเพียง ๑ ใน ๓ ของโทษประหารชีวิตและจำคุกตลอดชีวิตแล้ว ก็จะได้เห็นว่า เป็นเรื่องช่องโหว่ ของประมวลกฎหมายอาญา

ช่องโหว่ของเรื่องหนึ่งที่จะเกิดขึ้นได้ก็คือความผิดฐานรับของโจร ซึ่งประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๕๗ บัญญัติแต่เพียงว่า "ผู้ใดช่วยเหลือหรือรับ ช่วยจำหน่าย ช่วยพา เอาไปเสีย หรือ รับจําหน่าย หรือรับไว้โดยประการใดซึ่งทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด ถัดจากความผิดนั้นเข้าลักษณะลักทรัพย์ ฉ้อราษฎร์ ทรัพย์ กบฏ โจร ทรัพย์ ทรัพย์ ปล้น ทรัพย์ ฉ้อโกง ยักยอก หรือเจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์ ผู้ที่กระทำความผิดฐานรับของโจร" อันมีความหมายชัดเจนว่าจะต้องเป็นทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดใน ฐานใดฐานหนึ่งดังที่ได้กล่าวมาแล้ว มิฉะนั้นแล้วไม่มีความผิดฐานรับของโจร ช่องโหว่ ของประมวลกฎหมายอาญาในเรื่องรับของโจรนี้อยู่ที่ว่าไม่มีบทบัญญัติมาตราใดเลย ที่บัญญัติ ถึงความผิดที่เข้าลักษณะรับของโจร ซึ่งรับของโจร อันจะเห็นได้ว่าตรงกันข้ามกับถ้อยคำ ของกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗ มาตรา ๓๒๑ ซึ่งใช้ถ้อยคำกว้างกว่า กล่าวคือ กินความ ถึงทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดต่อกฎหมายอันไม่จำกัดลักษณะของความผิดไว้

ด้วยเหตุนี้เอง สันมุติว่า นาย ก. ลูกจัญยานของนาย ข. แล้วย่นำมาขายให้แก่ นาย ค. โดยนาย ค. รู้ว่านาย ก. ลูกจัญยานคนนั้น นาย ค. ย่อมไม่ป็นปัญหาแต่อย่างใด เพราะ ต้องมีความผิดฐานรับของโจรตามมาตรา ๓๕๗ แต่ถ้าสันมุติต่อไปว่า นาย ค. นำเอาจัญยาน คนดังกล่าวไปขายให้แก่ นาย ง. อีกต่อหนึ่ง ไม่ว่า นาย ง. จะได้ทราบถึงการกระทำผิดของ นาย ค. หรือไม่ก็ตาม เช่นนี้เห็นว่าไม่มีบทกฎหมายใดเลยที่จะลงโทษแก่นาย ง. ได้ในความ ผิดฐานรับของโจรนี้ เพราะจัญยานคนนั้น นาย ค. ขายต่อให้แก่ นาย ง. นั้นเป็นทรัพย์สินที่ได้มา จากการกระทำความผิดฐานรับของโจร ไม่เข้ากรณีหนึ่งกรณีใดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๕๗ เลย จะฟังว่าเป็นความผิดต่อเนื่องกันก็ไม่ได้ เพราะการลักทรัพย์เดิมสำเร็จและขาดตอนไปแล้ว แล้ว ปัญหาในเรื่องนี้จะไม่เกิดขึ้น หากข้อความตามที่บัญญัติไว้เดิมในกฎหมายลักษณะ อาญา ร.ศ. ๑๒๗ มาตรา ๓๒๑ ได้นำมาใช้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๕๗

การฟ้องคดีอาญาในศาลอังกฤษ

บัญญัติ สุชีวะ

ผู้พิพากษาประจำกระทรวง

การฟ้องคดีอาญาในประเทศอังกฤษอาจทำได้ ๒ วิธีคือ ฟ้องด้วยวาจา (INFORMATION) หรือฟ้องเป็นลายลักษณ์อักษร (INDICTMENT)

๑. ฟ้องด้วยวาจา

ความผิดที่จะฟ้องด้วยวาจาได้ จะต้องเป็นความผิดที่กฎหมายบัญญัติว่าอยู่ในอำนาจของศาล MAGISTRATES (พอจะเทียบได้กับศาลแขวงของเรา แต่ไม่ตรงทีเดียวนัก) ศาล MAGISTRATES มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีดังนี้

๑. คดีความผิดซึ่งพิจารณาโดยรวบรัดได้ (SUMMARY OFFENCES) จำนวนมาก โทษไม่เกิน ๓ เดือน

๒. คดีความผิดบางประการตามทัชพระราชบัญญัติ ศาล MAGISTRATES เช่น คดีลักทรัพย์ ซึ่งตามธรรมดาจะต้องพิจารณาคดีหน้าลูกขุน (INDICTABLE OFFENCES) แต่ศาลเห็นว่าเพื่อความเหมาะสม เห็นว่าลักษณะความผิดไม่ร้ายแรง อาจพิจารณาโดยรวบรัดได้ แต่ศาลจะลงโทษจำคุกเกินกว่า ๖ เดือนหรือปรับเกินกว่า ๓๐๐ ปอนด์ หรือทั้งจำและปรับเกินกว่านั้นไม่ได้

การฟ้องด้วยวาจาจะต้องฟ้องต่อผู้พิพากษาศาล MAGISTRATES ซึ่งเรียกว่า JUSTICES OF THE PEACE (ผู้พิพากษาเช่นนี้ต่างกับผู้พิพากษาศาลแขวงของเรามาก เพราะเป็นเพียงบุคคลธรรมดาที่ในใจต้องมีความรู้ทางกฎหมาย ฉะนั้นจึงต้องมีบุคคลผู้รู้กฎหมายอีกคนหนึ่งเรียกว่า JUSTICES' CLERK เป็นผู้คอยแนะนำในด้านกฎหมาย และดำเนินการพิจารณา แต่ไม่เกี่ยวข้องในการพิพากษาคดี) การฟ้องแบบนี้ นอกจากผู้เสียหายจะฟ้องได้แล้ว

ผู้ขออำนาจฟ้องได้ (เทียบได้กับการกล่าวหาของเรา) แล้วถ้าความผิดบางประการกฎหมาย
บัญญัติว่า ทรัพย์ใดที่โอนแล้วได้รับความยินยอม หรืออนุญาตจากบุคคลบางคน หรือจาก
เจ้าหน้าที่เพียงคนหนึ่ง บุคคลผู้ผิดทั้งของจะให้ทราบฟ้องแทน หรือมอบอำนาจให้ฟ้องแทน
ก็ได้ ในทางปฏิบัติการจะเป็นผู้ฟ้องเป็นผู้เสียหาย และศาลจะไม่ว่าเป็นต้องเป็นนายร้อย
แม่เพียงพลตำรวจซึ่งรัฐให้ เหตุการณ์ฟ้องได้

เมื่อมีผู้ฟ้องด้วยวาจา ศาลจะออกหมายเรียกจำเลยให้มาสู้คดี ถ้าจำเลยชกชน
ศาลอาจออกหมายจับ แต่การพิจารณาไม่จำต้องทำต่อหน้าจำเลย จำเลยขอให้ทนายมาแทน
หรือในบางกรณีอาจยื่นคำให้การทางไปรษณีย์ได้

การอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลนี้ ถ้าศาลพิพากษาลงโทษ จำเลยมีสิทธิอุทธรณ์
ในข้อเท็จจริงไปยังศาล QUARTER SESSIONS แต่ถ้าศาลยกฟ้อง โจทก์ไม่มีสิทธิอุทธรณ์
ในข้อเท็จจริง เมื่อศาล QUARTER SESSIONS พิพากษาแล้ว ทั้งโจทก์และจำเลยมีสิทธิ
อุทธรณ์ในข้อกฎหมายต่อไปยังศาล QUEEN'S BENCH ซึ่งตามปกติเป็นศาลชั้นต้น ซึ่ง
พิจารณาคดีด้วยแพ่ง ถ้าคดีมีปัญหาข้อกฎหมายหรือเกี่ยวด้วยอำนาจพิจารณาของศาล โจทก์
และจำเลยมีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาของศาล MAGISTRATES ตรงไปยังศาล QUEEN'S
BENCH ได้โดยทีเดียว ถ้าจำเลยมีสิทธิอุทธรณ์ จะหมดสิทธิอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงไปยังศาล
QUARTER SESSIONS

การพิจารณาอุทธรณ์ของศาล QUARTER SESSIONS นอกจากคดีจำเลย
อุทธรณ์ในเรื่องโทษอย่างเดียว ทำโดยวิธีสืบพยานใหม่ และมีอำนาจพิจารณาเพิ่มโทษได้
แม้ว่าจำเลยจะอุทธรณ์แต่เพียงขอให้ยกฟ้อง นอกจากนั้นศาลยังมีอำนาจสั่งจำคุกพร้อมด้วย
ความเห็นไปให้ศาล MAGISTRATES อันที่อยู่ในเขตท้องถิ่นเดียวกับศาล MAGISTRATES
เดิมพิจารณาพิพากษาใหม่ได้

การพิจารณาอุทธรณ์จากศาล MAGISTRATES ของศาล QUEEN'S BENCH
ศาลจำต้องฟังข้อเท็จจริงตามศาล MAGISTRATES ได้พิจารณาไว้ ข้อเท็จจริงที่ศาล
MAGISTRATES ทำไว้เรียกว่า CASE STATED เมื่อคู่ความจะอุทธรณ์ จะต้องร้องขอ
ต่อศาล MAGISTRATES ให้บันทึกข้อเท็จจริงในคดี ศาลมีสิทธิปฏิเสธได้ แต่จะต้องออก

หลักฐานในการปฏิเสธให้ บันทึกขอเท็จจริงนี้ ศาลจะต้องทำภายใน ๓ เดือน (ช้ากว่าของ ศาลเวรมา) ศาล QUEEN'S BENCH มีสิทธิตั้งจำนวนพร้อมด้วยความเห็นให้ผู้พิพากษา ศาล MAGISTRATES คนใดคนหนึ่งหรือหลายคนพิจารณาพิพากษาใหม่ได้

การพิจารณาอุทธรณ์จากศาล QUARTER SESSIONS ในข้อกฎหมายของศาล QUEEN'S BENCH คงเป็นการพิจารณาโดยวิธี CASE STATED เช่นเดียวกับการพิจารณาอุทธรณ์จากศาล MAGISTRATES และอำนาจของศาลก็คล้ายคลึงกัน

๒. ฟ้องเป็นลายลักษณ์อักษร

อาจทำได้ ๓ วิธี คือ

๑. การฟ้องโดยวิธีที่เรียกว่า CRIMINAL INFORMATION คำฟ้องนี้ ATTORNEY-GENERAL (เจ้าหน้าที่สูงสุดฝ่ายกฎหมายของแผ่นดิน และเป็นที่ปรึกษากฎหมายของรัฐบาล โดยนัย อาจเทียบได้กับอธิบดีกรมอัยการของเรา) เป็นผู้ฟ้องต่อศาล QUEEN'S BENCH ในคดีบางคดีซึ่งกระทบกระเทือนต่อแผ่นดิน รัฐบาล หรือข้าราชการในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น คดีหมิ่นประมาทกษัตริย์ หรือรัฐมนตรีในหน้าที่ เป็นต้น การฟ้องโดยวิธีนี้ไม่ค่อยจะมีมากนัก

๒. การฟ้องโดยวิธีการไต่สวนของ CORONER ในคดีฆ่าคน (CORONER คือ เจ้าหน้าตามอำนาจไต่สวนเมื่อมีการตายเกิดขึ้นในเขตอำนาจ โดยมีเหตุอันควรสงสัยว่าตายโดยผิดธรรมชาติ ไม่ปรากฏสาเหตุ หรือตายในเรือนจำ การไต่สวนทำในศาลของ CORONER ต่อหน้าลูกขุน) เมื่อปรากฏจากพยานหลักฐานว่าบุคคลใดตายโดยการกระทำของบุคคลอื่น CORONER จะออกหมายจับผู้กระทำผิด และส่งจำนวนการไต่สวนไปยังศาลที่อำนาจพิจารณา คดี และถือเอาจำนวนการไต่สวนนั้นเป็นการฟ้อง

การฟ้องโดยวิธีนี้อาจช้ากว่าการฟ้องโดยวิธี INDICTMENT ได้ ฉะนั้นหากมีการฟ้องคดีฆ่าคนต่อศาลอื่นก่อน ศาลนั้นจะต้องแจ้งให้ CORONER ทราบ และ CORONER จะต้องเลื่อนการไต่สวนไป แต่ถ้า CORONER ไต่สวนและฟ้องก่อนที่จะได้รับแจ้ง จำเลยก็อาจถูกฟ้องทั้งสองทาง แต่ศาลย่อมพิจารณาแต่เพียงคดีเดียว เพื่อกันขอยุ่ยากมิให้เกิดชนในทางปฏิบัติคดีฆ่าคนจึงมักจะยื่นฟ้องโดยวิธี INDICTMENT

๓. คำฟ้องโดยวิธี INDICTMENT การฟ้องโดยวิธีนี้ คำฟ้องไม่ใช่โจทก์เป็นผู้ยื่น แต่ CLERK OF THE PEACE (ถ้าคำฟ้องยื่นต่อศาล QUARTER SESSIONS) หรือ CLERK OF ASSIZE (ถ้าคำฟ้องยื่นต่อศาล ASSIZES) เป็นผู้ยื่น และจะเซ็นได้ ต่อเมื่อ

ก. ได้มีการไต่สวนมูลฟ้องคดีที่ศาล MAGISTRATES และศาลสั่งว่าคดีมีมูลแล้ว

ข. โดยคำสั่งหรือโดยความยินยอมของผู้พิพากษา HIGH COURT (HIGH COURT คือศาลซึ่งตามปกติพิจารณาพิพากษาคดีชั้นแพ่ง แบ่งเป็นแผนก QUEEN'S BENCH, CHANCERY, และ DIVORCE, PROBATE AND ADMIRALTY แต่แผนก QUEEN'S BENCH มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาโดยวิธี CRIMINAL INFORMATION และพิพากษาอุทธรณ์ ในข้อกฎหมายจากศาล MAGISTRATES และ QUARTER SESSIONS ดังได้กล่าวมาแล้ว ผู้พิพากษาประจำ HIGH COURT นอกจากจะมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีชั้นแพ่งแล้ว ยังอาจได้รับแต่งตั้งให้พิจารณาคดีอาญาในศาล ASSIZES ซึ่งรวมทั้งศาลอาญาชั้นกลาง CENTRAL CRIMINAL COURT หรือที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า OLD BAILEY ด้วย)

ค. เมื่อพยานเบิกความเท็จในระหว่างพิจารณาคดี และศาลที่พิจารณาคดีเห็นสมควรให้ฟ้องพยานในฐานะเบิกความเท็จ

ในการไต่สวนมูลฟ้องของศาล MAGISTRATES ดังกล่าวในข้อ ก. เมื่อศาลสั่งว่าคดีมีมูล โจทก์ (นอกจาก DIRECTOR OF PUBLIC PROSECUTIONS) ย่อมผูกพันโดยทนายบอว่าจะต้องฟ้องจำเลย และพยานโจทก์ที่ให้การแล้วก็จะต้องผูกมัดโดยวิธีเดียวกันว่า จะต้องไปให้การสนับสนุนพิจารณาคดีโดยไม่จำเป็นต้องออกหมายเรียกอีก เว้นแต่ศาลเห็นว่าไม่จำเป็น เช่นจำเลยรับสารภาพ ก็อาจสั่งว่าพยานไม่จำเป็นต้องไปให้การในชั้นพิจารณา เว้นแต่โจทก์จะต้องการและแจ้งให้ทราบ (DIRECTOR OF PUBLIC PROSECUTIONS คือเจ้าหน้าที่ผู้มอำนาจฟ้อง ดำเนินคดีอาญา ภายใต้คำแนะนำปรึกษาของ ATTORNEY-GENERAL และยังมีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่เจ้าพนักงานตำรวจ JUSTICES' CLERK และบุคคลอื่นผู้มหน้าที่เกี่ยวข้องกับกรดำเนินคดีอาญา ตามธรรมเนียม DIRECTOR OF PUBLIC PROSECUTIONS จะเป็นโจทก์แต่เฉพาะคดีที่มีโทษถึงประหารชีวิต หรือคดีที่มีความสำคัญเป็นพิเศษ)

ศาลชั้นต้นที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาโดยการฟ้องดังกล่าวข้างต้นได้แก่

๑. ศาล QUARTER SESSIONS ซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาจำกัดกว่า ศาลอาญาอื่น เช่น ไม่อาจพิจารณาคดีฆ่าคน คดีทมิ้อตราโทษจำคุกถึงตลอดชีวิต หรือคดี ทมปัญหาชอกฎหมายซับซ้อน เช่น คดีเบิกความเท็จ ปดอมหนังสือ เป็นต้น ศาล QUARTER SESSIONS แบ่งเป็น COUNTY SESSIONS และ BOROUGH SESSIONS ผู้พิพากษาของ COUNTY SESSIONS เรียกว่า JUSTICES OF THE PEACE ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นผู้มีความรู้ทางกฎหมาย แต่หัวหน้ามักจะเป็นผู้ที่มีความรู้ทางกฎหมาย ส่วนผู้พิพากษาของ BOROUGH SESSIONS มีคนเดียวเรียกว่า RECORDER ซึ่งจะต้องแต่งตั้งจากผู้ดำรงตำแหน่งเนติบัณฑิตมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี

๒. ศาล ASSIZES ซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาได้ทุกคดี แต่ว่าศาลชั้นต้นนี้พิจารณาตลอดปี ปีหนึ่งจะนั่งพิจารณาคดีประมาณ ๒ ถึง ๔ ครั้ง แต่ละครั้งประมาณ ๑ เดือนหรือจนกว่าคดีจะเสร็จ และทั้งอังกฤษและเวลดส์ศาลนี้จะนั่งพิจารณาเพียง ๗ แห่งเท่านั้น

๓. ศาลอาญาล้วนกลาง หรือที่เรียกกันว่า OLD BAILEY มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาได้ทุกคดีและนั่งพิจารณาคดีตลอดปี แต่จะพิจารณาแต่เฉพาะคดีที่เกิดในลอนดอนและหัวเมืองใกล้เคียงเท่านั้น

การพิจารณาคดีในศาลทั้งสามนี้ต้องกระทำต่อหน้าผู้พิพากษาหนึ่งนาย และลูกขุน ๑๒ คน ลูกขุนนี้ CLERK OF THE COURT จะเป็นผู้เลือกจากรายชื่อซึ่ง SHERIFF (ไม่ใช่ นายอำเภออย่างที่มีจะเข้าใจกัน) เป็นผู้ทำประจำแต่ละท้องถื่น ลูกขุนอาจเป็นหญิงหรือชายก็ได้ แต่ต้องเป็นบุคคลอายุระหว่าง ๒๑ ถึง ๖๐ ปี และมีทัศน หรือถนัดนมมดมาไม่ต่ำกว่า ๑๐ ปอนด์ หรือเป็นเจ้าของบ้านซึ่งเสียภาษีปีละ ๒๐ ปอนด์ ลูกขุนนี้อาจถูกคัดค้านได้ในการพิพากษาคดี ลูกขุนจะเป็นผู้วินิจฉัยว่าจำเลยผิดหรือไม่ คำวินิจฉัยจะต้องเป็นเอกฉันท์ ถ้าไม่สามารถตกลงกันได้ ศาลจะต้องสืบพยานใหม่ต่อหน้าลูกขุนคณะใหม่ ถ้าครั้งต้องลูกขุนยังไม่สามารถให้คำวินิจฉัยเป็นเอกฉันท์ได้ ศาลต้องพิจารณาคดีใหม่เป็นครั้งที่สาม ในทางปฏิบัติเมื่อถึงครั้งนี้เจตกัยยอมเส่นขอไม่สืบพยาน ซึ่งผลก็เท่ากับยกฟ้อง

ผู้พิพากษาชั้นผู้พิพากษาชั้นรองของศาลฎีกาและศาลชั้นต้น และมหาดไทยกำหนดโดยท่าน
แต่ถ้าในทางปฏิบัติเวลาผู้พิพากษาศูนย์ขอเท็จจริง ให้ตุลาการพิจารณาคดี จะเห็นถึงความสำคัญของ
พยานบางคน ถึงข้อกฎหมายบางประการ ซึ่งกติกากฎหมายให้ตุลาการพิจารณาคดี

เมื่อศาลพิพากษาคดีแล้ว จำเลยท่านมีสิทธิอุทธรณ์ได้ และอุทธรณ์ต่อไปยังศาล
อุทธรณ์ชั้นอาญา (COURT OF CRIMINAL APPEAL) ถ้าเป็นปัญหาข้อกฎหมายจำเลย
ไม่ต้องขออนุญาตจากศาลก่อน ถ้าเป็นปัญหาข้อเท็จจริง จะต้องได้รับอนุญาตจากศาลที่
พิพากษาคดีหรือศาลอุทธรณ์ และถ้าอุทธรณ์เรื่องโทษอย่างเดียวศาลอุทธรณ์ท่านนั้นจะ
อนุญาตได้ เมื่อศาลอุทธรณ์พิพากษาแล้วคดีความไม่มีความสำคัญต่อไปยัง HOUSE OF LORDS
เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลอุทธรณ์หรือ HOUSE OF LORDS และจะอนุญาตได้แต่เฉพาะ
คดีที่เป็นปัญหาสำคัญเกี่ยวกับประชาชนจริงๆ

HOUSE OF LORDS นั้นทำหน้าที่เป็นสภาสูงของ PARLIAMENT และเป็นทั้ง
ศาลชั้นสูงสุด แต่ผู้พิพากษาในศาลนั้นจะต้องประกอบด้วย LORD CHANCELLOR, LORDS
OF APPEAL IN ORDINARY และ PEER ผู้ดำรงตำแหน่งทางกฎหมายซึ่งเรียกกันทั่วๆ
ไปว่า LAW LORDS.

มูลเหตุจูงใจ

จำเลยถูกฟ้องฐานทำร้ายร่างกายภรรยา
ผู้พิพากษา “ทำไมจำเลยจึงตีภรรยา”
จำเลย “ก็ตอนนั้นเมียเขาหันหลังให้ผม กะทะลักก็เหมาะมอดดี ประคุดหลังบ้าน
หรือก็เบ็ด ผมก็เลยคิดว่าได้โอกาสละ หวดโพละเข้าให้”

ถ. โพธิ์ทอง

ความรับผิดของแพทย์ในกรณีละเมิด: ประมาทเลินเล่อ (ตอนที่ ๒)

ไพศาล กุมาลย์วิสัย
ผู้ช่วยผู้พิพากษา

แปลจาก

Sir Thomas Lund's "Medical Negligence"

ตัวอย่างในทางปฏิบัติ

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างจากคดีต่างๆ ที่จะช่วยให้เห็นว่า ในสาขาการรักษายาบาล
หนึ่งๆ นั้น อาจจะมีภัยอันตรายอะไรเกิดขึ้นได้บ้าง

การวินิจฉัยโรค (Diagnosis)

การวินิจฉัยโรคไม่ถูกต้องนั้น จะเป็นประมาทเลินเล่อก็ต่อเมื่อขาดความชำนาญ
และขาดความระมัดระวังตามควรเท่านั้น

ในคดีหนึ่ง เป็นกรณีทมิฬเร่งถูกวินิจฉัยเป็นโรคอื่น คำตัดสินของอังกฤษชี้ขาด
ว่าแพทย์คงไม่ ต้องรับผิด เพราะเหตุที่ไม่ได้ใช้ เครื่องมือชนิดหนึ่ง ที่ทำได้ยากและ ยังไม่ใช้ใน
ประเทศอังกฤษ

เกี่ยวกับเอกซเรย์ ตามคำพิพากษาคดีหนึ่งนั้นถือว่า การที่ไม่ได้ตรวจด้วยเอกซเรย์
นั้นยังไม่เป็นการประมาทเลินเล่อ แต่ก็มีคำพิพากษาหลายเรื่องถือว่าการประมาท
ถ้ามิได้ตรวจด้วยเอกซเรย์เสียก่อน หากปรากฏว่ากรณีอาจเป็นกระดูกหักหรือกระดูกเคลื่อน

การมอบหมายหน้าที่ไปให้คนไข้

ถ้าแพทย์จะปล่อยให้คนไข้ทำการรักษาพยาบาลตนเองตามที่เขาเห็นสมควร เป็นที่เห็นได้ชัดว่า คำสั่งในวิธีการรักษานั้นจะต้องไม่คลุมเคลือ และคนไข้จะต้องได้รับคำแนะนำว่า จะต้องทำอะไรในกรณีฉุกเฉิน

ในบางกรณี การปล่อยให้คนไข้เองก็อาจเป็นประมาทเดินเล็ดได้ โดยเฉพาะเมื่อการรักษาเยี่ยวยานอาจจะมีอันตรายอยู่ ตัวอย่างที่คิดเกิดขึ้นตามว่า คนไข้ป่วยด้วยโรคเบาหวานต้องการการรักษาอย่างเร่งรีบ หมอที่ได้จัดการให้ นอกจากนั้น หมอยังได้ตั้งใจคิดว่า ให้คนไข้มาแจ้งต่อหมอทันทีที่ปรากฏอาการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตามคนไข้มิได้มารายงานต่อหมอแต่อย่างใด คำสั่งของคานาคัดสินว่า โดยที่ในการพยาบาลรักษาคนไข้ในกรณีนี้จะเกิดอันตรายได้ เมื่อคำนึงถึงสภาพของโรค หมอผู้นั้นต้องรับผิดชอบในข้อประมาทเดินเล็ด เมื่อมิได้ทำการตรวจวัดน้ำตาลทุกวันและละเอียดไม่เอาใจใส่ในอาการของคนไข้ด้วยตนเอง

การฉีดยา

การฉีดยาแล้วเข็มหักติดอยู่กับคนไข้ นั้นไม่ใช่เป็นการประมาทเดินเล็ดในตัว ของมันเอง แต่ผลอาจจะเป็นตรงกันข้าม เช่น ถ้าหากว่าเข็มนั้นเสกเกินไป

การผ่าตัด

กล่าวโดยทั่วไป ศัลยแพทย์ไม่ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของบุคคลผู้ทำการช่วยเหลือตนในการผ่าตัด แต่ถ้ามองเห็นว่า ศัลยแพทย์ผู้นั้นใคร่แล้วว่า ผู้ช่วยของคนเป็นผูมีความเดินเล็ดอยู่ และศัลยแพทย์มิได้กระทำการป้องกันมิให้คนไข้พ้นจากภยันตรายแต่อย่างใดแล้ว ศัลยแพทย์จะต้องรับผิดชอบ ตัวอย่างเกิดขึ้นจริง ๆ ก็คือ เมื่อศัลยแพทย์ผู้ช่วยได้วางยาสลบอย่างเต็มขนาด (Full dose) แก่คนไข้ที่ได้ถูกวางยาสลบมาบ้างแล้วจากแพทย์ในโรงพยาบาล และการกระทำใดที่หน้าศัลยแพทย์ผู้ใหญ่แห่งโรงพยาบาลนั้น

กรณีเกี่ยวกับก้อนลำไส้และสิ่งคล้ายกัน

คำพิพากษาเรื่องหนึ่งคดีนี้เมื่อปี ๑๙๓๓ วางหลักไว้ว่า การที่ปล่อยให้การพับก้อนลำไส้เป็นหน้าที่ของนางพยาบาลน้อยยอมเป็นของธรรมดา แต่ศัลยแพทย์ก็จำต้องใช้ความระมัดระวังด้วยตัวเขาเองที่จะต้องรู้ว่า ก้อนลำไส้นั้นๆ เราไปจับได้โดยตรงไหน

ในคดีเรื่องนี้เกิดที่วอชิงตัน ดี.ซี. ศาลตัดสินว่าศัลยแพทย์ต้องรับผิดชอบในข้อประมาทเงินเล่าในพฤติการณ์ที่ว่า ได้พบปากคืบเล็กๆ อันหนึ่งอยู่ในท้องของคนไข้ผู้ตาย เมื่อได้มีคนเห็นปากคืบนั้นวางอยู่ครึ่งสุดท้ายบนหน้าอกของคนไข้ ทั้งๆ ที่เป็นของแนวว่าการเก็บรวบรวมปากคืบนั้นเป็นหน้าที่ของคนอื่นก่อนที่มันจะตกลงไปในท้อง ศัลยแพทย์ผู้นั้นก็ยังคงต้องรับผิดชอบ

ในอีกคดีหนึ่งศาลก็ถือว่า ศัลยแพทย์ต้องรับผิดชอบเมื่อปากคืบถูกทิ้งไว้ข้างใน หลังจากได้มีการผ่าตัดเอาทวารออก เมื่อพฤติการณ์ฟังได้ว่า ศัลยแพทย์ไม่ได้ทิ้งเครื่องมือเหล่านี้ไว้และไม่ได้ใช้ความระมัดระวังให้เพียงพอ

ตัวอย่างที่กล่าว ได้มีการประมาทๆ ยังมีอีกในกรณีต่อไปนี้ เมื่อได้ทิ้งฟองน้ำไว้ข้างในหลังจากตัดต่อมทอนซิล และเมื่อพบใยลำไส้ในหลอดลมหลังจากที่ทันต-ศัลยแพทย์มองข้ามสาเหตุแห่งการกีดขวางทางลมหายใจ (Asphyxiation) ไปเสีย ไปตรวจเฉพาะปากคนไข้แต่อย่างเดียว

อาการไหม้ต่อร่างกาย

พูดอย่างกว้างๆ มีข้อสันนิษฐานกันว่า ถ้ามีอาการไหม้เกิดขึ้นต่อร่างกายคนไข้แล้ว ถือว่า มีการประมาทเงินเล่า ตัวอย่างก็คือ การวางขวดนารอนที่เท้าของคนไข้เป็นผลให้เท้าถูกนารอนกรั้ม หรือการไหม้ด้วยการรักษาพยาบาลโดยใช้ความร้อนประคบหรือโดยกระแสไฟฟ้า หรือโดยการแทงเข็มไฟฟ้าในผิวหนังซึ่งได้ทำแอสทอกซ์อดไว้มากเกินไป

อย่างไรก็ตาม ถ้าฮีเทอร์เกิดระเบิดเพราะไฟฟ้าลัดถิ่นขณะที่ทำการผ่าตัด ศัลยแพทย์ก็ไม่ต้องรับผิดชอบ หากฟังได้ว่าเขาได้ใช้ความระมัดระวังไว้เพียงพอแล้ว

การพิสูจน์ความรับผิดชอบ: การการพิสูจน์

เช่นเดียวกับกรณีใดๆ ไม่ การการพิสูจน์จะอยู่ที่ใจที่ ในเรื่องความรับผิดชอบ แพทย์ จะเป็รหน้าที่ของฝ่ายคนไข้จะต้องพิสูจน์จากคำอ้างของคน มีไว้เป็นหน้าที่ของ แพทย์ที่จะต้องพิสูจน์ว่า วนได้ใช้ความระมัดระวังและความชำนาญเพียงพอแล้ว

การพิสูจน์ให้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นยอมรับทำได้ โดยนำคนไข้หรือผู้เห็นมา ให้ การต่อคำถ การพิสูจน์ในข้อหา การรักษาพยาบาลอย่างไรจึงจะถูกต้องนั้นยอมให้นำมา พิเศษมาเบิกความได้ นอกจากนั้นเอกสารต่างๆที่จะชี้ให้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ย่อม นำมาเป็นพยานหลักฐานได้ เช่น จดหมายของแพทย์ บันทึกการรักษาพยาบาลของแพทย์เป็นต้น และก็เป็นหน้าที่ของแพทย์จะต้องเปิดเผยบันทึกเหล่านั้น

ใจที่จะต้องแสดงให้เห็นในเบื้องต้น (Prima facie) ถึงพฤติการณ์เป็นประมาท เงินดอ กล่าวคือ ข้อเท็จจริงที่พิสูจน์นั้นจะต้องเพียงพอที่จะชี้ให้เห็นความประมาทเงินดอ ได้ แม้จะไม่ได้อุดช่องโหว่ใดที่ทุกช่องก็ตาม ทงหนักคือ พอที่จะทำให้ผู้พหุภาษาดำรงคดีหรือ ไม่ว่า "เมื่อตทางที่จะเป็นไปได้แล้ว คำดพอใจว่า จำเลยได้ละเลยหน้าที่ของตนอยู่" เมื่อได้ ความเช่นนั้นแล้ว ก็นับว่าใจที่กล่าวไว้ไปคนหนึ่ง แต่ถา เป็นกรณีคำดเห็นว่า แม้จะมี ทางเข้าใจ (Possible explanation) ว่า จำเลยจะละเลยหน้าที่ได้ก็จริง แต่พยานหลักฐาน ที่นำมา ไม่สามารถจะทำให้คำดชี้ได้ว่า มีสาเหตุแห่งการละเลยหน้าที่มากกว่าไม่มี (A more probable cause of mishap than any other) แล้ว ก็เป็นการพิสูจน์ถึงความประมาท เงินดอไม่ได้

เรส อีพซา โลควิตูร์ (Res ipsa loquitur)

เมื่อกกล่าวมาถึงปัญหาการเส้นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์แล้ว เราก็ควรจะได้พูดถึงถึงหลักเรื่อง เรส อีพซา โลควิตูร์ หลักนี้เข้ามาเกี่ยวข้องกับปัญหาการพ้งพยานหลักฐาน

เรส อีพซา โลควิตูร์จะใช้บังคับคดีเมื่อ กรณีเป็นเหตุการณ์อันไม่มีทางจะอธิบาย ถึงต้นเหตุของเหตุการณ์นั้นได้ และเหตุการณ์นั้นไม่บังถึง (Speak of) ความประมาทเงินดอ ของจำเลย

เรลอีพิซาโลคิเคอร์ แปรตรงตัวก็คือ สิ่งนั้นปรากฏออกมาเอง (The thing speaks for itself) จะใช้คำพูดตามประโยคนักตอเมื่อจะชี้ให้เห็นว่า นอกจากพฤติการณ์อันนั้นแล้วก็ไม่ต้องการการพิสูจนอะไรต่อไปอีก ในทางปฏิบัติจะใช้หลักการนี้ ก็โดยเงื่อนไขดังต่อไปนี้:—

(๑) เมื่อไม่มีทางรู้ถึงเหตุที่แท้จริง (Exact cause) ของพฤติการณ์อันนั้น (เพราะหากรู้เหตุที่แท้จริงแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องสันนิษฐาน (Inferring) ถึงเหตุอันนั้น)

(๒) ตามทางปกติของสิ่งทั้งหลาย พฤติการณ์อันนั้นจะไม่เกิดขึ้นได้เลย ถ้าได้ใช้ความระมัดระวังที่ถูกต้องสมควรแล้ว และ

(๓) พฤติการณ์อันนั้นจะต้อง ชัดถึงความ ประมาท เดินเดี่ยวของบุคคล ที่ถูกฟ้อง โดยเฉพาะ หรือของบุคคลอื่นที่บุคคลที่ถูกฟ้องนั้นจะต้องรับผิดชอบ แต่ถาในกรณีแม่จะถือว่า ต้องมีการประมาทเดินเดี่ยว แต่อาจจะเป็นความประมาท ๆ ของ ก. ก็ได้หรือของ ข. ก็ได้แล้ว หลกนั้นจะนำมาใช้ไม่ได้ อย่างไรก็ตามความขออนุญาตเป็นหนังสืออยู่ตามคำพิพากษาของศาลในตอนหลัง ๆ นั้น

ข้อคิดอีกข้อหนึ่งที่เราจะได้พิจารณาเกี่ยวกับขอบเขตของการใช้หลัก เรลอีพิซาโลคิเคอร์ ในเรื่องความรับผิดชอบของแพทย์ เกิดมาจากเหตุผลที่ว่า พฤติการณ์นั้นจะต้องก่อให้เกิดข้อสันนิษฐานตามธรรมดาว่า ได้มีความประมาทเดินเดี่ยวเกิดขึ้นแล้ว (A natural inference of negligence) Lord Scott ได้ตั้งคำถามไว้ในคดีเกี่ยวกับ ยอนล้าดี เรื่องหนึ่งว่า “ตามธรรมดาแล้ว ผู้พิพากษาจะมีความรู้ในเรื่องในการผ่าตัดได้อย่างไร ในอันที่จะลงความเห็นว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในคดีนี้เกิดตามทางธรรมดาแห่งการผ่าตัดทั้งหลายซึ่งปราศจากความประมาทเดินเดี่ยว ? และถ้าไม่รู้ ผู้พิพากษาจะยอมรับฟังความเห็นของผู้อำนวยการหรือไม่ ?” แต่ผู้พิพากษาอีก ๒ นาย คือ Mac Kinnon และ Goddard เห็นว่านำหลักเรลอีพิซาโลคิเคอร์มาใช้ได้ Goddard กล่าวว่า “ศัลยแพทย์เป็นผู้ควบคุมการผ่าตัด เขาเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะใช้เครื่องมืออันไหน ใช้สาล์ตรงไหนเมื่อไรและอื่น ๆ และที่เขาเองเป็นผู้ใช้สิ่งเหล่านี้ คนไข้หรือบุพพการหรือผู้สนับสนุนในกรณีคนไข้ตาย ไม่มีทางรู้ถึงเรื่องเหล่านี้ได้เลย ฉะนั้นจึงไม่อาจจะมีปัญหาถามเป็นอย่างอื่นได้ นอกจากว่า ยอนล้าดีหรือ

เครื่องมีข้อดี. คณะหนึ่งนั้นตามปกติไม่อาจจะถูกทวงใจ. ในร่างกายของคนไข้ และถ้าไม่มี. เครื่องดี
 ที่จะพูดได้จากการทวงสิ่งเหล่านี้. เว้นแต่จะเป็นการถูกต้องสมควร. แม้ในบางกรณีอาจจะมีความ
 อนุยถเวณความรับผิดชอบ. เพราะฉะนั้นถ้าเดิมการทวงก่อนแล้ว. ในร่างกายของคนไข้แล้ว
 เป็นสิ่งเห็นได้ชัดว่า. จะต้องให้คล้ายแพทย์ผู้หนึ่งมา. ให้คำอธิบาย. กล่าวคือ. ศัลยแพทย์คนหนึ่ง
 ต้องแสดงว่า. เขาได้. เห็นความระมัดระวังตามควรแล้ว. เหนือที่ใดของกรณี. ให้สิ่งดังกล่าวถูก
 ทอดทวงไว้. ส่วนเหตุผลที่ว่าทำไมเขาจึงได้หลงลืมถึงมี. เว้นแต่ไม่จำเป็นจะต้องแสดงก็ได้.”

มีคนเกิดขึ้นในประเทศเครือจักรภพของอังกฤษสองคนแสดงว่า. นำหลักเรื่องเรดิโอพธา
 โดคิเตอร์มาบังคับได้เมื่อปากคับกัณฑ์ไว้ในตัวคนไข้หลังจากการผ่าตัดแล้ว. ท่านผู้พหุภาษา
 North กล่าวไว้ในคดีของประเทศนิวซีแลนด์. เมื่อปี ๑๙๕๓ ว่า. “ข้าพเจ้าพร้อมที่จะเห็นด้วย
 กับความเห็นที่ว่า. เมื่อพิสูจน์ได้ว่าปากคับกัณฑ์หนึ่งในร่างกายของคนไข้. ภายหลังจาก
 ผ่าตัดแล้ว. ก็ยอมแสดงด้วยตัวมันเองถึงการประมาทเงินเลขของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง. แม้
 ความเห็นนั้นจะไม่ปราศจากความสงสัยทั้งหมดทีเดียว.”

ความยินยอมของคนไข้ในการผ่าตัด

แพทย์ไม่ต้องรับผิดชอบ. ถ้าหากคนไวยินยอมให้ทำการผ่าตัด. แต่ก็มีข้อยกเว้นบาง
 แต่ถ้าไม่ได้รับความยินยอม. แพทย์ก็ต้องรับผิดชอบ.

ท่านผู้พหุภาษา Cardozo แห่งศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกาได้กล่าวเป็นหลักการ
 ไว้ว่า. “บุคคลทุกคนที่มีอายุพอสมควร. และมีสติสภาพจิตที่ปรกติ. ย่อมมีสิทธิจะยอมให้ใคร
 กระทำหรือมิให้กระทำการต่อเนื้อตัวร่างกายของตนได้. ศัลยแพทย์ผู้ทำการผ่าตัดโดยปราศจาก
 ความยินยอมของคนไข้. ย่อมมีผิดฐานทำร้ายร่างกาย. ซึ่งจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
 เว้นไว้แต่กรณีเป็นการฉุกเฉิน. เมื่อคนไข้อยู่ในสภาพปราศจากสติสัมปชัญญะ. และเมื่อกรณี
 เป็นการจำเป็นจะต้องกระทำการผ่าตัดไปก่อนที่จะได้รับความยินยอม.”

หลักนี้ยอมนำมาใช้แก่กรณีเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลได้ทุกกรณี. ความยินยอม
 ที่ให้ไว้แก่นายแพทย์. ก. ย่อมไม่ทำให้ นายแพทย์. ข. ผู้ทำการผ่าตัดนั้นผิด. ความยินยอม
 อาจจะเป็นไปได้โดยชัดแจ้ง (expressed) หรือโดยปริยาย (implied) ความยินยอมนั้น
 จะต้องได้ให้ทั้งหมด (fully given) และให้โดยสมัครใจ (freely given) กล่าวคือ. ความ
 ยินยอมได้ให้หลังจากได้มีการอธิบายอย่างถูกต้องพอควร. และยุติธรรม. ถึงสภาพแห่งการ

ผ่าตัด หรือการรักษาพยาบาลที่แพทย์บอกว่าจะทำ และได้บอกถึงผลที่อาจเกิดขึ้นได้รวมทั้ง
 ภัยอันตรายที่เกี่ยวของของอวัยวะตามปกติของคนด้วย แต่คนมักชอบเขตที่จะใช้ความชอบกว้างขวางออกไป
 ไปบ้างตามพฤติกรรม เช่น กรณีที่แพทย์ได้อธิบายถึงผลและการเสี่ยงภัยแก่คนไข้ที่ออกจะ
 กลัวอยู่สักหน่อย ได้พยายามอธิบายโดยละเอียด (เพื่อให้คนไข้หายหวาดกลัว) โดยเห็นแก่
 ประโยชน์ของคนไข้โดยสุจริต การได้รับความยินยอมจากคนไข้ในกรณีเช่นนั้น ย่อมเป็น
 การกระทำชอบทำให้แพทย์นั้นพ้นความรับผิดชอบได้ แต่ถกรณเป็นอีกอย่างหนึ่ง แพทย์นั้นคง
 ต้องรับผิดชอบ หากได้รับความยินยอมมาโดยได้พยายามอธิบายจนเกินขอบเขตตามพฤติกรรม
 แห่งกรณีนั้น โดยเฉพาะด้วยอาการไม่บอกความจริง (silence) บ้างหรือด้วยการพูดไม่ถึง
 ความจริง (understatement) บ้าง

ฉะนั้นแพทย์ควรจะได้นำการด้วยมาตรฐานว่า เป็นหน้าที่ของตนเสมอไปที่จะ
 ต้องแน่ใจว่า คนไข้ได้ยินยอมเห็นด้วยกับการผ่าตัดนั้น และโดยทั่วไปแพทย์ไม่อาจจะถือคติ
 เอาว่า เป็นความเป็นความตายของคนไข้เอง (the patient's own funeral) ที่ไม่ยอมแสดง
 ความในใจของตนออกมาให้ชัดแจ้ง

มีหลายกรณี ที่คนไข้ อาจยอมคนให้อยู่ในความพิทักษ์รักษา ของแพทย์โดยสิ้นเชิง
 เพื่อให้แพทย์มีอำนาจอย่างกว้างขวางที่จะทำอะไรก็ตามที่เห็นสมควร แต่กรณีเช่นนั้นน้อย
 (ลองเปรียบเทียบท่าทีของคนไทยเรากับของฝรั่งในเรื่องนี้ และลองนึกว่า ที่เป็นเช่นนั้นเพราะเหตุใด)

ฉะนั้น จึงไม่เป็นการ ปลอดภัย ที่จะตั้งนิยามฐานโดยไม่มี ข้อแม้ว่า ถ้าผู้มาขอคำ
 ปรึกษาในกรณีใดกรณีหนึ่งโดยเฉพาะแล้ว แพทย์จะได้รับ “ไฟเขียว (carte blanche)”
 ให้กระทำอะไรได้ทุกอย่างที่ตนเห็นว่าถูกต้องเหมาะสม

ในที่สุด โอกาสที่จะถือว่า ความยินยอมได้รับโดยปริยายย่อมไม่ได้ ถ้าวิธีการ
 รักษาพยาบาลอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะได้ถูกคนไข้ห้ามไว้โดยชัดแจ้ง เมื่อแพทย์เดินออก
 ไปจากเขตแห่งอำนาจของตนแล้ว จะยกเป็นข้อต่อสู้ว่า การผ่าตัด หรือการรักษาพยาบาลนั้น
 ได้กระทำไปด้วยความระมัดระวังและมีความชำนาญย่อมไม่ได้ แม้ที่จะรู้ว่า การกระทำ
 นั้นได้บรรลุสำเร็จ ก็ไม่ได้ด้วย ผู้พิพากษาผู้หนึ่งในสหรัฐอเมริกาจึงได้พูดไว้ดังนี้ “ความ
 ชำนาญตามวิชาชีพจะมีสักเท่าใดก็ตาม ก็ไม่อาจทำให้การลับเปลี่ยนเอาใจของหมอไปเป็น
 ใจของคนไข่นั้น เป็นการที่ถูกต้องขึ้นมาได้”

คงมีขงยทแควนทดำคญควทลทกนอชขอทง คอ แพทขคงไมคองรบผดนมมิคอบ
 ความยินยอมใว้กอน ถ้าตามพฤกัการนบงคบวา จะคองกระทำการนทกอนทจะขอความยิน
 ยอมได้ ตัวอย่างกคอ บคคณนหมคดดีคหลังจากอุบัติเหตุ และโดยสภามคความจำเป้นจะ
 คองทการพยาบารกษาททท เพอจะรกษาชวค ร่างกาย หรือสภากของคณนไว ในกรณ
 เชนน ยอมไมม่การเค้งคต่อความรบัผดทจะกระทำการ โดยยังไมม่คอบความยินยอม ทงนอช
 ภายในเงอนไรว่ กรณคองเป้นการคุกเคิน และไม่อาจจะเป้นไปค้ทจะรอชู่จนก้อาคณไว
 จะพนชนมาใค้ความยินยอมได้

ตัวอย่างอีกกอนทงกคอ ในขณะทกระทำการผ่าคคชู่โดยคอบความยินยอมแล้ว
 นน ถ้าหากสภากการณคกชใหม่ ซงแพทขเห็นว่จำเป้นคองชวายการผ่าคคชู่ไปเกนกว่
 ทคอบความยินยอมมา หรือแม้จะเป้นการกระทำทคกต่างโดยส่นเชงกตาม ทงนคองชู่
 ในเงอนช้ทว่การกระทำโดยท้นทเชนนน เป้นการจำเป้นทจะรกษาไว ซงชวค ร่างกาย หรือ
 สภาก ของคณนช้ทน เป้นล่ำคคญ แต่ ถ้าหาก ไมม่คความจำเป้น จะคอง กระทำการ โดยท้นท
 เชนนน หรืออาการของคณนช้ทนค้เกยวคถึงชนครายโดยบ้จคณนท้นควณ หากแพทขค้ทกระทำ
 คงไปยอมเป้นการประทุชรายคอร่างกาย และจะยกชอคคชู่ว่ การกระทำนนค้คานนไปเพอ
 ประโยชน์ของคณนช้ทนยอมไมม่ได้ หรือว่ การนยอมเป้นคความส่คคทจะทำไปพร้อมก้นท้นท
 หรือว่ค้ช้คความระมคระว้งและคความชำนานญคคองส่มคคแล้ว หรือว่ค้ช้คผลล่ำเร้จค
 มาก ก้ไมม่คคคว

กฎหมายจัดที่ดินเพื่อความมั่นคงแก่สังคม

ของ

ฟิเดล คาสโตร แห่ง คิวบา

เสริมศักดิ์ เทพาคำ

ผู้พิพากษาประจำกระทรวง

เมื่อผู้เผด็จการ บาดิस्ताแห่งคิวบาถูก ฟิเดล คาสโตร ขับไล่จนต้องหลบหนีไปอาศัยอยู่ในประเทศ โดมินิแกน เมื่อตอนเช้าตรู่วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๐๒ แล้ว ฟิเดล คาสโตร ก็ได้อำนาจแทน คาสโตรมีความรู้สึกจึงเกลียดชังอยู่ ๔ อย่าง คือ

—สิทธิเผด็จการนิยมฝ่ายขวา

—คอร์รัปชัน

—ความไม่เสมอภาคทางสังคม

—การมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจคิวบาของสหรัฐอเมริกา

ชนแรก ฟิเดล คาสโตร ประกาศเดือนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกไปอย่างไม่มีกำหนด โดยอธิบายว่า ไม่จำเป็นที่จะต้องมัตติกาสภาผู้แทนราษฎรเพราะว่าชาวชนบทซึ่งเป็นชนส่วนใหญ่ของประเทศต่างหากที่สนับสนุนเขา พร้อมกันนี้คาสโตรก็ได้ออกกฎหมายกำหนดฉบับหนึ่ง มีวัตถุประสงค์ ๓ ข้อ คือ

๑. เพื่อกำจัดพจนนิยมระบบบาดิสตาให้สิ้นทรางไปจากคิวบา, กำจัดพวกเหี้ยมและระบอบสิทธิชนให้หมดไปจากสังคมประเทศคิวบา

๒. เพื่อยกมาตรฐานการครองชีพของราษฎรที่ยากจน

๓. เพื่อปลดปล่อยให้เศรษฐกิจของประเทศได้เป็นอิสระ

การ "กวาดล้าง" เริ่มขึ้นเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๐๒ ด้วยการจัดตั้งศาลทหารทำ
 การพิจารณาวรรดาส้มของบาคิดดาในข้อหาว่าเป็น "อาชญากรรมสงคราม" พลเรือนถึงเข้า
 ประมาณ ๔๕๐-๕๕๐ คน, เจ้าหน้าที่พระราชกรณียกิจเล็ก, ข้าราชการชนบทใหญ่ทั้งฝ่ายทหาร
 และพลเรือนถูกไล่ออกหมด ทรัพย์สินสมบัติของพวกบาคิดดาที่รับสินบนไว้เกือบทั้งหมดสิ้น
 ทั่ว พี่เตด คาสโตรเองดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและตั้งประธานาธิบดีหุ่นขึ้นชื่อ ดร. มานูเอล
 เออร์รุตเตย ผู้เคยเป็นผู้พิพากษาที่ได้รับความเคารพนับถืออย่างสูงมาแล้ว มีการเขียนหนังสือ
 ตำราสำหรับสอนนักเรียนชนบทใหม่ ย้ายอุดมคติของการปฏิวัติ รายได้เป็นเงินเหรียญดอลลาร์
 จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้รับ ความกระทบกระเทือนจาก มาตรการ ทุ่มงบกวาดล้างแหล่ง
 การพนัน กาดิโน ซึ่งดำเนินงานโดยพวกนักเลงจากสหรัฐอเมริกาเกือบทั้งหมด รวมทั้งช่อง
 ต่าง ๆ ที่ทำให้กรุงฮาวานามือเดียวว่าเป็น "เมืองล้าหลังแห่งทะเลแคริบเบียน" ด้วย
 การกวาดล้างสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ของ พี่เตด คาสโตร ล้วนมุ่งไปสู่ภารกิจที่ของประชาชนทั้งต้น
 เขาแนะนำให้ประชาชนบริโภคเนื้อให้น้อยลง แต่บริโภคปลาให้มากขึ้น

พี่เตด คาสโตร พยายามยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชนด้วยการออก
 กฎฐีกา บังคับให้ลดค่าเช่าบ้าน และราคาอาหารที่จำเป็น เช่น ข้าว, ถั่ว รวมทั้งการ
 สาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น กระแสไฟฟ้าตามชนบท แต่กฎหมายจัดที่ดินเพื่อความ เป็นธรรม
 แก่สังคม (The Agrarian Reform Law) ซึ่งประกาศบังคับใช้เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๐๒
 นับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในบรรดาโครงการทั้งหลายของ พี่เตด คาสโตร และเป็นสิ่งที่ตรง
 กับใจของเขามากที่สุด กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ

๑. โอนที่ดินให้แก่ผู้ที่ทำประโยชน์ในที่ดินนั้น ในคิอบา มีคนเพียง ๑ เปอร์เซ็นต์
 ของจำนวน ๒,๔๐๐,๐๐๐ คน ที่เป็นเจ้าของที่ดินถึง ๒/๓ ของประเทศ
๒. จัดสรรที่ดินให้แก่คนว่างงานซึ่งมีจำนวนถึง ๗๐๐,๐๐๐ คน หรืออีกจำนวน เพื่อดู
 เขาเหล่านั้นจะได้เพาะปลูกพืชผลของเขาตนเอง
๓. เพื่อดัดอำนาจของชาวอเมริกันผู้ยิ่งใหญ่ ซึ่งเป็นเจ้าของโรงงานน้ำตาล และ
 พืชถึง ๑,๖๖๐,๐๐๐ เอเคอร์ (๑ เอเคอร์ = ๒ ไร่ครึ่ง)

โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายฉบับนี้ บุคคลคนหนึ่งหรือบริษัทหนึ่ง ๆ จะเป็นเจ้าของที่ดินเกิน ๓,๐๐๐ เอเคอร์ไม่ได้ เว้นแต่จะทำไร่ไถนา, ไร่ หรือ เลี้ยงปศุสัตว์ ซึ่งอาจมีพื้นที่ได้อย่างมากที่สุดไม่เกิน ๓,๓๐๐ เอเคอร์ ที่ดินที่เหลือจากนั้นจะถูกนำมาจัดสรรและแจกจ่ายไปยังคนที่ไม่มียอดที่ดินครอบครองละ ๖๖ เอเคอร์ ค่าเช่าใช้ที่ดินที่รับมาจากคนที่มียอดที่ดินเกินกว่ากำหนดนั้น รัฐบาลจ่ายให้เป็นพันธบัตรคิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 4½ การที่ราคาที่ดินคิดจากการที่ราคาเพื่อเก็บภาษีอากรสมัยก่อน ชาวต่างประเทศจะเป็นเจ้าของที่ดินในทางใด ๆ ไม่ได้เลย แม้กระทั่งการรับมรดก เจ้าของที่ดินทุกคนต้องอยู่ในอาณาเขตและปฏิบัติตามคำสั่งของสถาบันจัดที่ดินเพื่อความเป็นธรรมแก่สังคม (Agrarian Reform Institute) ที่จัดตั้งขึ้นใหม่

เจ้าของที่ดินชาวคิวบาที่คัดค้านกฎหมายฉบับนี้ ถือว่าเป็น "ผู้ปฏิวัติซ้อน" ถูกไล่โทษถึงประหารชีวิต เมื่อรัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ประกาศเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า เจ้าของที่ดินชาวสหรัฐอาจไม่ได้รับค่าเช่าใช้ที่ดินที่ยุติธรรมและต่ำช้า และถ้าหากการแจกจ่ายที่ดินนั้นกระทำกันทั่วไปแล้ว อาจเป็นอันตรายต่อเศรษฐกิจของประเทศคิวบาเอง พี่เดวิด คาสโตร แถลงตอบโต้ว่า เขาไม่อาจยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์ใดๆ ที่มีเค้าล่อให้เห็นว่าเพอับนทอนอธิปไตยของชาติได้ คาสโตร กล่าวโต้ตอบคำกล่าวหาที่ว่าคิวบากำลังจะกลายเป็นคอมมิวนิสต์ทุกทีว่า การปฏิวัติของเขากระทำไปเพื่อชาวคิวบาทั้งหมด และประเทศคิวบาย่อมเป็นของชาวคิวบาทุกคน ประธานาธิบดี เออร์วิเตซ แถลงท่าทางระอึกระอ้อนในการที่จะให้ความเห็นชอบกับนโยบายของคาสโตร ดังนั้นเขาจึงถูกบังคับให้ลาออกจากตำแหน่งในเดือนกรกฎาคมปีเดียวกันนั้นเอง และตั้งชื่อนูอ ออสวัลโด คอรัตีโค ซึ่งเป็นนักกฎหมายให้เข้าสวมตำแหน่งแทน

ครั้นถึงปลายปี ปรากฏว่าสถาบันจัดที่ดินเพื่อความเป็นธรรมแก่สังคมได้กลายเป็นองค์การที่ทรงอำนาจมากที่สุดในคิวบา สถาบันแห่งนี้ (โดยมีพี่เดวิด คาสโตร เป็นประธาน) ได้ทำการยึดที่ดิน แล้วจัดการขายที่ดินที่เป็นไร่กสิกรรมเสีย พร้อมทั้งส่งสายตาจับจ้องไปยังบรรดาโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ เพื่อโอนมาเป็นของรัฐ องค์การนี้ขยายทุนให้กว้างขวางออกไปด้วยการริบทรัพย์ ถิ่น และแจกจ่ายให้แก่กรรมกรที่ยากจน ปรากฏว่าสถาบันแห่งนี้ได้พยายาม

รักษาความลับและอภินิหารจะเอะใจของการบัญชีจากผลของงานที่ได้กระทำไป แต่ผู้แถลงข่าว
ของสถาบันนั้นเห็นว่า คณะผู้รณรงค์ทุกคนต่างมีความจงรักภักดีต่อคณะปฏิวัติ และมีความ
ซื่อสัตย์สุจริตต่อการทำงานของคณะเป็นอย่างดี

ไม่ว่าผลในอนาคตจะบังเกิดขึ้นอย่างไรก็ตาม แต่ พี่เดวิด คาส์ โตร ก็ได้เปลี่ยนแปลง
โครงสร้างของสังคมประเทศกัวดาได้อย่างเด็ดขาดภายในปีเดียว ภายใต้ความกดดันที่มอยู่
รอบข้าง กฎหมายจัดทบทวนเพื่อความเป็นธรรมแก่สังคม อาจต้องแก้ไขใหม่ไฉนอยู่ แต่เขา
จะไม่ยอมอ่อนข้อต่อสิ่งใดก็ตามในทัศนของเขาให้เกิดการแบบนารวมของคอมมิวนิสต์เลย ผู้ปกครอง
ประเทศคนต่อไปจะเป็นผู้ใดก็ตาม ก็จำเป็นต้องเอาใจใส่ดูแลถึงผลประโยชน์ของบุคคลชนต่าง ๆ
ซึ่งได้ถูกละเลยไปเลี่ยนนานจนกระทั่ง พี่เดวิด คาส์ โตร ไดมารอพื้น และกระทำตัวอย่างอันดีให้
ปรากฏแก่ชนรุ่นหลัง เพื่อยกถือเป็นแบบฉบับสืบไป

(แปลมาจากหนังสือ World Events. ฉบับที่ ๑๑๖๐ หน้า ๒๐๕-๘)

ถ้าจำเลยกระทำความผิดซึ่งถือได้ว่าได้ก่อให้เกิดความหวาดกลัวอย่างหนักอันแรง
ถึงจิตใจเหยี่ยวโหด หรือเป็นทัศนคติที่ทรนหดต่อชุมชนหมู่ใดหมู่หนึ่ง หรือตลอดทั้งประเทศ
แล้ว ก็เป็นความจำเป็นที่จะต้องลงโทษจำเลยให้หนักยิ่งขึ้น

(Halsbury's Laws of England พิมพ์ครั้งที่ ๒ หน้า ๕๕๖ ถึง ๕๖๔)

คำพิพากษาศาลฎีกา

(และบันทึกประกอบ)

ชล ธีรกุล

เลขานุการศาลฎีกา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๖๐/๒๕๐๓

นายชวร บุญเกียรติ

ระหว่าง

นางตาม บุญเหลือ ที่ ๑ นางจำเริญ เกิดแดง หรือ เกิดแฝง ที่ ๒

นายผาด บุญเหลือ ที่ ๓

เรื่อง ฎีกาขายสินบริคคณ์

โจทก์

จำเลย

การที่ฎีกาทำสัญญาจะขายที่ดินมีโฉนดอันเป็นสินบริคคณ์ให้โจทก์ โดย
ฎีกาได้รับเงินราคาที่ดินบางส่วนแล้วและโดยสามรู้เห็นยินยอมแล้วนั้น เป็นกรณีตาม
ป.พ.พ. มาตรา ๔๕๖ วรรค ๒ ซึ่งไม่ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือก็ได้ ฉะนั้นความ
ยินยอมของสามจึงไม่ต้องทำเป็นหนังสือตามมาตรา ๑๔๗๖ โจทก์ฟ้องขอให้บังคับฎีกา
โอนที่ดินได้

โจทก์ฟ้องขอให้ศาลบังคับจำเลยโอนที่ดินตามสัญญาจะซื้อขาย ศาลชั้นต้น
พิพากษาให้จำเลยโอนที่ดินแก่โจทก์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน แต่พิพากษาศาลอุทธรณ์
นายหนึ่งมีความเห็นแย้งว่า ความยินยอมของสามในกรณีนี้ต้องทำเป็นหนังสือ ตาม ป.พ.พ.
มาตรา ๑๔๗๖ ควรยกฟ้อง

จำเลยฎีกาเห็นว่าฎีกาข้อ ๑ ถึง ๔ ฟังไม่ขึ้น ส่วนฎีกาข้อ ๕ วินิจฉัยว่า “ตาม
ฎีกาข้อ ๕ ที่ว่า ความยินยอมของสามในกรณีนี้ต้องทำเป็นหนังสือตามประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๗๖ และข้อเท็จจริงก็ยังไม่ฟังได้ว่า จำเลยที่ ๓ ได้รู้เห็น

ยินยอมด้วยนั้น สำหรับข้อเท็จจริงนั้น ได้วินิจฉัยฟังมาแล้วตามฎีกาของจำเลยข้อ ๐ ว่าจำเลยที่ ๓ ได้ยื่นยินยอมให้จำเลยที่ ๐ ขายที่ดินราชพัสดุ จังคมแต่ปัญหาข้อกฎหมายในเรื่องว่าความยินยอมของจำเลยที่ ๓ ผู้เป็นสามีจำเลยที่ ๐ ในกรณีต้องทำเป็นหนังสือตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๗๖ หรือไม่ ในข้อนี้ ศาลฎีกาเห็นว่า กรณีจำเลยที่ ๐ ได้ทำสัญญาจะซื้อขายเป็นหนังสือและได้รับเงินงวดแรกตามสัญญาจะซื้อขายเป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาทไว้จากโจทก์ในวันทำสัญญาด้วยการได้รับเงินชำระราคาแต่บางส่วน แม้ไม่ได้ทำเป็นหนังสือสัญญากันไว้ ก็ใช้ผูกพันคู่สัญญาได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๕๖ วรรค ๒ เมื่อมีกรณีรับเงินไว้เช่นนั้น ความยินยอมของสามีก็ไม่จำเป็นต้องทำเป็นหนังสือตามบังคับของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๔๗๖ กรณีเช่นนี้ได้มีคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๒๗/๒๔๔๑ คดีระหว่างนายเส็ง ธัญญวนิช โจทก์ นายทองหลัง ประทีปจินดา จำเลย วินิจฉัยขาดเป็นแบบอย่างไว้แล้ว การบอกอ้างของจำเลยที่ ๐ ที่ ๓ จึงใช้ไม่ได้ สัญญาจะซื้อขายย่อมสมบูรณ์คืออยู่ หากตกเป็นโมฆะฟ้องร้องไม่ได้ดังที่จำเลยอ้างมาในฎีกาข้อ ๕ ตอนท้ายไม่.” ฯลฯ

จึงพิพากษายืน

(ชวน ถึงหลกะ การุณย์นราทร อนุสรณินิสาร)

หมายเหตุ:— คดีมีปัญหาว่า การที่ภริยาทำสัญญาจะขายที่ดินมีโฉนด (สินบริคนธ์) ให้โจทก์โดยภริยาได้รับเงินชำระราคาบางส่วนแล้ว และสามีรู้เห็นยินยอมด้วย วาจา โจทก์จะฟ้องภริยาให้โอนขายที่ดินให้ได้หรือไม่ ศาลฎีกาตัดสินว่าเป็นกรณีเข้าตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๕๖ วรรค ๒ ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ ความยินยอมของสามีจึงไม่ต้องทำเป็นหนังสือตามมาตรา ๑๔๗๖ และอ้างคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๒๗/๒๔๔๑ จึงพิพากษาให้ภริยาโอนขายที่ดินให้โจทก์ตามสัญญา ถ้าไม่ปฏิบัติตามก็ให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา

คดีตามคำพิพากษาที่ ๑๒๒๗/๒๔๔๑ เป็นเรื่องภริยาโอนขายหุ้นในห้างหุ้นส่วนซึ่งเป็นสังหาริมทรัพย์ และเป็นกรโอนขายเด็ดขาด แต่คดีนี้เป็นสัญญาจะซื้อขายที่ดิน ไม่ใช่สัญญาซื้อขายเด็ดขาด จึงต้องมีการซื้อขายกัน

อีกครั้ง คือไปทำหน้าที่จัดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่ง
 เป็นกรณีที่กฎหมายบังคับว่าสามต้องให้ความยินยอมเป็นหนังสือ จึงทำให้อาจ
 สงสัยได้ว่าในตอนไปทำหน้าที่จัดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ สามไม่ยิน
 ยอมเป็นหนังสือจะจัดการโอนขายตามสัญญาจะซื้อขายได้หรือไม่ ปัญหาข้อนี้
 พอจะอธิบายได้ว่า การให้ความยินยอมของสามในการที่ภริยาทำสัญญาจะซื้อ
 ขาย ก็ย่อมหมายความว่าให้ทำการซื้อขายได้เพราะเป็นกิจการอันเดียวกัน และ
 ถ้าการให้ความยินยอมตอนทำสัญญาจะซื้อขายใช้ได้แล้ว ก็ควรจะใช้ได้
 ตลอดถึงการซื้อขายด้วย ถ้าต่อมาเวลาจะไปโอนโฉนด สามกลับถอนคำ
 ยินยอมก็ดี หรือไม่ให้ความยินยอมอีกก็ดี หรือกลับปฏิเสธสัญญาโดยว่า
 เป็นโมฆะัยกรรมก็ดี ก็ต้องถือว่าเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต เพราะหาก
 ยอมให้ทำได้ ผู้ซื้อย่อมเสียหายมาก

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๖๓/๒๕๐๓

เรื่องลักทรัพย์หรือยักยอกทรัพย์สิ้นหาย

พนักงานอัยการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โจทก์

ระหว่าง

นายวิง ขงยุทข

จำเลย

ทรัพย์สิ้นหาย เป็นเรื่องที่ทรัพย์หลุดพ้นไป จากความยึดถือ ของเจ้าของหรือผู้
 ครอบครองโดยมิได้ตั้งใจ ไม่ใช่เรื่องสละการครอบครอง ผู้ใดเก็บเอาทรัพย์นั้นไปจะ
 เป็นความผิดฐานลักทรัพย์หรือยักยอกทรัพย์สิ้นหาย ต้องพิจารณาตามพฤติการณ์เป็น
 รายๆ ไป คือถ้าเก็บเอาไปโดยรู้ หรือควรรู้ว่าทรัพย์นั้นเจ้าของกำลังติดตาม หรือจะติด
 ตามเพื่อเอาคืนก็เป็นลักทรัพย์ ถ้าไม่รู้หรือไม่มเหตุอันควรรู้ก็เป็นยักยอกทรัพย์สิ้นหาย

รทหหารคว่ำ ทำให้พ้นบทหารตกหน้า ๐ กระบอก ทหารงมหา ๒ ครั้งไม่พบ จึง
 ไปแจ้งความที่อำเภอ ต่อมาตอนค่ำวันเดียวกันนั่นเอง จำเลยไปงมเอาบนนั้นไปขาย

เสีย แสดงว่าจำนวนหรือควรวารรถทหารคว่าบนจมน้อย แล้วถือโอกาสตอนปลอดภัย
ผู้คนไปมเอาบนที่อยู่ในระหว่างเจ้าของกำลังติดตามเพื่อเอาคน จึงเป็นหลักฐาน
ลัทธิพิชัย

โจทก์ฟ้องขอให้ส่งโทษจำเลยฐานลักทรัพย์ และศาลชั้นอุทธรณ์พิพากษาว่า จำเลยมี
ความผิดฐานลักทรัพย์ พิพากษาจำคุก ๔ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๓๕ แต่ศาล
อุทธรณ์วินิจฉัยว่า ไม่เป็นผิดฐานลักทรัพย์ เพราะเมื่อทหารงมหาไม่พบจนเลิกหาและถอน
ทหารกลับไปหมดแล้ว แสดงว่าทางทหารได้ระงับการครอบครองโดยถือว่าเป็นของหายแต่เวลานั้น
แล้ว ถ้าจำเลยผิดก็ควรผิดฐานขโมยทรัพย์สิ้นหาย จึงพิพากษาลบโทษฟ้อง

“โจทก์ฎีกาว่า บนตกหน้าตรงที่รถคว่าข้อมกำหนดรู้สถานที่ได้แน่นอน หา
ใช้ตกหายโดยไม่รู้อาณาที่ ไม่ และเมื่อทหารงมหาไม่พบแล้วก็ยังได้ไปแจ้งความไว้ที่
อำเภอ ฟังเห็นเจตนาของทางทหารว่า หาได้สละการครอบครองไม่ จำเลยมางเอาบนนี้ไป
ในเวลากระชั้นชิดในวันนั้นเอง จำเลยต้องมีความผิดฐานลักทรัพย์ดังคำพิพากษาของ
ศาลชั้นต้น

ศาลฎีกาตรวจสำนวนปรึกษาคดีแล้ว ขอให้จริงฟังได้ตามที่ศาลทั้งสองฟัง
ต้องกันมานั้น คงมีปัญหาที่แต่จำเลยเอาบนของทางราชการทหารที่ตกหน้าหาไม่พบ
ไปเสียเช่นนั้น จะเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ตามที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษได้หรือไม่
ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาปัญหาข้อนี้แล้วเห็นว่า ในกรณีของตกของหายเช่น
เป็นเรื่องที่ทรัพย์หลุดพ้นไปจากความยึดถือของผู้เป็นเจ้าของโดยมิได้ตั้งใจ ไม่ใช่เรื่อง
สละการครอบครอง ผู้ใดเก็บเอาทรัพย์นั้นไปจะถือว่าเป็นการลักทรัพย์ หรือเป็นการ
เก็บได้ทรัพย์สิ้นหาย ต้องพิจารณาตามพฤติการณ์เป็นรายๆ ไป กล่าวคือ ถ้าเก็บเอา
ไปโดยรู้หรือมีเหตุอันควรรู้ว่า ทรัพย์นั้นอยู่ในระหว่างเจ้าของกำลังติดตาม หรือจะกำลัง
ติดตามเพื่อเอาคนก็เป็นการลักทรัพย์ แต่ถ้าเก็บเอาไปโดยไม่มีเหตุอันควรรู้เช่นว่า
นั้นแล้วก็เป็นการเก็บได้ทรัพย์สิ้นหาย ในคดีนี้ขอให้จริงฟังได้ว่า บนกระบอก
นั้นตกมาแล้ว ทหารงมหาไม่พบ ต่อมากไม่กัชั่วโมงในวันเดียวกันนั้นเองจำเลยก็ไป
ได้บนกระบอกนั้นมา สมที่จะฟังว่าจำเลยรู้เรื่องรถทหารคว่าบนจมน้อย แล้วได้ถือ

โอกาสในขณะที่ตลอดผู้คนเพียรพยายามงมเอาเป็นกระบอกนั้นไปจนได้ ตั้งคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้น รูปคดียอมแสดงว่าจำเลยหรือมเหตุอันควรรู้ว่าบั้นนั้นยังอยู่ในระหว่างเจ้าของกำลังติดตามเพื่อเอาคน จึงหาใจจำเลยเก็บได้ทรัพย์สินที่ตกหาย อันจะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๒ วรรค ๒ ตั้งคำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ไม่ ต้องปรับบทเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ตามที่ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยมานั้น ฎีกาของโจทก์ในข้อนี้ผิด แต่ที่ศาลชั้นต้นวางโทษจำคุกจำเลย ๔ ปีแล้วมิได้บรรเทาโทษให้แก่จำเลยตามมาตรา ๗๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ศาลฎีกาเห็นสมควรแก้ไขเพราะโจทก์ไม่มีประจักษ์พยานแต่อย่างใด หากแต่ได้อาศัยคำให้การของจำเลยในชั้นสอบสวน ประกอบกับพฤติการณ์ของจำเลยภายหลังเกิดเหตุแล้วมาประการ คดีจึงพอฟังลงโทษจำเลยได้ คำให้การของจำเลยในชั้นสอบสวนจึงเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาอยู่ไม่ใช่น้อย สมควรลดโทษจำเลยลงเสีย ๑ ใน ๓ จากกำหนดโทษที่ศาลชั้นต้นวางมานั้น

จึงพิพากษากลับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้บังคับคดีไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น แต่ให้ลดโทษจำเลยลง ๑ ใน ๓ ตามมาตรา ๗๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญา คงจำคุกจำเลยเพียง ๒ ปี ๘ เดือน ”

(การอุทธรณ์อากร ชวน ถึงทลกะ อนุสรณ์นิติสาร)

หมายเหตุ:— คำพิพากษาฎีกาที่เกี่ยวกับกรณีทำนองเดียวกันนี้ มีดังนี้ คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๐๓/๒๔๔๒ รกโดยสารคว่ำทำให้กระเป๋าสเงินของผู้โดยสารตกกระเด็นไปผู้โดยสารอีกคนหนึ่งหยิบเอาเสียในทันที โดยเจ้าของไม่รู้ แต่เจ้าของรู้ว่ากระเป๋าทายและได้กำลังหาอยู่ ดังนี้ ผู้เอาไปมีความผิดฐานลักทรัพย์ ไม่ใช่ขโมยออกเก็บของตก

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๖๔/๒๔๔๔ สร้อยคอของเจ้าทรัพย์ตกหาย เจ้าทรัพย์กำลังหาอยู่ จำเลยเก็บเอาไปเป็นความผิดฐานลักทรัพย์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๔๔/๒๔๔๔ จำเลยเก็บธนบัตรใบละพันบาทได้โดยไม่รู้ว่าเป็นเจ้าของกำลังติดตามอยู่ และสถานที่เก็บก็เป็นถนนหลวง ดังนี้จำเลยมีความผิดฐานขโมยออกเก็บของตก ไม่ใช่ลักทรัพย์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๕๗/๒๕๕๓ วินิจฉัยว่า เก็บสร้อยคอซึ่งจำเลยนำ
จะรู้ว่าเป็นของที่เจ้าของเพิ่งทำตกในถนน และเจ้าของก็ยังอยู่ในบริเวณนั้น
ถ้าจำเลยไม่เก็บเอาไปเสีย เจ้าของก็ควรหาพบ ดังนี้ จำเลยต้องมีหลักฐานลัทธิพิพ

มีบางท่านได้วางหลักวินิจฉัยในกรณีทำนองนี้ไว้ว่า ต้องดูก่อนว่าทรัพย์สินที่
ตกนั้นขาดจากการครอบครองของเจ้าทรัพย์สินหรือผู้ครอบครองแล้วหรือไม่ ถ้า
ยังไม่ขาดจากการครอบครองก็เป็นลัทธิพิพ ถ้าขาดก็เป็นยกยกของตกหาย

ความจริงปัญหาไม่ได้อยู่ที่เจ้าทรัพย์สินละการครอบครองหรือไม่ ตาม
แนวของศาลฎีกาเคยถือว่า ของหายคือของที่หลุดพ้นไปจากการครอบครอง
ของเจ้าของหรือผู้ครอบครอง โดยประการที่ไม่อาจจะหาพบได้ จึงจะเป็น
ของตกหายซึ่งย่อมมีคำกร้ต่าง ๆ กันแล้วแต่ข้อเท็จจริงของเรื่อง เช่น ถ้าทำสร้อย
ตกกลางแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งทั้งลึกและกว้าง ก็ถือได้ว่าไม่อาจหาพบได้ และกลายเป็น
เป็นของหายไป แต่ถ้าอาบน้ำอยู่ริมคลองแล้วสร้อยตกน้ำไป ยังไม่อาจถือได้ว่า
ไม่อาจหาพบ เพราะยังอยู่ในวิสัยที่อาจหาพบได้ก็ ไม่ใช่ของตกของหาย

ถ้าปรากฏว่าของที่เก็บเอาไปเป็นของตกของหายตามนัยที่กล่าวแล้ว ก็
ไม่เป็นความผิดฐานลัทธิพิพ คงเป็นความผิดฐานยกยกเก็บของตกของหาย

อย่างไรก็ดีของที่ทำตกไว้นั้น แม้จะยังไม่ถือว่า เป็นของตกของหาย ก็ตาม
ถ้าผู้เก็บเอาไปไม่รู้หรือไม่มีเหตุอันควรรู้ว่าเจ้าของยังติดตาม หรือจะติดตาม
เพื่อเอาคืน ก็เป็นความผิดเพียงฐานยกยกเก็บของตกของหายเท่านั้น เช่น
อย่างคดีนี้ถ้าเป็นคนมางมกั้งปลา ไม่ทราบเรื่องรถทหารมาคว่ำดังกล่าว แล้ว
เมื่อยูพบปืนเข้าจึงเก็บเอาไป ก็ไม่ผิดฐานลัทธิพิพ แต่คดีนี้จำเลยมางมเอา
ปืนโดยรู้เรื่องรถทหารคว่ำ คงมีของตกหล่นอยู่อย่างนี้ เท่ากับรู้ว่าอยู่ในวิสัย
ที่ทางทหารยังหาปืนได้อยู่ จึงต้องผิดฐานลัทธิพิพ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๗๐/๒๕๐๓

เรื่อง ยานาจศาลอุทธรณ์ เหตุลักษณะคดี

พนักงานอัยการจังหวัดอุบลราชธานี

โจทก์

ระหว่าง

นายเหมอย ห้วยใหญ่ ที่ ๑ นายถัน บุญตาม ที่ ๒ นายเทพ ศีร์คำ ที่ ๓

นายจันทร์ เกียน ที่ ๔ นายน้อย ห้วยใหญ่ ที่ ๕

จำเลย

คดีอาญานี้ ถ้าศาลอุทธรณ์จะพิพากษาไม่ลงโทษหรือลดโทษให้จำเลย หากเป็นเหตุอยู่ในส่วนลักษณะคดีแล้ว ถึงแม้จะเป็นกรณีที่โจทก์อุทธรณ์ฝ่ายเดียวเฉพาะจำเลยอนที่ศาลยกฟ้องก็ตาม ศาลอุทธรณ์ก็มีอำนาจพิพากษาไม่ลงโทษจำเลยคนที่ถูกศาลชั้นต้นลงโทษฐานเดียวกันหรือต่อเนื่องกันด้วยได้ คู่ความฝ่ายใดจะอุทธรณ์ไม่สำคัญ

คดีนี้ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยที่ ๑ มีพื้นฐานหลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๓๕ พ.ร.บ. อากรฆ่าสัตว์ พ.ศ. ๒๔๘๘ มาตรา ๕, ๑๑ ให้จำคุกจำเลยที่ ๑ มีกำหนด ๑ ปี ปรับ ๓๐๐ บาท ส่วนจำเลยที่ ๒, ๓, ๔, ๕ ให้ยกฟ้อง

โจทก์ฝ่ายเดียวอุทธรณ์ขอให้ลงโทษจำเลยที่ ๒, ๓, ๔, ๕

ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้ให้ยกฟ้องโจทก์ปล่อยจำเลยที่ ๑ ไปด้วย นอกนั้นยก

โจทก์ฎีกาขอให้ลงโทษจำเลยที่ ๑ และฎีกาข้อกฎหมายว่าศาลอุทธรณ์ไม่มีอำนาจยกฟ้องจำเลยที่ ๑ ตาม ป.วิ. อาญา มาตรา ๒๑๓ เพราะจำเลยมิได้อุทธรณ์

“ศาลฎีกาตรวจสำนวนปรึกษาคดีแล้ว คดีที่เกี่ยวข้องกับจำเลยอื่น ๔ คนเป็นอันยุติไปแล้วตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ คงเป็นปัญหามาสู่ศาลฎีกาเฉพาะนายเหมอยจำเลยเท่านั้น เบื้องต้นจะได้วินิจฉัยเสียก่อนว่า ตามกฎหมายศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิพากษา ให้ยก ฟ้องโจทก์ตลอด ถึงนายเหมอย จำเลยซึ่งมิได้อุทธรณ์คดี คำนำคำพิพากษาศาลชั้นต้น ในเมื่อโจทก์ฝ่ายเดียวเท่านั้นอุทธรณ์ขึ้นมาเช่นนี้ได้หรือไม่ ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้พิจารณาปัญหาข้อนี้เห็นว่า มาตรา ๒๑๓ แห่งประมวลกฎหมาย

วิจารณ์ความอาญาสารสำคัญแห่งความ มุ่งหมายว่า ถ้าศาลอุทธรณ์ จะพิพากษา
 ไม่ลงโทษหรือลดโทษให้จำเลยทัณฑ์โทษมาสู่ศาลอุทธรณ์ หากเป็นเหตุอยู่ในส่วน
 ลักษณะคดีแล้ว ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิพากษาลดโทษไปถึงจำเลยที่ถูกศาลชั้นต้นลง
 โทษ ในความผิดฐานเดียวกัน หรือต่อ เนื่องกัน แต่มี ได้มี ทัณฑ์โทษ มาสู่ ศาล อุทธรณ์
 ด้วยได้ ทั้งนี้เพื่อความเป็นธรรมแก่จำเลยผู้ยาก และให้เป็นไปตามหลักในกฎหมาย
 อาญาที่ว่า บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติ
 เป็นความผิดและ กำหนดโทษไว้ จึงไม่เป็น การสมควรอย่างซึ่งที่ บุคคลหลายคน
 กระทำการ ร่วมกัน ตามข้อหา แห่งความ ผิดฐาน เดียวกัน จะได้ รับการ วินิจฉัย จากศาล
 ในคดีเดียวกันให้ลงโทษบ้าง ไม่ลงโทษบ้าง หรือลดโทษให้บางคน ไม่ลดให้บางคน
 ทัณฑ์โทษแห่งการวินิจฉัยอยู่ในส่วนลักษณะคดีนั้น เมื่อความมุ่งหมายมีสารสำคัญ
 เพื่อยังความเป็นธรรมแก่จำเลยเช่นนี้ การที่คดีได้มี ทัณฑ์โทษ มาสู่ศาลอุทธรณ์โดยผู้
 ความฝ่ายใดเป็นผู้อุทธรณ์ หากเป็นเหตุที่จะทำให้เกิดแตกต่างกันไปแต่อย่างใดไม่
 ฉะนั้นการที่ให้อภัยจำเลยในมาตรา ๒๐๓ หน้ว่า “ในคดีซึ่งจำเลยผู้หนึ่งอุทธรณ์คัดค้าน
 คำพิพากษาฯ” ไม่มีว่าในคดีที่โจทก์อุทธรณ์ฝ่ายเดียวด้วย จะแปลว่าถ้าไม่มีจำเลย
 เป็นผู้อุทธรณ์ หรือไม่ใช่จำเลยผู้หนึ่งอุทธรณ์แล้ว ศาลอุทธรณ์ไม่มีอำนาจพิพากษา
 ลดโทษไปถึงจำเลยทัณฑ์โทษ หรือมี ทัณฑ์โทษ มาสู่ศาลอุทธรณ์ด้วยได้ ก็ย่อม
 เห็นชัดแจ้งว่าไม่ชอบ ด้วยความ มุ่งหมาย ของ มาตรา ๒๐๓ และหลักใน กฎหมาย อาญา ดุจ
 กล่าวแล้วนั้น และเป็นการจัดต่อมาตรา ๑๘๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
 ความอาญาอีกด้วย เพราะมาตรา ๑๘๕ บัญญัติไว้ว่า ถ้าศาลเห็นว่าจำเลยมิได้กระ
 ทำผิดคดี การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดคดี คดีขาดอายุความแล้วคดีมีเหตุ
 ตามกฎหมายที่จำเลยไม่ควรต้องรับโทษคดี ให้ศาลยกฟ้องโจทก์ปล่อยจำเลยไป
 โดยเหตุนี้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจึงลงมติวินิจฉัยว่า ตามกฎหมายแม่โจทก์ฝ่าย
 เดียวอุทธรณ์ขึ้นมาเช่นนี้คดี ศาลอุทธรณ์ก็มีอำนาจพิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์ตลอด
 ถึงนายเหมอยู่จำเลยทัณฑ์โทษคัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้นได้ ในเมื่อเหตุทำให้
 ยกฟ้องนั้นเป็นเหตุ อยู่ส่วนลักษณะคดี ซึ่งกรณีท่านเอง เดียวกันศาลฎีกาก็ได้เคย
 พิพากษาโดยนัยเดียวกันมาแล้ว ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๓๑/๒๔๕๔ คดีระหว่าง
 พนักงานอัยการจังหวัดนครปฐม โจทก์ นายธงชัย พุทธคุณ กับพวก จำเลย

ส่วนที่โจทก์คัดค้านว่า ไม่เป็นเหตุอยู่ในส่วนลักษณะคดีนั้น โจทก์มิได้ยกเหตุผลประกอบแต่อย่างใด ศาลฎีกาเห็นว่า การที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าการกระทำของจำเลย ไม่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์ ก็เพราะเชื่อว่าโจทก์หาว่าลักเป็นของจำเลยเอง และวินิจฉัยเกี่ยวกับข้อหาฐานนำโคมิได้รับอนุญาตและมีได้เสียค่าอากรก่อนหน้านั้น ก็ว่าจำเลยได้ขออนุญาตและเสียค่าอากรแก่ผู้ใหญ่บ้านตามทันท่วงทีตามการอำเภอพนมเปญให้กระทำได้แล้ว จึงเป็นเหตุอยู่ในส่วนลักษณะคดีชัดๆ หาใช่เหตุเฉพาะตัวจำเลยคนหนึ่งคนใดเท่านั้นไม่”

ส่วนข้อเท็จจริง ศาลฎีกาคงฟังว่าจำเลยไม่มีความผิดตามฟ้อง จึงพิพากษายืน (การณัยนรนาท ขวน ถึงหลกะ อนุสรณินดีสาร)

หมายเหตุ:— เหตุลักษณะคดีตาม วิ.อาญา มาตรา ๒๑๓ นั้น ตามตัวบทเป็นเรื่อง จำเลยอุทธรณ์ ไม่ใช่โจทก์อุทธรณ์ ปัญหาจึงมีว่า ในกรณีที่โจทก์อุทธรณ์ ศาลจะใช้เหตุลักษณะคดีตามมาตรา ๒๑๓ มายกฟ้องจำเลยคนที่มิได้อุทธรณ์ขึ้นมาได้หรือไม่

ปัญหาข้อนี้ถ้าจะตีความตามตัวบทตรงๆ แล้ว ศาลจะยกเหตุลักษณะคดีตามมาตรา ๒๑๓ มายกฟ้องจำเลยอื่นได้นั้น ต้องเป็นในกรณีเฉพาะที่จำเลยอุทธรณ์เท่านั้น แต่ก็มีเหตุผลที่ทำให้เห็นว่า ความสำคัญของมาตรา ๒๑๓ อยู่ที่เหตุผลว่า คดี ยังไม่ถึงที่สุดศาลพิจารณาคดีนั้นโดยเหตุลักษณะคดี ก็พิจารณาต่อไปถึงจำเลยอื่นได้ การแปลเช่นนั้นเป็นการแปลโดยอาศัยหลักที่ว่า เมื่อมีเหตุผลอย่างเดียวกัน ก็ควรแปลกฎหมายหมายความไปถึงกรณีในเหตุผลอย่างเดียวกันนั้นได้ และก็เป็นที่ไปในทางที่เป็นคุณแก่จำเลย ไม่ขัดกับหลักตีความกฎหมายอาญา

อนึ่ง ควรจะต้องดูมาตราอื่นประกอบด้วย ตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๖๔ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๔๘ ก็ได้บัญญัติอธิบายเหตุลักษณะคดีไว้แล้วให้นำไปใช้ในการกระทำความผิดได้ด้วยกันทุกคน วิ.อาญา มาตรา ๓๔๕ ก็บัญญัติไว้ว่า ถ้าศาลเห็นว่าจำเลยมิได้กระทำความผิดก็ตีการกระทำของจำเลยไม่มีความผิดก็ดี ฯลฯ ให้ศาลยกฟ้องปล่อยจำเลยไป

เมื่อได้พิจารณาให้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๔๘ และ วิ.อาญา มาตรา ๑๔๕ ดังกล่าวแล้ว ทำให้เห็นได้ว่า ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกามีอำนาจที่จะพิพากษายกฟ้องจำเลยที่มีข้ออุทธรณ์หรือฎีกาขึ้นมาได้ แม้จะไม่มีบทบัญญัติมาตรา ๒๓๓ ไว้เลย เพราะบทหลักกฎหมายธรรมดา ซึ่งมีบัญญัติเป็นแม่บทไว้แล้วในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๔๘ และใน วิ.อาญา มาตรา ๑๔๕

ในคดีนี้ เมื่อโจทก์ยังอุทธรณ์อยู่ คิดตามฟ้องก็ยังไม่ถึงที่สุด ศาลอุทธรณ์เห็นว่าการกระทำของจำเลยไม่ผิด ก็ย่อมมีอำนาจยกฟ้องได้ตามนัยที่กล่าวแล้ว โดยไม่ต้องคำนึงว่าฝ่ายโจทก์หรือฝ่ายจำเลยจะเป็นฝ่ายอุทธรณ์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๔๘/๒๕๐๓ เรื่องความยินยอมตาม พ.ร.บ. ควบคุมค่าเช่าฯลฯ
นางสาวบุญเรือน กาญจนะโหติ โจทก์
ระหว่าง นายช้อยหม่อมย แซ่เตียว จำเลย

สัญญาเช่าเคหะมีข้อความว่า “ ถ้าผู้เช่าให้ตกลงขายทรัพย์สินที่เช่าให้แก่ผู้ใดก่อนครบกำหนดการเช่าตามสัญญาแล้ว ผู้ให้เช่าจะแจ้งให้ผู้เช่าทราบล่วงหน้า เพื่อให้เช่าเตรียมตัวออกจากทรัพย์สินที่เช่าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ เดือน และผู้ให้เช่าจะต้องแจ้งให้ผู้เช่าทราบด้วยว่า จะตกลงขายให้แก่ผู้ใด เป็นเงินเท่าใด เพื่อผู้เช่าจะได้มีโอกาสตกลงซื้อได้ก่อนในเมื่อเห็นว่าเป็นราคาสมควร ” ดังนี้ ถ้าผู้ให้เช่าได้ปฏิบัติตามสัญญาแล้ว จำเลยเพิกเฉยไม่จัดการอย่างใด ถือได้ว่าตอนนั้นจำเลยเลือกเอาในทางไม่ชอบที่คืน เป็นการขอมออกจากที่ดินตามที่ได้เคยตกลงกันไว้ในสัญญา ความยินยอมตามสัญญาข้อนี้ถือว่า เป็นความยินยอมตาม พ.ร.บ. ควบคุมค่าเช่าในภาวะ

ฉบับขึ้น พ.ศ. ๒๔๘๕ มาตรา ๑๖ ข้อ ๕ ไม่ใช่ความยินยอมที่ชัดหรือหลักเลียง พ.ร.บ. ควบคุมค่าเช่า ฯ ล ฯ แต่อย่างใด ผู้ให้เช่ามีสิทธิให้ผู้เช่าเลิกใช้ทรัพย์สินที่เช่าตาม ข้อสัญญา

โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยออกจากเคหะที่เช่าโดยอาศัยสัญญาดังกล่าว ศาลชั้นต้น จึงสืบพยานแล้วพิพากษายกฟ้องโดยเห็นว่า โจทก์เลิกการเช่าไม่ได้ เพราะความยินยอมของ จำเลยเป็นค้ำประกันให้โจทก์วงหน้าไม่ใช่ความยินยอมตาม พ.ร.บ. ควบคุมค่าเช่า ฯ ล ฯ ศาล อุตธรณพิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นพิจารณาคือไปแล้วพิพากษาใหม่ จำเลยฎีกา

“ศาลฎีกา ตรวจสำนวน และ ประชุม ปรีกษา คดีนี้ โดยที่ ประชุม ใหญ่ แล้ว สัญญาเช่าข้อ ๗ มีความว่า “ถ้าผู้ให้เช่าตกลงขายทรัพย์สินที่เช่าให้แก่ผู้ใดก่อนครบ กำหนดการเช่าตามสัญญาแล้ว ผู้ให้เช่าจะแจ้งให้ผู้เช่าทราบล่วงหน้า เพื่อผู้เช่าเตรียม ตัวออกจากทรัพย์สินที่เช่าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ เดือน และผู้ให้เช่าจะต้องแจ้งให้ผู้ เช่าทราบด้วยว่าจะตกลงขายให้แก่ผู้ใดเป็นเงินเท่าใด เพื่อผู้เช่าจะได้มีโอกาสตกลง ซื้อได้ก่อนในเมื่อเห็นว่าเป็นราคาสมควร” โจทก์ฟ้องอ้างว่า ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๐๐ ถึงจำเลยแจ้งว่าสัญญาเช่าครบกำหนดแล้ว โจทก์จะขายที่ ดินแก่นายทรง ราคา ๓๕,๐๐๐ บาท ให้จำเลยรอลงมือออกไปโดยใช้เวลา จำเลย ๒ เดือน อันเป็นการปฏิบัติตามสัญญาข้อ ๗ ดังกล่าวแล้ว แต่จำเลยเพิกเฉยไม่ จัดการอย่างไร ถ้าเป็นความจริงดังนี้ โจทก์ก็มีสิทธิให้จำเลยเลิกใช้ทรัพย์สินที่เช่า นี้ ได้ตามข้อสัญญาดังกล่าว กรณีตามสัญญาข้อ ๗ นี้ เป็นเหตุการณ์อีกตอนหนึ่ง ที่ เกิดขึ้นในระหว่างที่สัญญาเช่าต่อกันแล้ว ผู้ให้เช่าบอกมาตามสัญญา ข้อ ๗ ว่า จะ ขายที่ดินให้นายทรงในราคา ๓๕,๐๐๐ บาท จำเลยผู้เช่าเพิกเฉยไม่จัดการอย่างใด ตามที่โจทก์บอกมา ถือได้ว่าในตอนนั้นจำเลยเลือกเอาในทางไม่ชอบที่ดินเป็นการยอม ออกจากที่ดินตามที่ได้ตกลงกันไว้ในสัญญา ความยินยอมตามสัญญาข้อ ๗ นี้ ถือได้ ว่าเป็นความยินยอมตามพระราชบัญญัติควบคุมค่าเช่าในภาวะฉบับขึ้น ๒๔๘๕ มาตรา ๑๖

ข้อ ๕ ไม่ใช่ความยินยอมที่ชัดหรือหลักเล็งพระราชบัญญัติควบคุมค่าเช่าในภาวะคับขัน ๆ แต่อย่างใด ที่จำเลยฎีกาว่าสัญญาข้อ ๓ ไม่ใช่บังคับ เพราะการเช่าต่อมาเมื่อพ้นกำหนด ๐ ปี ถือว่าไม่มีการเช่าต่อกันนั้น ศาลฎีกาเห็นว่าเมื่อโจทก์ยังต้องให้จำเลยเช่าที่ดินอยู่ตราบิด ข้อสัญญาที่วานนี้ก็ยังไม่บังคับอยู่ตามนัยแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๕๓๐ ซึ่งให้ถือว่า คู่สัญญาได้ทำสัญญาใหม่ต่อไปไม่มีกำหนดเวลา ฎีกาจำเลยไม่มีเหตุที่จะรับฟังแก้ไขคำพิพากษาศาลอุทธรณ์แต่ประการใด” จึงพิพากษาขึ้น

(จิตติ ทิงศภทัช สุทธิวาหนฤพนวิ พิบูลย์ไธสวรรย์)

หมายเหตุ:— ปัญหาเรื่องความยินยอมของผู้เช่าตาม พ.ร.บ. ควบคุมค่าเช่า ๆ ล ๆ มาตรา ๑๖ (๕) นั้น เคยแปลกันว่า ถ้าเป็นความยินยอมล่วงหน้า ก็ชัดหรือหลักเล็ง พ.ร.บ. ควบคุมค่าเช่า ๆ ล ๆ จึงใช้ไม่ได้ เพราะในกรณีเหล่านั้นเป็นที่เห็นได้ว่า ผู้เช่าได้ให้ความยินยอมไปโดยไม่สมัครใจ ถ้าไม่ทำให้ความยินยอมไว้ในสัญญา ผู้ให้เช่าจะไม่ยอมให้เช่า แต่ถ้าผู้เช่าทำสัญญายอมออกโดยสมัครใจแล้ว ก็น่าจะใช้ได้ และไม่เป็นการชัดหรือหลักเล็งกฎหมายควบคุมค่าเช่าอย่างไร

ตามสัญญาในคดีนี้ เห็นได้ว่าไม่ใช่เรื่องเช่าล่วน ๆ เป็นสัญญาอีกอย่างหนึ่ง ที่มีข้อตกลงพิเศษยิ่งกว่าสัญญาเช่าธรรมดา และผู้เช่าก็สมัครใจตกลงตามสัญญา จึงยอมใช้บังคับกันได้ตามข้อตกลงพิเศษนั้น เพราะตามสัญญาในคดีนี้ได้ตกลงกันให้ขายที่ดินที่เช่าได้ และให้สิทธิผู้เช่าที่จะเลือกซื้อได้ก่อนคนอื่นอยู่แล้ว เมื่อผู้เช่าไม่ซื้อทรัพย์สินที่เช่าตามสัญญาก็ต้องออกไปจากที่เช่า

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๕๗/๒๔๕๔ ได้วินิจฉัยไว้อย่างเดียวกับคดีนี้ว่า ขับได้ผู้เช่าได้.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๔๕/๒๕๐๓

เรื่อง ข้อกำหนดในการระงับสัญญาเช่าทรัพย์สิน

นายสอาด ประเสริฐสุข

โจทก์

ระหว่าง

นายฮังมุน แซ่เอ็ง

จำเลย

สัญญาเช่าห้อง (เพอการค่า) มีกำหนดเวลาเช่า ๓ ปี มีข้อสัญญากันไว้ด้วย
 ว่า หากมีเหตุอันใดทำให้สถานที่เช่าเป็นอันตราขายไป ส่วนหนึ่ง หรือทั้งหมดก่อน
 ครบ ๓ ปี ถึงไม่ต้องบอกล่วงหน้า ก็ให้ถือว่าสัญญาเช่าอายุตั้งแต่วันเป็นอันตราขายนั้น
 ดังนี้ เมื่อเกิดอันใดสักอย่าง ส่วนของห้องเช่า บ้านหน้าต่าง ๘ บานและฝาประจันห้อง
 ถูกไฟไหม้หมด เช่นนี้ ถือได้ว่าถึงจุดที่จะเรียกว่า ส่วนหนึ่ง ของสถานที่เช่าได้รับ
 อันตราขายจากอันใดอันหนึ่งทำให้สัญญาหมดอายุตามข้อสัญญาได้แล้ว สัญญาเช่าย่อมระงับ
 ไปตั้งแต่วันเกิดอันใดสักอย่างแก่ห้องเช่าดังกล่าว

โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยออกจากห้องเช่าโดยอ้างว่าสัญญาเช่าระงับไป เพราะเกิด
 อันใดสักอย่างตามข้อสัญญาดังกล่าว ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาคงกันให้ขับไล่จำเลย
 ออกจากห้องเช่า จำเลยฎีกา

“ศาลฎีกาได้ตรวจสอบสำนวนและประชุมปรึกษา คณบดีแล้ว ข้อเท็จจริง คงได้
 ความดังกล่าวแล้วในข้างต้น ศาลชั้นต้นจึงเห็นว่า เมื่อได้พิจารณาข้อตกลงตามสัญญาเช่า
 แล้วก็จะเห็นได้ว่า เป็นสัญญาเช่าเพอการค่า ซึ่งเป็นข้อความชัดเจนแล้ว จึงไม่อยู่
 ในข่ายของพระราชบัญญัติควบคุมค่าเช่าในภาวะคับขัน ฉะนั้น จึงต้องพิจารณาตาม
 เจตนารมณ์ หรือความตกลงของคู่สัญญาว่าได้ตกลงกันไว้ได้อย่างไร และเมื่อได้ตกลง
 กันไว้แล้วว่า หากมีเหตุอันใดสักอย่าง ซึ่งสถานที่เช่าจะเป็นอันตราขายไปส่วนหนึ่งหรือทั้งหมด
 ถึงไม่ต้องบอกล่วงหน้า ก็ต้องถือว่าสัญญาเช่าอายุตั้งแต่วันเป็นอันตราขาย นั้น ในเรื่องนี้
 ปราบฎีกาว่าบ้านหน้าต่าง ๘ บาน ฝาประจันห้องไฟไหม้หมด ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

เห็นว่าถึงจุดที่จะเรียกว่า ส่วนหนึ่ง ของสถานที่เช่า ได้รับอันตราย จากอัคคีภัย อันทำให้ สัญญาหมุดอายุตามสัญญาจ้องนั้นได้แล้ว

จึงพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์”

(ไซยเจริญ สันติศิริ พิทักษ์มนุสาสตร ใจดี ดิงสภักย์)

หมายเหตุ:— สัญญาเช่าในคดีนี้ เป็นสัญญาที่มุ่งเงื่อนไขบังคับหลัง ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๕ วรรค ๒ บัญญัติไว้ว่า การเกิดอัคคีภัยแก่ห้องเช่าอันเป็นเงื่อนไข บังคับหลัง ทำให้สัญญาเช่าระงับไปนั้น จะต้องเป็นการไฟไหม้ที่ต้องพอสมควรถึงขีดอันตรายแก่ห้องเช่านั้น หรือแม้ไฟไหม้นิดเดียวก็เลิกสัญญาได้ ซึ่งก็เห็นกันว่ากรณีที่จะเลิกสัญญาได้นั้น จะต้องเกิดไฟไหม้พอสมควร ไม่ใช่ไฟไหม้นิดเดียวก็เลิกได้ ส่วนข้อเท็จจริง ในคดีนี้ที่ไฟไหม้ป่าประจันห้องกับบานหน้าต่าง ๔ บานนั้น ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเห็นว่าเป็นการไหม้ ถึงขีดอันตรายแก่สถานที่เช่าตามสัญญาฯ จึงระงับไป

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๖๔/๒๕๐๓

เรื่อง ผู้มีสิทธิจัดทรัพย์

นายไทย ตูขนาวา

โจทก์

ระหว่าง

นายสมพงษ์ อมาตยกุล

จำเลย

กรมศุลกากร โดยนายพลตำรวจตรี อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร อธิบดี

ผู้ร้องสอด

ผู้เสียหายในคดีอาญารฐานลักขโมยทรัพย์ และขอให้ใช้ทรัพย์แก่ผู้เสียหาย ซึ่งกำลังอยู่ในระหว่างพิจารณา มีสิทธิร้องสอดเข้ามาเป็นคู่ความฝ่ายที่ ๓ ในคดีแพ่ง ซึ่งบุคคลอื่นฟ้องจำเลย โดยสมยอมกันโดยทุจริต เพื่อโอนทรัพย์สินของจำเลยไปให้พ้นจากการบังคับคดีอันเป็นเหตุให้ผู้เสียหายเสียหาย

สิทธิจะร้องสอดในกรณีเช่นนี้ ไม่จำเป็นจะต้องเป็นหนี้แน่นอน เพราะ ป.วิ. แพ่ง มาตรา ๕๗ (๑) มิได้กำหนดห้ามไว้

จำเลยเป็นเลี่ยมย่นด้านศาลการ ถูกพนักงานอัยการฟ้องคดีอาญาฐานใช้อำนาจ และ
 ตำแหน่งหน้าที่ ในทางทุจริตยกทรัพย์สินของทางราชการด้านศาลการ ขอให้ลงโทษและใช้
 ทรัพย์สินแก่ด้านศาลการ คดีอยู่ระหว่างพิจารณา โจทก์ในคดีฟ้องจำเลยเป็นคดีแพ่งว่าผิด
 สัญญาซื้อขายที่ดิน ขอให้บังคับจำเลยโอนที่ดินแก่โจทก์ จำเลยให้การรับตามฟ้องไม่ต่อสู้คดี
 กรมศาลการจึงยื่นคำร้องสอดขอเข้ามาเป็นคู่ความ โดยอ้างว่าโจทก์จำเลยไม่ได้ซื้อขายกัน
 จริง แต่สมยอมกันโดยทุจริต ทำกตลลผลเพื่อให้ผู้ร้องซึ่งเป็นเจ้าหนี้เสียเปรียบ เพราะจำเลย
 มทรัพย์สินเพียงที่ดินรายนอยางเดียวเท่านั้น ขอให้พิพากษายกฟ้อง และเพิกถอนการนัดผลเกี่ยว
 กับการซื้อขายที่ดินรายน

ศาลชั้นต้นสั่งว่า ผู้ร้องยังไม่มีความจำเป็นที่จะขอให้ดำเนินการพิจารณาคดีร้องสอด
 ในคดีนี้ ให้ผู้ร้องไปฟ้องเป็นอากคดีหนึ่งภายในอายุความ

ในวันเดียวกันนั้น ผู้ร้องต่อศาลขอเลื่อนการพิจารณาคดี เพื่อกผู้ร้องจะได้มีเวลา
 อุตทรณคดีตั้งศาลชั้นต้นสั่งไม่อนุญาต ผู้ร้องแถลงโต้แย้งไว้และศาลได้พิพากษาคดีไปตามยอม
 ความ ให้จำเลยโอนที่ดินให้โจทก์ ผู้ร้องอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า ในคดีอาญาซึ่งขอ
 ให้จำเลยใช้ทรัพย์สินอยู่ระหว่างพิจารณา เป็นหนที่ยังไม่แน่นอน และไม่เกี่ยวกับคดี
 พิพาทคดีนี้ ผู้ร้องไม่มีสิทธิที่จะร้องสอดตาม ป.จ. แห่งมาตรา ๕๗ (๑) จึงพิพากษายืน

ผู้ร้องฎีกา

“คดีมีปัญหาข้อกฎหมายว่า ในกรณีเช่นนี้ผู้ร้องจะมีสิทธิร้องสอดขอเข้ามา
 เป็นคู่ความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๗ (๑) ได้หรือไม่

ศาลฎีกาได้ประชุมปรึกษามีปัญหาข้อนี้โดยที่ประชุมใหญ่ ที่ประชุมใหญ่เห็น
 ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๗ (๑) เป็นบทบัญญัติให้มีการร้อง
 สอด เพื่อกผู้ร้องประโยชน์ของคนที ๓ คนใจทกฟ้องขอให้จำเลยโอนที่ดินแก่โจทก์
 ตามสัญญา ผู้ร้องร้องสอดโดยว่ากำลังฟ้องหาว่าจำเลยยกยอกเงิน การกระทำของ
 โจทก์จำเลยเป็นกตลลผลที่จะไม่ให้ผู้ร้องได้รับชดใช้เงินจากจำเลย ที่ประชุมใหญ่เห็น
 ว่าเป็นเรื่องผู้ร้องเห็นว่าเป็นการจำเป็น เพื่อกยังให้ได้รับความคุ้มครองตามสิทธิของตน
 ทัมอยู่ คอเพื่อกให้ได้รับชำระหนี้ ไม่ให้จำเลยโอนทรัพย์สินไปเสีย อันจะเป็นการทำให้

ถ้าหากแก่การติดตามเอาต่อไป คำร้องของผู้ร้องมีเหตุผล ช่างเป็นจริงผู้ร้องก็ควรได้รับ ความคุ้มครอง กรณีจึงต้องด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๑ (๑) แล้ว ผู้ร้องร้องสอดได้ และหาจำต้องรองจนกว่าจะมีคำพิพากษาในคดีอาญาขึ้นชั้นว่า จำเลยยกข้อเท็จจริงหรือไม่ ศาลชั้นต้นก็เห็นอยู่แล้วว่า แม้คดีอาญาจะยังไม่ถึงที่สุด ผู้ร้องสอดก็มีสิทธิจะกล่าวกับโจทก์จำเลยในคดีนี้ได้ จึงได้ให้ไปฟ้องเป็นอีกคดีหนึ่ง แต่ที่ไม่ยอมให้ร้องสอดก็อ้างว่า ผู้ร้องยังไม่มีความจำเป็นที่จะขอให้ดำเนินการพิจารณาคดีร้องสอดร่วมในคดีนี้ หากได้กล่าวว่าการไม่เข้ามาตรา ๕๑(๑) ไม่ ศาลฎีกาเห็นว่า เมื่อกรณีเข้ามาตรา ๕๑(๑) แล้ว ศาลก็ชอบที่จะรับคำร้องสอด ส่วนที่ศาลอุทธรณ์ว่า หนียังไม่แน่นอนและไม่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่พินาศในคดีนั้น ศาลฎีกาเห็นว่า มาตรา ๕๑(๑) หากได้กำหนดเช่นนั้นไม่

สรุปความที่ศาลล่างทั้งสองไม่อนุญาตให้ผู้ร้อง ร้องสอด เข้ามาเป็นคู่ความในคดีนี้เพื่อรับความคุ้มครอง ตามกฎหมาย นั้น ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วยฎีกาผู้ร้องสอดฟังชน

จึงพิพากษากลับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้ยกคำสั่ง และคำพิพากษาศาลล่างทั้งสองเสีย โดยให้ศาลชั้นต้นรับคำร้องสอด ของผู้ร้องไว้ และดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดีเสียใหม่ตามรูปความ ”

(ประจักษ์ สุภอรรถ สัจญา บรรณศักดิ์ สอาด นาวีเจริญ)

Heaven takes care that no man secures happiness by crime. (สุภาษิตอินเดีย)

สวรรค์จะไม่ยอมให้ใครมีความสุขเพราะกระทำผิดเป็นอันขาด

เรื่องเก่าเล่าใหม่

ประวัติของคำในกฎหมายและความเข้าใจผิดของคนทั่วไป

ในปี พ.ศ. ๒๔๖๔ ได้มีพระบรมราชโองการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยคำนำนามเด็ก พ.ศ. ๒๔๖๔ โดยมีพระราชปรารภว่า คำนำนามเด็กที่ใช้กันอยู่ในขณะนั้นไม่มีหลักเกณฑ์อันใดที่จะแสดงให้เห็นที่ได้ยินได้ฟังทราบว่ามีอายุเพียงใด กำนัดในตระกูลขนนางชั้นสัญญาบัตรหรือเป็นบุตรตามัญชน เพื่อป้องกันความเข้าใจผิดในเหตุทั้งปวง จึงได้ตราพระราชกฤษฎีกาไว้ว่า คำว่า “เด็ก” ให้ฟังเข้าใจว่า เป็นผู้ที่อายุแต่ ๑๕ ปีลงมา “คำว่าบุตร” ให้ฟังเข้าใจว่าเป็นผู้ที่สืบสายโลหิตทางตระกูลบิดา ไม่เกี่ยวกับบุตรบุญธรรมหรือบุตรคิดมารดาซึ่งตระกูลของบิดาเดิมไม่ใช่ข้าราชการชั้นสัญญาบัตร เด็กที่เป็นบุตรข้าราชการชั้นสัญญาบัตรชายให้ใช้คำนำนามว่า “นาย .....” หญิงให้ใช้คำนำนามว่า “นาง .....” เด็กที่เป็นบุตรตามัญชนให้ใช้คำว่า “เด็กชาย .....” หรือ “เด็กหญิง .....” เป็นคำนำนาม ฯลฯ

เมื่อพระราชกฤษฎีกานี้ขึ้นประกาศใช้แล้วเป็นเวลาเพียงเดือนเศษ ก็ได้มีการประกาศยกเลิก เพราะมีบุคคลเข้าใจผิดคิดกันไปต่าง ๆ นานา พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานอรรถาธิบายรากศัพท์ และเหตุผลที่ทรงพระราชดำริเปลี่ยนแปลงและยกเลิกพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ในพระบรมราชโองการประกาศยกเลิกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยคำนำนามเด็ก พ.ศ. ๒๔๖๔ ดังปรากฏความพิสดารข้างล่างนี้

“ ลินเจ่าว ”

ประกาศ

ยกเลิกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยคำนำนามเด็ก

พ.ศ. ๒๔๖๔

เจ้าพระยาธรรมราชรัตนาคับดี เสด็จมาดีกระทรวงวัง รับพระราชโองการให้
 พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ประกาศทราบ
 ทอดกันทั่ว ตั้งแต่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยคำนำนาม
 เด็กมาแล้วนั้น ได้ทรงทราบได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า มีบุคคลบางจำพวกได้บังเกิดความ
 เข้าใจผิดคิดเห็นไปต่าง ๆ นานา ล้วนผิดเพี้ยนจากความตั้งพระราชหฤทัยดี ซึ่งได้แสดง
 ปรากฏในพระราชกฤษฎีกานั้นทุกประการ

แท้จริงเมื่อก่อนที่ได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยคำนำนามตั้งดี พ.ศ. ๒๔๖๐
 และ ๒๔๖๔ นั้น การใช้คำนำนามเด็กหาได้มีระเบียบโดยแน่นอนอย่างใดไม่ เด็กลูกสามัญ
 ชนมักใช้เรียกกันว่า “หนนนั่น” บาง “เด็กนั่นเดกนั่น” บาง และส่วนเด็กที่เป็นบุตรบริวาร
 ของผู้มบรรดาศักดิ์มักใช้เรียกกันว่า “คุณ” โดยเหตุที่ทรงพระราชดำริเห็นว่า คำว่า “คุณ”
 ไม่ควรใช้ให้พราเปรอพนเผื่อ จึงได้ทรงพระราชดำริให้ใช้คำว่า “นายน้อย” และ “นางน้อย”
 แทน ส่วนคำนำนามเด็กที่เป็นบุตรบริวารของสามัญชนมักใช้ชื่อว่า “หน” หรือ “เด็ก”
 นั้นทรงพระราชดำริเห็นว่า คำว่า “หน” เป็นศัพท์ที่เพี้ยนมาจากภาษาจีนว่า “อิน” ไม่
 สมควรใช้สำหรับเป็นคำนำนามเด็กที่เป็นเชื้อชาติสยามแท้ จึงได้ทรงยกเลิกเสีย ให้คงใช้คำ
 ว่า “เด็ก” ซึ่งเป็นคำไทยแทนแต่คำเดียว

แต่เมื่อมีผู้ใดจริง แต่มิได้ใส่ใจสอบดูถึงมูลเดิมแห่งความเปลี่ยนแปลงนั้น
 เกิดมีความเข้าใจผิดคิดเห็นมากมายไปเกินกว่าความตั้งพระราชหฤทัยแท้จริงนั้น จึงมาทรง
 พระราชดำริที่ใคร่ครวญดูว่า การที่จะใช้คำนำนามเด็กว่ากระไรนั้นแท้จริงก็มีเป็นดังที่
 สำคัญในทางรัฐประศาสน์ คือมิได้เปลี่ยนแปลงสถิติหรือนิติกรรมของกรุงสยามอย่างใด ๆ
 เลย มีควรที่จะให้บังเกิดเป็นข้อททำให้ใคร ๆ เก็บไปเดือรื้อนว่าความจนของเปลืองเวลาคิด
 ไปต่าง ๆ ให้เสียเวลาที่ควรใช้ประกอบอาชีพให้เป็นประโยชน์ดีกว่า

เมื่อมาปรากฏชนว่า พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยคำนำนามเด็กนมได้ให้คุณความ
 อดอดดมพระราชประสงค์ แต่ตรงกันข้ามกลับเป็นเครื่องทำให้เปลืองเวลาและความคิดของข้า
 แผ่นดินเช่นนี้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยคำนำนามเด็ก
 พ.ศ. ๒๔๖๔ นั้นแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๔ เป็นปีที่ ๑๒ ในรัชกาล

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๘ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน หน้า ๔๓๘)

อันสืบเนื่องมาจากพยานบอกเล่า

สินเธาว์ได้เล่าไว้ใน “พยานบอกเล่า” ในคณาพ เล่มประจันเดือน พฤศจิกายน ๒๕๐๓ ว่า ถ้า
 รับประทานวิตามีน บี ๑๐ วันละ ๒๐๐ มิลลิกรัมแล้ว จะไม่ถูกขงกัดเป็นอันขาด เมื่อผู้เล่า ได้เคยฟัง คุณหลวง
 อรรถคดีราษฎร์ ขณะท่านดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาแล้วว่า เมื่อครั้งท่านเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาลอยู่ใน
 ต่างจังหวัดนั้น คราวหนึ่งท่านต้องร่วมเดินทางไปจังหวัดสุทรพลกับพนักงงานเจ้าหน้าที่อื่นอีกหลายคน ที่ตำบลแห่ง
 หนึ่งซึ่งตั้งอยู่กลางป่าลึก ครั้นจังหวัดสุทรพลเสร็จ ตกเย็น ก็พากันขึ้นไปพักยังบ้านหลังหนึ่ง ท่านกับคณะได้รับ
 คำเตือนว่า ที่ตำบลนี้ไข้มาชุมเหลดกเกิน ขอให้ระวังขงกัดให้จงหนัก ดังนั้นพอดึกดำ ท่านจึงเข้าไปนั่งอยู่ในมุ้ง
 แล้วสั่งเสียนคุยกับพรรคพวกที่อยู่ข้างนอก พรรคพวกของท่านพากันหัวเราะในอาการกลัวไข้ป่าของท่าน ในจำนวน
 นั้นมีท่านขุนฯ ๑ คนมายังหัวเตียงคุณหนึ่ง นิ่งไม่พูดไม่จากับใคร เอาแต่ควดสุราของท่านไปคนเดียว จนกระทั่งพับหลับ
 ไปคาจวด โดยคินนั้นนอนตากขงทั้งคืนไม่ได้เข้านุ้งเลย ส่วนพรรคพวกคนอื่น พอดึกดึก ง่วงเข้ ก็มุดเข้านุ้งกันเป็น
 แถว ครั้นต่อมาเมื่อกลับจากการจัดสุทรพลก็พรวนนั้นแล้วไม่กี่วัน ก็ปรากฏว่า บุคคลที่ไม่จัดสุตราคนนั้น
 เป็นไข้ป่ากันหมด เว้นอยู่ ๒ คน คือ คุณหลวงอรรถคดีราษฎร์กับ ท่านขุนผู้ก่อควดสุราหลับผู้นั้น

ฉะนั้น ถ้าหากอาศัยหลักแรงจากผลึกขงขุคคลิกแล้ว ก็คงพอสรุปได้กระมังว่า วิตามีน บี ๑๐ ของสินเธาว์
 ก็คือ สุรา นั้นเอง—ช.ด.พ.

เนรมิตชลา

ประมวลข่าว

ถาวร โพธิ์ทอง

การก่อสร้างที่ทำการศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา

ในปี ๒๕๐๔ นี้ กระทรวงยุติธรรมได้รับงบประมาณก่อสร้างที่ทำการศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา เป็นเงิน ๓,๒๓๖,๐๐๐ บาท รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ แต่งตั้งคณะกรรมการ รับของ และคณะกรรมการเปิดซองใบประกวดราคา ดังต่อไปนี้

กรรมการรับซองใบประกวดราคา

๑. หัวหน้ากองหมาย
๒. หัวหน้ากองกลาง
๓. หัวหน้ากองบังคับคดีล้มละลาย

กรรมการเปิดซองใบประกวดราคา

๑. ปลัดกระทรวงยุติธรรม
๒. รองปลัดกระทรวงยุติธรรม
๓. อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง
๔. อธิบดีผู้พิพากษามาตร ๘
๕. หัวหน้ากองแบบแผน ผู้แทนกรมโยธาเทศบาล
๖. นายกฤษณ์ กลัมพากร
๗. เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๘. ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง
๘. หัวหน้ากองคลัง

เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ เป็นวันประกวดราคาก่อสร้าง ปรากฏว่า บริษัท
วิศิษฐ์ก่อสร้าง จำกัด เสนอราคาต่ำสุด เท่ากับประมาณที่ได้รับ เป็นผู้ได้ทำการก่อสร้าง
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้มีคำสั่งตั้งกรรมการตรวจการก่อสร้าง ดังนี้

กรรมการตรวจการก่อสร้าง

๑. อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง
๒. อธิบดีผู้พิพากษาศาลฎีกา
๓. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดสงขลา
๔. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงสงขลา
๕. นายคดี ด้นองชาติ ผู้พิพากษาศาลแขวงสงขลา
๖. คดีจังหวัดสงขลา
๗. ผู้แทนกรมโยธาเทศบาล

ให้ข้าราชการตุลาการไปช่วยทำงานชั่วคราว

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๓๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ ให้
ข้าราชการตุลาการไปช่วยทำงานชั่วคราว ดังต่อไปนี้

๑. นายพนธ์ ด้นทรารชุน ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ช่วยทำงานใน
ตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอาญา
๒. ม.ร.ว. พน ศรีชวช ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ช่วยทำงานใน
ตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดนครศรีธรรมราช
๓. นายสุธีร์ จันทร์เจริญสุข ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ช่วยทำงานใน
ตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดนนทบุรี
๔. นายสุนทร ศิลปไชย ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ช่วยทำงานใน
ตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงพระนครเหนือ
๕. นายแก้ว ปริญญาสุธรรม ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ช่วย
ทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดนครสวรรค์
๖. นายแก้ว มนูญปัจจุ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ประจำกระทรวง ช่วยทำงานใน
ตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดสมุทรปราการ

๗. นายเจริญ น้อยพันธ์ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดมณฑล

๘. นายด้มัย พนมวัน ณ ออยุธยา ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงพระนครใต้

๙. นายด้มชัย ทวีพรวิมล ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดสุพรรณบุรี

๑๐. นายชุบ ฉวีระเวทิน ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดราชบุรี

๑๑. นายแกม คดยสุธ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

๑๒. นายประถม วิเชียรเนตร ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดสมุทรสาคร

ทรงน ตงแตควนทเชารบราชการศาลตั้งให้ช่วยทำงานเป็นต้นไป

ตั้งผู้ทำการแทนอธิบดีผู้พิพากษาภาค ๔ และ ๕

ตามทได้มพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้นายสงัด ลัดพลี อธิบดีผู้พิพากษาภาค ๔ ดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาภาค ๕ และนายห้วน ประชามาล อธิบดีผู้พิพากษาภาค ๕ ดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาภาค ๕ นั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้ มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ ว่า ระหว่างที่ผู้ดำรงตำแหน่ง ยังมีได้เชารบราชการตามตำแหน่ง ให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุดรธานี เป็นผู้ทำการแทนอธิบดีผู้พิพากษาภาค ๔ ชั่วคราว และผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นผู้ทำการแทนอธิบดีผู้พิพากษาภาค ๕ ชั่วคราว ทรงน ตงแตควนทเชารบราชการตั้งให้ช่วยทำงานเป็นต้นไป

วงการกฎหมายสากล

การประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล

เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๐๓ ได้มีการประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ที่กรุงเฮก เรียกชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า The Ninth Hague Conference of Private International Law การประชุมทำนองนี้จะมีขึ้นทุกๆ ๕ ปีที่กรุงเฮก โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะร่วมกันดำเนินการ รวบรวม หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และการประชุมครั้งนี้เป็นครั้งที่ ๙ มีผู้แทนจากประเทศต่างๆ รวม ๓๙ ประเทศเข้าร่วมประชุมด้วย คือ ออสเตรเลีย, เบลเยียม, เดนมาร์ก, ฟินแลนด์, ฝรั่งเศส, เยอรมัน (ตะวันตก), อังกฤษ, กรีซ, อิตาลี, ญี่ปุ่น, ดุสเซิลดอร์ฟ, เนเธอร์แลนด์, นอร์เวย์, ปอร์ตุเกส, สเปน, สวีเดน, สวิตเซอร์แลนด์ และยูโกสลาเวีย และยังมีผู้สังเกตการณ์จากสหรัฐอเมริกา องค์การสหประชาชาติ และองค์การระหว่างประเทศอีกหลายแห่งเข้าร่วมด้วย

ปรากฏผลว่า ที่ประชุมได้ตกลงกันในร่างอนุสัญญา รวม ๓ ฉบับ คือ อนุสัญญาว่าด้วยการยกเลิกข้อกำหนดเกี่ยวกับการรับรองเอกสารราชการของต่างประเทศ (Abolition of the Requirement of Legalisation of Foreign Official Documents) ว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมายเกี่ยวกับแบบของการทำพินัยกรรม (Conflicts of Law concerning the Form of Testamentary Dispositions) และว่าด้วยอำนาจของเจ้าหน้าที่และกฎหมายที่ใช้ในการคุ้มครองเด็ก (Competence of Authorities and the Laws applicable regarding the Protection of Infants) ดังจะได้นำมากล่าวไว้โดยสรุป ดังนี้:—

๑. การรับรองเอกสาร (Legalisation) ตามอนุสัญญาที่ประชุมจัดร่างขึ้นได้กำหนดว่า สำหรับเอกสารราชการ (public documents) ที่จะนำไปใช้ในต่างประเทศให้ใช้วิธีการออกใบรับรอง (certificate) แทนการรับรองลายเซ็นหรือตราเป็นทอดๆ จนถึงขั้นสุดท้าย

หรือองค์อื่น ซึ่งในบางรายก็ร้องรับรอกันเป็นทอด ๆ หละหลวม ในรับร้องหรืออาจทำได้โดย การให้เจ้าหน้าที่ของประเทศหนึ่งประทับตราอย่าง หรือใช้กระดาษต่างหากมาติดแนบไว้กับ เอกสารด้วย โดยให้ระบุถึงต้นกำเนิดของเอกสาร. ตำแหน่งของบุคคลหรือชื่อของเอกสาร และชื่อของเจ้าหน้าที่ประทับตรา ซึ่งจะนำความส่งต่อกรณีต่อมา. เป็นต้นอีกมาก

๒. แบบของพินัยกรรม ตามร่างอนุสัญญาใหม่ได้กำหนดว่า พินัยกรรมอาจ มีผลสมบูรณ์ ถ้าได้รับความแบบของกฎหมายแห่งประเทศที่พินัยกรรมนั้นได้ทำขึ้น, หรือตาม แบบของกฎหมายแห่งประเทศที่ผู้ทำพินัยกรรมถือสัญชาติใน ขณะทำพินัยกรรมหรือขณะถึง แก่ความตาย, หรือตามแบบของกฎหมายแห่งประเทศที่เป็นภูมิลำเนาของผู้ทำพินัยกรรมใน ขณะทำพินัยกรรมหรือขณะตาย, หรือตามแบบของกฎหมายแห่งประเทศที่ผู้ตายขณะเป็น ปกติในขณะทำหรือขณะตาย และโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอสังหาริมทรัพย์ถ้าได้ทำตาม แบบของกฎหมายแห่งประเทศที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ ซึ่งจะช่วยให้การทำพินัยกรรมง่ายขึ้นและมี ผลสมบูรณ์ตามกฎหมายได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

๓. การคุ้มครองเด็ก ตามร่างอนุสัญญาใหม่ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้มอำนาจของ ประเทศที่เด็กนั้นมกนทอยู่ปกติ ทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ มีอำนาจดำเนินการเพื่ คุ้มครองชีวิตและทรัพย์สินของเด็กนั้น ๆ ได้ ตามวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายภายในของ ประเทศนั้น

นอกจากนี้ประชุมยังได้มีมอบเรื่องที่สำคัญอีกหลายเรื่อง อาทิ เขตอำนาจของศาล ทศุกรณเลือก และการบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ, การรับเด็กต่างชาติเป็น บุตรบุญธรรม ฯลฯ ให้เจ้าหน้าที่สำนักงานถาวร (Permanent Bureau) รับผิดชอบพิจารณา ศึกษาและค้นคว้า เพื่อประกอบการพิจารณาของประชุมคราวต่อไปด้วย.

(รวบรวมจาก The Ninth Hague Conference of Private International Law โดย R.H. Graveson ในวารสาร The International and Comparative Law Quarterly, January ๑๙๖๐ หน้า ๑๘-๒๘)

ขอให้ นักกฎหมายช่วยต่อต้านคอมมิวนิสต์

เจ้าหน้าที่ของเนติบัณฑิตยสภาอเมริกัน (American Bar Association) กำลังปรึกษาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายศึกษาศึกษาการ ของรัฐบาลกลางในอันที่จะนำเอาหลักสูตรเกี่ยวกับวิชาที่สอนให้รู้ถึง ความแตกต่างกัน ระหว่าง กฎหมาย ที่พวก คอมมิวนิสต์ ใน บรรดา เครือ ประเทศ บังคับใช้ อย่าง กดขั้ และ นำ หวาดกลัว กับ ความ อึดอัดระแวง ภายใต้อบเขต ของกฎหมายตามแบบ อย่าง ประเทศ เสรี ประชาธิปไตย ฝ่าย ตะวันตก

แผนการนี้ตามโครงการนี้ ก่อจะ เชื้อ เชิญ บรรดา บุคคล สำคัญ ๆ ตาม สถานศึกษา ใน ระดับ ชั้น โรงเรียนมัธยม, วิทยาลัย และ สำนักสอนกฎหมาย มาร่วมกัน ทำการค้นคว้า อย่าง กว้างขวาง ว่า จะ สอดแทรก หลักวิชา ดังกล่าว เข้า ไป สอน ใน หลักสูตร ของ โรงเรียน ดังกล่าว ให้ เป็น ผล ได้อย่างไร

ผู้สังเกตการณ์ที่ได้รับแจ้งข่าวนี้ ได้แนะนำ คณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา อเมริกัน ว่า การสอนวิชา ประวัติศาสตร์ การเมือง และ สังคม เกี่ยวกับ ลัทธิคอมมิวนิสต์ ใน โรงเรียน ชั้น เปรียญ มอดมศึกษา ใน ปัจจุบันนี้ "มักจะขาดความลึกซึ้ง, การยำให้ตระหนัก และความแน่นแน้"

(จาก Case and Comment เล่มประจำเดือนมกราคม — กุมภาพันธ์ ๑๙๖๐ เล่ม ๖๖ เลขที่ ๐ หน้า ๑๖.)

เสริม สุวรรณเทพ

การประชุมสัมมนาขององค์การสหประชาชาติ

องค์การสหประชาชาติได้จัดให้มีการประชุมสัมมนาว่า ด้วยเรื่อง การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ใน ส่วนที่ เกี่ยวกับการ ดำเนิน กระบวนการ ยุติธรรม ในคดีอาญาชน ในระหว่าง บรรดา ประเทศ ใน กลุ่ม เอเชียอาคเนย์ รวมทั้ง ประเทศ ออสเตรเลีย และ นิวซีแลนด์ ณ กรุง เวลลิงตัน นครหลวงแห่ง ประเทศ นิวซีแลนด์ เมื่อวันที่ ๖ ถึง วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๕ ทั้งนี้ ตาม คำเชิญ ของ รัฐบาล นิวซีแลนด์ ซึ่ง ขอรับ เป็น เจ้าภาพ ในการ ประชุม

การประชุมสัมมนาดังกล่าว จัดว่าเป็น การประชุมสัมมนา ของ ประเทศ ใน ภาค พหุ เอเชีย ครองที่ ๔ หลังจาก ท้องการ สหประชาชาติ ได้ จัด ให้ มี ชน แวด ๓ ครั้ง คือ

ครั้งที่ ๑ ประชุมว่าด้วยเรื่องการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมาธิการ
และพิจารณาความอาญา ณ เมืองบาหลี ประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๐๑

ครั้งที่ ๒ ประชุมว่าด้วยเรื่องการคุ้มครองทางศาลและทางนอกการปฏิบัติโดยผิด
กฎหมายหรือโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ณ เมืองลามา ประเทศดังกา เมื่อปี
พุทธศักราช ๒๕๐๒

ครั้งที่ ๓ ประชุมว่าด้วยเรื่องบทบาทของกฎหมายอาญาในการคุ้มครองสิทธิของ
มนุษยชน วัตถุประสงค์และขอบเขตแห่งสภาพบังคับทางอาญา ณ กรุงโตเกียว ประเทศ
ญี่ปุ่น เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๐๓

วัตถุประสงค์อันสำคัญในการประชุมก็เพื่อให้ประเทศต่าง ๆ ของแต่ละทวีปของโลก
ได้มีโอกาสส่งผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิมาแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนทัศนะ และช่วยกันขบคิดแก้
ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองป้องกันสิทธิของมนุษยชน เพื่อให้บรรลุถึงอุดมการณ์
ความยุติธรรมสูงสุด ตามเจตนารมณ์แห่งปฏิญญาอันศักดิ์สิทธิ์ ในอันที่จะสนับสนุนความเคารพ
ต่อดีทริและอิสรเสรีภาพของมนุษยชนโดยไม่คำนึงความแตกต่างในทาง เชื้อชาติ เพศ ภาษา
หรือศาสนา

ประเทศในกลุ่มทวีปเอเชียที่ได้เข้าร่วม ส่งผู้แทนมาเข้าประชุมในการสัมมนา ครั้งนี้
มีด้วยกันทั้งหมด ๒๐ ประเทศ คือ ออสเตรเลีย บรูไน พม่า ดังกา จีนคณะชาติ
สหพันธ์มลายา ฮองกง อินเดีย อินโดเนเซีย อิหร่าน ญี่ปุ่น เนปาล นิวซีแลนด์
ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ เกาหลี ซาราวัก สิงคโปร์ ไทย และ เวียดนาม นอกจากนี้
ยังมีผู้สังเกตการณ์ขององค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ อีก ๑๑ องค์การ เข้าร่วมฟังการ
ประชุมด้วย

การประชุมสัมมนาครั้งนี้ รัฐบาลนิวซีแลนด์ได้ให้เกียรติจัดห้องประชุม ของ
รัฐสภาแห่งชาติเป็นสถานที่ในการประชุม วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ ซึ่งเป็นวันเริ่มต้นแห่ง
การประชุม นายคัท ไฮโลค นายกรัฐมนตรีประเทศนิวซีแลนด์เป็นผู้กล่าวเปิดประชุมและ
กล่าวต้อนรับผู้แทนประเทศต่าง ๆ และนายจอห์น พี. ฮัมฟรีย์ เจ้ากรมสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การ
สหประชาชาติได้กล่าวขอบคุณรัฐบาลและประชาชนชาวนิวซีแลนด์ ในนามของเลขาธิการ
องค์การสหประชาชาติ ที่รับเป็นเจ้าภาพและในไม่ช้าก็จัดได้ต้อนรับ จัดการประชุมอย่างหาที่

คดีได้ ต่อจากนั้นได้ขอให้ประชุมเลือกประธานกิตติมศักดิ์ และประธานที่ประชุม ซึ่งที่ประชุม ได้เลือกผู้แทนประเทศนิวซีแลนด์ คือ นาย เจ.อาร์. แชนัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ยุติธรรมและ ATTORNEY-GENERAL เป็นประธานกิตติมศักดิ์ และนาย เอช.อาร์.ซี. ไวลด์ SOLICITOR-GENERAL ของนิวซีแลนด์เป็นประธานในการประชุม

สำหรับหัวข้อประชุมนี้ ได้กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

(๑) ความสำคัญเกี่ยวกับ อำนาจอิสระ ของผู้พิพากษา ตุลาการในการ พิจารณา พิพากษาอรรถคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวกับวิธีการแต่งตั้ง การชงเงินเดือน เลื่อน ตำแหน่ง ตลอดจนหลักประกันความเป็นอิสระและความมั่นคง แห่งการดำรงตำแหน่งผู้ พิพากษาศาลาการ

(๒) สถานะ การตั้งส่นอบรมและความเป็นอิสระของสมาชิกเนติบัณฑิตยสภา การอนุญาตให้เข้าว่าความและการควบคุมทางระเบียบวินัย

(๓) เหตุตามกฎหมายและวิธีดำเนินการในอันที่จะจับกุมและคุมขัง การคุ้มครอง และแก้ไขซึ่งรวมถึง HABEAS CORPUS ตลอดจนวิธีการอื่นที่คล้ายคลึงกัน ในอันที่จะป้องกันมิให้มีการจับกุมและคุมขังโดยพลการหรือโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

(๔) การไต่สวนมูลคดีอาญาโดยตำรวจ พนักงานอัยการและตุลาการซึ่งทำหน้าที่ ไต่สวนมูลฟ้อง การคุ้มครองผู้ต้องหาหรือจำเลยจากการกระทำที่โน้มไปในทางก่อให้เกิด อันตรายหรือกระทบกระเทือนต่ออิสระในการคกตงใจ ต่อความทรงจำและการตัดสินใจ หรือการกระทำซึ่งทำให้เกิดความอ่อนเพลีย และจากการทรมานร่างกายหรือจิตใจ หรือจาก การใช้ยา การล่กตจจิต ฯลฯ การใช้เครื่องจับเท้า เครื่องวัดหัวใจ การทดสอบเลือด และ บัสส์ภาวะ รวมทั้งการใช้เครื่องฟังเสียงซึ่งชักชวนไว้

(๕) สภาพและขอบเขตแห่งสิทธิและหลักประกันของบุคคลผู้ต้องหา ผู้ถูกจับกุม หรือคุมขัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีต่อไปนี้

- ก. การติดต่อเฉพาะตัวกับครอบครัว มิตรสหาย หรือทนายความ
- ข. การส่งเคราะห์และการช่วยเหลือทางคดี

- ค. ความยุ่งยากในเรื่องภาษา รวมถึงสิทธิที่จะได้รับบริการล่ามซึ่งมีคุณวุฒิในภาษาของตน
- ง. การปล่อยข้อควรระวังหรือระหว่งการพิจารณาคดี
- จ. การแจ้งข้อหาร เกี่ยวกับความคับหน้ำแห่งการล้อมล้อมหรือการพิจารณา
- ฉ. การพิจารณาโดยฉับพลันและอย่างรวดเร็ว
- ช. การพิจารณาโดยเปิดเผย

(๖) คดีในศาล

- ก. หน้าที่ต้นฉบับในคดีอาญา ข้อสันนิษฐานว่าบุคคลทุกคนบริสุทธิ์ หลักที่ควำให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยเป็นผลดีแก่จำเลย การจำต้องพิสูจน์ความผิดจนปราศจากความสงสัย
- ข. หน้าที่ของศาลที่จะไม่ลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่าจำเลยกระทำความผิด
- ค. พยานหลักฐานของโจทก์ ในการกล่าวหาและฟ้องร้อง ซึ่งรวมถึงคำรับสารภาพที่รับฟังได้ คำรับและขอความที่จำเลยยอมรับ และพยานหลักฐานที่ได้มาโดยวิธีการที่ผิดซึ่งระบุไว้ในหัวข้อที่ ๔ แล้ว
- ง. สถานะของพยาน ภายใต้พฤติการณ์และขอบเขตประการใดบางที่พยานจะถูกบังคับให้เบิกความได้
- จ. สิทธิของจำเลยที่จะให้การเป็นพยานตนเอง หรือปฏิเสธไม่ยอมให้ถ้อยคำหรือไม่ยอมให้ทำการตรวจสอบ และหลักเรื่องจำเลยไม่อาจถูกอ้างเป็นพยานได้

(๗) ขอบเขตแห่งกฎหมายซึ่งควรจะได้บัญญัติชนในกรณีที่จำเลยจะไม่ต้องหรืออาจไม่ต้องรับผิดชอบทางอาญาอันเนื่องมาจาก

- ก. ความเป็นผู้เยาว์
- ข. ความวิกลจริต
- ค. ความผิดปกติของจิตใจ แต่ไม่ถึงกับวิกลจริต

ง. ผลอันเนื่องมาจากการแผ่พสุธาและยาเสพติด รวมถึงปัญหา

๓. ศาสตร์พิเศษ

๒. หน้าที่นาดับ

๓. การปฏิบัติต่อบุคคลดังกล่าวในข้อ ก.ข.ค. และง.

(๘) สภาพและขอบเขตแห่งสิทธิในการออกขัณฑ์

(๘) วิธีการทดแทนค่าเสียหายแก่บุคคลซึ่งต้องถูกจับกุม คุมขัง ฟ้องร้อง และถูก

ลงโทษโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

(๑๐) องค์การรัฐบาลหรือเอกชนทั้งชน (รวมถึงองค์การเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ) เพื่อคุ้มครองสิทธิของมนุษย์ชน อำนาจทางฝ่ายบริหารที่จะป้องกันสิทธิของมนุษย์ชน

การประชุมสัมมนา ถึงแม้จะไม่มีการลงมติเป็นพันธะแก่ประเทศภาคที่เข้าร่วมประชุมก็ตาม แต่ทำให้บรรดาผู้แทนของแต่ละประเทศได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์เพื่อมิตรภาพและความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน ทั้งยังก่อให้เกิดประโยชน์อันไพศาลตบบริดานักกฎหมายของแต่ละประเทศเหล่านั้น ได้มีโอกาสพิจารณา คึกษา หลัก กฎหมาย และ ข้อเท็จจริงของประเทศที่เข้าร่วมประชุมอย่างใกล้ชิด เพื่อแสวงหาอุดมการณ์อันมีคุณค่าในการคุ้มครองป้องกันสิทธิของมนุษย์ชน ดังที่ได้ตราขึ้นไว้ในปฏิญญาสากลแห่งกฎบัตรสหประชาชาติ ซึ่งเป็นปฏิญญาฉบับบรรดาประเทศสมาชิกแห่งองค์การดังกล่าว ต่างมีเจตจำนง ร่วมกันให้อันที่จะวางรากฐาน แห่งเสรีภาพและความยุติธรรม อันเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการรักษาและดำรงไว้ซึ่งสันติภาพอันถาวรแห่งโลก.

ประกาศนี้ อวชชัย

อธิปไตยนอกโลก (Sovereignty of Outer Space)

คำว่า "นอกโลก" หรือ "Outer Space" หากใช้ในแง่กฎหมายหรือการเมือง นับว่าเป็นคำใหม่ คำที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า "นอกโลก" คือ "อวกาศ" หรือ "Airspace" ได้ใช้กันมานานแล้วและได้มีนิยามไว้ในข้อ ๑ ของอนุสัญญากรุงปารีส ฉบับปี

๑๘๑๘ ว่า “อัครภคินีสู่ทำความตกลงยอมรับว่าอัครภคินีสู่ละรัฐมีอำนาจอธิปไตยเฉพาะและโดยสมบูรณ์เหนืออวกาศบนอาณาเขตของตน” ซึ่งคำว่า “อวกาศ” นี้ ต่อมาก็ได้นำมาบัญญัติไว้ในบทบัญญัติแห่งอนุสัญญากรุงฮาวานา ฉบับปี ๑๙๖๘ และอนุสัญญาเมืองซิกาโก ฉบับปี ๑๙๔๔ ด้วย

ท่านศาสตราจารย์ John C. Cooper ที่ปรึกษากฎหมายของสำนักงานขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ (International Air Transport Association) กล่าวว่า ควรจะได้มีการพิจารณาปัญหา ๔ ประการดังต่อไปนี้ คือ:—

- (๑) คำว่า “นอกโลก” หมายความว่าอย่างไร
- (๒) อะไรคือสถานะในทางกฎหมายของนอกโลกและอะไรควรจะเป็นสถานะในทางกฎหมายของนอกโลก
- (๓) อะไรคือสถานะในทางกฎหมายของดวงดาวเล็กๆ ที่โคจรรอบดาวพระเคราะห์และอะไรคือยานอวกาศ (Space Craft) ในอนาคต
- (๔) อะไรคือสิทธิในการป้องกันตัวและอะไรควรเป็นสิทธิในการป้องกันตัวเกี่ยวกับปัญหาที่กล่าวมา ท่านศาสตราจารย์ Cooper เสนอความเห็นเห็นว่า:—

(๑) คำว่า “นอกโลก” ควรกำหนดให้แน่นอนโดยถือจุดเห็นออกจากอวกาศขึ้นไปซึ่งเป็นทางโคจรของดาวดวงเล็กๆ ที่หมุนรอบโลก (เรื่องนี้เดิมทีเดียวท่านศาสตราจารย์เคยเสนอให้ถือระยะซึ่งเกินกว่า ๓๐๐ ไมล์จากผิวโลกขึ้นไป)

(๒) สถานะทางกฎหมายของนอกโลกควรกำหนดให้แน่นอนและหากจะถือเช่นเดียวกับสถานะของทะเลหลวงได้ก็จะเป็นการดีที่สุด

(๓) สถานะทางกฎหมายของดาวดวงเล็กๆ และยานอวกาศชั้นที่ใช้ในนอกโลกจะต้องกำหนดให้แน่นอน สำหรับยานอวกาศนั้นควรมีสัญชาติของรัฐที่ตั้งยานนั้นและดวงดาวก็ควรมีสัญชาติของรัฐที่ตั้งยานอวกาศไปถึงหรือมีสัญชาติของรัฐอื่นซึ่งได้ตกลงกัน มิฉะนั้น อาจจะทำให้เกิดข้อยุ่งยากขึ้นได้

(๔) สิทธิของรัฐที่จะป้องกันตัวเองและต่อสู้เพื่อตัวเองนอกโลกนั้นควรจะได้รับการรับรอง แม้วารัฐต่างๆ ไม่มีสิทธิจะกล่าวอ้างถึงอธิปไตยนอกโลกก็ตาม

ท่านศาสตราจารย์ Cooper ได้กล่าวเตือนว่า หากไม่เป็นที่ตกลงกันในปัญหาที่ ๔ ที่กล่าวมา ย่อมหมายความว่าความถึงการหาชนะ

ปัญหาเรื่องนอกโลกนี้ ท่านอดีตนายกรัฐมนตรี Eisenhower ได้เคยกล่าวเตือนในที่ประชุมสมัชชาแห่งสหประชาชาติเมื่อเดือนกันยายน ๑๙๖๐ และได้เสนอแนะความเป็นเพื่อที่ประชุมพิจารณาด้วย

ปัจจุบันนี้ ประเทศที่มีอิทธิพลและจะต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการวินิจฉัยปัญหาเรื่องนอกโลกก็คือสหรัฐอเมริกาและโซเวียตรัสเซีย หลายปีมาแล้วที่ดาวเทียมของชาติต่างๆ โคจรผ่านอาณาเขตของชาติอื่นในระยะสูงนับร้อย ๆ พัน ๆ ไมล์ได้โดยที่ไม่มีข้อกักตวงเลย นักวิจารณ์ของโซเวียตรัสเซีย ทงๆ ที่ประกาศว่าดาวเทียมของตนมิได้ละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ แต่กลับประกาศว่าอริปไตยในอวกาศของตนขยายไปไม่มิตสิ้นสุด (Infinity) ที่ปรึกษากฎหมายแห่งกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาเสนอเมื่อปี ๑๙๕๘ ว่า อริปไตยของสหรัฐอเมริกาอาจขยายขึ้นไปถึง ๑๐,๐๐๐ ไมล์ ซึ่งระยะนี้ไกลพ้นจากวงโคจรของดวงดาวงเล็ก ๆ ออกไปอีก

ระหว่างนั้นมีความดำริที่จะวางระเบียบเกี่ยวกับกฎหมายสำหรับอวกาศ อย่างไรก็ตาม การตกลงกันในสหประชาชาติก็เพิ่งแต่ได้แต่งตั้งกลุ่มเพื่อศึกษา (Study group) เรืองนและเพื่อพิจารณาร่างอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยกฎอวกาศ (International Convention on the Law of Space) ขึ้นเท่านั้น

หลักการในเรื่องอริปไตยเหนืออวกาศนั้นเป็นที่ยอมรับกันแล้วโดยทั่วไป เพราะฉะนั้น ปัญหาสำคัญที่จะต้องวินิจฉัยก็คือ การขีดเส้นกำหนดว่าส่วนใดเป็นอวกาศและส่วนใดเป็นนอกโลก อริปไตยของรัฐเหนือทะเลชายฝั่ง ๓ ไมล์เป็นเรื่องที่ตกลงกันมาก่อน แต่ก็เป็นที่ตกลงกันได้ ส่วนเรื่องอริปไตยเหนืออวกาศควรจะมีเพียงใด เป็นเรื่องซึ่งยังโต้เถียงและยังไม่เป็นที่ยุติ หากไม่เป็นที่ตกลงกันได้ กรณีเช่นเครื่องบิน U-2 ของสหรัฐอเมริกาถูกยิงอัมปาง ย่อมจะเกิดขึ้นได้เสมอ ซึ่งทงนยอมหมายความว่า โลกอาจจะหลีกเลี่ยงจากความหาชนะไปไม่พ้น

เรื่องแปลกแต่จริงในกฎหมายนานาประเทศ

เรือนแก้ว

ตัดหัวแล้วจึงตัดลิ้น

ในอังกฤษเป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่าคำพิพากษา "Halifax Law" คือประเพณีตกคำบรรพ ซึ่งมีความหมายถึงการพิจารณาโทษผู้กระทำความผิดแบบ "ตัดหัวแล้วจึงตัดลิ้น" นักเขียนชาวอังกฤษเขียนได้ประมาณ ๔๐๐ ปีเศษ แล้วว่า ที่เมืองฮาร์ดีแฟกซันน มกกฎหมายหรือประเพณีมาแต่ดั้งเดิมว่า ถ้าใครลักทรัพย์มีมูลค่าถึง ๑๓ เพนนี จะต้องถูกประหารชีวิตด้วยกิโยติน ในกรณีที่ศาลนัดคนค่อไปทันที ตามปกติศาลนัดมีในวันอังคาร วันพฤหัสบดีและวันเสาร์ สำหรับการพิจารณาคดีนั้น พิธีพิจารณาก็พากษานักโทษประหารชีวิตผิดจริงหรือไม่ เมื่อนักโทษผู้นั้นถูกประหารชีวิตเรียบร้อยแล้ว

ตามประวัติศาสตร์กล่าวได้ว่า ได้มีการพิจารณาโทษผู้กระทำความผิดแบบ "ตัดหัวแล้วจึงตัดลิ้น" นี้ในประเทศอังกฤษเป็นครั้งสุดท้ายในปี ค.ศ. ๑๖๕๐

เมียมีชู้ โดยชอบด้วยกฎหมายเมื่อใด

ตามกฎหมายลักษณะฉั้วเมียของไทย บทที่ ๖๒ บัญญัติว่า "แม้ว่าชายไปเมืองจีน ไปทะเล ไปเชียงใหม่ ไปพม่า ไปชะวาฟ้าแดง ดั่งนั้นไซ้ ท่านให้หญิงอยู่ท่าสามี ถ้าได้ข่าวว่าสลัดจับชายฉั้วไปได้แล้วเจ้าภริยาชั้วไปตักกั ให้อยู่ท่าเจ็ดมี ถ้าพ้นสามมีเจ็ดมีแล้วหญิงมีชู้ มิให้มิโทษแก่หญิงนั้นเลย"

ข้อแปลกกคอกกฎหมายฉบับนี้ใช้มาจนกระทั่งถึงตอนที่ประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์..... แสดงให้เห็นชัดว่า การเดินทางในสมัยก่อนนั้นยากลำบากและชุกชัว

เพียงไร แม้แต่เพียงเชิงใหม่และพังกากอว่าไกลเท่ากับไปนอกพระราชอาณาจักรแล้ว และนอกจากนี้คนเดินทางที่เป็นชายเท่านั้น หญิงนั้นตามประเพณียอมเป็นผู้อยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือนเสมอ ถ้าหญิงจะมีธุระของให้สามีจากไปสามปีหรือเจ็ดปีก่อน จึงจะไม่ผิด

ระบบศาล “กันเอง”

งานทางด้านกฎหมายชั้นใหม่ที่สหภาพโซเวียตรัฐเซียเริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๕๘ คือ การจัดตั้งระบบศาล “กันเอง” (Comradely courts) ขึ้นในประเทศเพื่อพิจารณาพิพากษาคดี ละหุโทษและมโนสำเร ระบบศาล “กันเอง” นี้มีชื่อของใหม่ แต่เป็นระบบการศาลที่รัฐเซียเคยใช้ มาแล้วเมื่อพรรคคอมมิวนิสต์เริ่มเรื่องอำนาจหลังการปฏิวัติในปี ค.ศ. ๑๙๑๗ วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งระบบศาล “กันเอง” นี้ ก็คือเพื่อให้การปราบปรามอาชญากรรมซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ ในประเทศได้ผลดีขึ้น ในปี ค.ศ. ๑๙๕๘ ได้มีการจัดตั้งศาล “กันเอง” ขึ้นมากแห่งด้วยกัน ศาลดังกล่าวมีอำนาจลงโทษผู้กระทำผิดได้ คือลงโทษตามประสามติ เป็นต้นว่าให้ผู้กระทำผิด รับผิดชอบกรรมโดยทำงาน ณ ที่ทำงานรวม (the collective) ส่วนศาลธรรมดายังคงมีอำนาจ หน้าที่พิจารณาคดีอยู่ตามเดิม แต่จะต้องโอนคดีละหุโทษและมโนสำเรให้แก่ศาล “กันเอง” ผลเสียของศาล “กันเอง” นี้ก็คือ ศาลนั้นได้พิจารณาเฉพาะคดีความผิดตามกฎหมาย แต่ พิจารณาคดีเกี่ยวกับการประพฤติผิดธรรมเนียมต่าง ๆ ด้วย คำพิพากษาของศาลเป็นที่สุด อุทธรณฎีกาไม่ได้ ทั้งพรรคคอมมิวนิสต์ควบคุมอย่างใกล้ชิด^๒

ทอดลูกเต๋าจ่ายสำนวนผู้พิพากษา

การจ่ายสำนวนให้ผู้พิพากษา ในศาลต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา นั้นหลายครั้งด้วยกัน บางรัฐก็ใช้วิธีจ่ายตามลำดับบัญชีรายชื่อ ผู้พิพากษาเทียบกับสารบบความตามลำดับ ทริบก่อน หลัง มลรัฐส่วนมากใช้วิธีการรวมทั้งหมด รัฐนิวยอร์กด้วย อย่างไรก็ตาม ท่านผู้พิพากษา เฟลิกซ์ แฟรงค์เฟิร์ตเตอร์ แห่งศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกา กล่าวยืนยันว่า มีศาลในมลรัฐ

^๒ “World Events”, ๑๙๖๐ Issue จัดพิมพ์โดย Penguin Books. London, (๑๙๖๐) หน้า ๒๐๒

โทษหนึ่งซึ่งในสหรัฐอเมริกาใช้วิธีถอดลูกเท้าเพื่อตัดสินว่าผู้พิพากษาคณะใดจะตัดสินคดีได้ แต่ท่านผู้พิพากษาคำสั่งผู้ไม่ยอมเปิดเผยความลับรัฐนั้นคือมรัฐโค ส่วนคำตัดสินผู้แห่งสหรัฐอเมริกาเอง ท่านผู้พิพากษานักกล่าวว่ คำตัดสินผู้แห่งการแถลงคดีผู้ปิดกั้นละ ๕ วัน จะเสาร์เป็นวันประชุมใหญ่ของคำตัดสินผู้ ผู้พิพากษาคำตัดสินผู้ทั้ง ๘ นาย มีสิทธิแสดงความคิดเห็นตามลำดับอาวุโส โดยเริ่มตั้งแต่ประธานคำตัดสินผู้เป็นลำดับลงมาจนถึงผู้อาวุโสน้อยที่สุด จากนั้นเป็นการลงมติของทั้งประชุมใหญ่ ซึ่งที่แปลกก็คือผู้อาวุโสน้อยที่สุดเป็นผู้ออกเสียงก่อน (ทั้งนี้เพื่อป้องกันกรที่ผู้พิพากษาผู้น้อยจะเกรงใจหรือตามใจผู้พิพากษาอาวุโส) และตามลำดับอาวุโสจนถึงท่านประธานคำตัดสินผู้ โดยปกติ ท่านประธานคำตัดสินผู้มักจะเห็นด้วยกับความเห็นของฝ่ายข้างมาก ซึ่งในกรณีเช่นนั้น ท่านประธานคำตัดสินผู้เป็นผู้จ่ายจำนวนให้ผู้พิพากษานายใดนายหนึ่งในเก้านายนั้นเป็นผู้เรียงคำพิพากษา แต่ถ้าหากท่านประธานคำตัดสินผู้มีความเห็นพ้องด้วยกับความเห็นฝ่ายข้างน้อย ผู้พิพากษาที่อาวุโสที่สุดของฝ่ายที่มีความเห็นข้างมากเป็นผู้จ่ายจำนวนให้ผู้พิพากษานายใดนายหนึ่งในฝ่ายข้างมากเป็นผู้เรียงคำพิพากษา อนึ่ง ในคำตัดสินผู้ของสหรัฐอเมริกาผู้พิพากษาอาจมีความเห็นแย้งได้ในกรณีเช่นนั้น ผู้พิพากษาแต่ละนายเรียงความเห็นแย้งเอง^๓

สิทธิของสตรีชาวอิสลามในปากีสถาน

ข่าวที่น่าสับสนและยังความพึงใจให้แก่สตรีชาวปากีสถานอย่างสูงที่สุดเมื่อเร็ว ๆ นี้ก็คือ กฎหมายใหม่ของปากีสถานอันเกี่ยวข้องกับฐานะของภริยา กล่าวคือ กฎหมายห้ามชายมุสลิมมีภริยามากกว่าหนึ่งคน แทนที่จะมีได้สี่คนตามประเพณีทางศาสนาแต่เดิมมา กฎหมายฉบับใหม่ประธานาธิบดีจอมพลอัยยิบคาน เป็นผู้ลงนาม กฎหมายนี้มีบทบัญญัติให้ชายมุสลิมผู้ประสงค์จะมีภริยาอีกเป็นคนที่สองและกว่านั้น ขออนุญาตต่อคณะกรรมการพิเศษซึ่งจะได้จัดตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาเรื่องการมีภริยามากโดยเฉพาะ ทั้งกฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติบังคับไว้ด้วย

^๓ จากหนังสือ "Voices in Court" edited by William H. Davenport, จัดพิมพ์โดย Macmillan Company, New York, ๑๙๕๘ หน้า ๒๖๖-๒๖๗.

ว่า คณะกรรมการพิเศษคณะนี้จะให้คำอนุญาตให้ผู้ร้องมีภริยาเกินกว่าหนึ่งคนได้เฉพาะในกรณีพิเศษเท่านั้น หากชายผู้ใดฝ่าฝืนไม่ขออนุญาตต่อคณะกรรมการนี้ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ รูปี (ประมาณ ๒๐,๐๐๐ บาทเศษ) หรือทั้งปรับทั้งจำ นอกจากนี้ ชายผู้ละเมิดกฎหมายบทนี้จะต้องชำระดินบริเวณที่ในส่วนของภริยาคนแรกคืนให้แก่ภริยาด้วย อนึ่ง ภริยาที่มีสิทธิ์จะฟ้องหย่าโดยอาศัยเหตุที่สามีมีภริยาใหม่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากกรรมการคณะที่กล่าวมานั้นได้ด้วย

ใครตายก่อนตายหลัง

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๗ ของไทยบัญญัติไว้มีความสำคัญว่า หากบุคคลหลายคนตายพร้อมกันในเหตุภัยอันตราย และไม่อาจกำหนดได้ว่าใครตายก่อนให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าตายพร้อมกัน แต่ตามกฎหมายอังกฤษในปัจจุบันมีข้อสันนิษฐานตามกฎหมายที่พิสดารว่า ในพฤติการณ์ดังกล่าวกฎหมายถือว่าผู้ม่ายสูงกว่าตายก่อน!

ผลแห่งกฎหมายประหลาดนี้คือ ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ผู้หนุ่มเมียสาวคู่หนึ่งถูกระเบิดถึงแก่ความตาย ผู้ที่ม่ายสูงกว่ามีเงินกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท และทรัพย์สินอันน้อย และเนื่องจากคู่สมรสผู้ไม่มีบุตรและมีใจทำนุรักษกรรมไว้ โดยผลแห่งกฎหมายนี้ มรดกของผู้ม่ายสูงกว่านั้นตกให้แก่คู่สมรสผู้ม่ายน้อยกว่า เพราะกฎหมายสันนิษฐานว่าตายทีหลัง ผลก็คือ มรดกทั้งหมดจึงตกให้แก่บิดามารดาของคู่สมรสผู้ม่ายน้อยแต่เพียงฝ่ายเดียว แทนที่จะตกให้แก่บิดามารดาของคู่สมรสผู้ม่ายทั้งสองฝ่ายตามความเป็นธรรม

โทษที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตได้รับจริง

ในสหรัฐอเมริกา ผู้ต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกตลอดชีวิตได้รับโทษจำคุก

๔ จากหนังสือพิมพ์ Bangkok Post ฉบับลงวันที่ ๓ มีนาคม ๑๙๖๐
๕ "The Reform of the Law" โดย Glanville Williams จัดพิมพ์โดย Victor Gollancz Ltd. ๑๙๕๐ หน้า ๑๐๕

จริง ๆ มีอัตราถ้อยเพียงคนละ ๗ ปี ในประเทศเบลเยียม ระหว่าง ๑๐ ถึง ๑๕ ปี ในประเทศ
 สวีเดน ระหว่าง ๑๗ ถึง ๒๗ ปี (อัตราถ้อยในระดับ ๒๕ ปี) ในประเทศลิวีเชียแลนด์
 ๑๕-๒๐ ปี

ในประเทศอังกฤษก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ ผู้ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตได้รับการ
 ปลดปล่อย หลังจากถูกจำคุกอยู่ระหว่าง ๑๐ ถึง ๑๓ ปี แต่ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒
 ระยะเวลาจำคุกผู้ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตลดลงมาเหลือเพียง ๒ ถึง ๑๐ ปี เพราะอังกฤษขาด
 แรงงานเพื่อใช้ในการสงคราม ในปัจจุบันอัตราถ้อยเฉลี่ยต่ำกว่า ๑๕ ปีมาก

ตามสถิติปรากฏว่า สำหรับประเทศไทยนี้ ผู้ต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก
 ตลอดชีวิตได้รับโทษจริงในระหว่าง ๑๐-๑๕ ปี

แก้อคติความอคติคลาดเคลื่อน

ในเรื่องแปลกแต่จริงในกฎหมายนานาประเทศที่ลงพิมพ์ในดุลพาห์ เล่มที่ ๑๐ ปีที่ ๗
 ประจำเดือนตุลาคม ๒๕๐๓ หน้า ๑๒๗ ในหัวข้อเรื่อง “คำเตือนใจรัฐมนตรีผู้รักษากฎหมาย”
 นั้น ข้อความในภาษาอังกฤษว่า “You can never hesitate too long before deciding that
 a man must die.” ซึ่งถอดความเป็นภาษาไทยว่า “ในการจะตัดสิน ผู้ต้องคำพิพากษาของ
 ศาลให้ประหารชีวิตคนนั้น ไม่พังกท่านจะลังเลใจนานเกินสมควร” ผู้เขียนขออภัยด้วยที่ถอด
 ความเป็นภาษาไทยนั้นคลาดเคลื่อน และใคร่ขอแก้เป็นว่า “ในการจะตัดสินผู้ต้องคำพิพากษา
 ของศาลให้ประหารชีวิตคนนั้น ไม่พังกท่านจะใจเร็วด่วนตัดสินใจไป”

๖ จากหนังสือพิมพ์ The Daily Telegraph and Morning Post ฉบับวันที่ ๐ กุมภาพันธ์ ๑๙๖๐.

๗ ดุลพาห์ เล่มที่ ๗ ปีที่ ๗ หน้า ๙๐๖

ข้อสังเกตเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ฝิ่น

พ.ศ. ๒๔๗๒

หิรัญ สถาปนสุต

ผู้พิพากษาศาลจังหวัดฉะเชิงเทรา

คุณชุตุมภ์ คงซ้อตั้งเกิดไว้ใน คุณพาท เดิม ๘ ปีที่ ๗ ว่า ตาม พ.ร.บ. ฝิ่น (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๕๕ มาตรา ๖ และมาตรา ๗ และตาม พ.ร.บ. ฝิ่น (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๐๒ มาตรา ๕ และมาตรา ๖ ได้แยกความผิดฐานมีฝิ่นและมูตฝิ่นไว้เป็นความผิดต่างหากจากกัน คือความผิดฐานมีฝิ่นผิดตามมาตรา ๕๓ ความผิดฐานมูตฝิ่น ผิดตามมาตรา ๕๓ ทวิ ซึ่งมีบทลงโทษต่างหากจากกัน ดังนั้นความผิดฐานมีฝิ่นและมูตฝิ่น น่าจะถือว่า เป็นความผิดกระทงเดียวกันตามนัยแห่งคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๓๗/๒๔๘๐ ต่อไปไม่ได้ เพราะเป็นความผิดที่ต่างหากแยกจากกันได้เป็นอิสระระจากกันและกัน จึงน่าจะตองถือว่า เป็นความผิดคนละกระทง

ผมขอเสนอ คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๘๕/๒๕๐๒ ซึ่งได้วินิจฉัยเรื่องนี้ไว้มาเพื่อเผยแพร่ เพราะฎีกาดังกล่าวยังไม่ได้อรรถาธิบายในคำพิพากษาฎีกาที่เนติบัณฑิตยสภา จัดพิมพ์.

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

คำพิพากษาที่ ๘๘๕/๒๕๐๒

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๘ เดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๐๒

ความอาญา

พนักงานอัยการจังหวัดฉะเชิงเทรา

โจทก์

ระหว่าง

นายเส็งข่ม แดงเจริญ

จำเลย

รื่อง มีฝนและมุลฝนไม่รับอนุญาต

โจทก์ ฎีกาคัดค้าน คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๒ เดือนพฤษภาคม

พุทธศักราช ๒๕๐๖

คดีโจทก์ฟ้องจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๐๖ เวลากลางวัน จำเลยบังอาจมีฝนและมุลฝนซึ่งมีเข็ชองรัฐใบดมจำนวนผืน ๗ ห่อ หนัก ๒๒๕ กรัม มุลฝน ๒ ห่อ หนัก ๕ กรัม คิดราคาสำหรับฝนเป็นเงิน ๑,๘๒๕ บาท สำหรับมุลฝนเป็นเงิน ๑๕ บาท ไว้ในความครอบครองนอกบ้านจำหน่ายฝน โดยมีได้รับอนุญาต เหตุเกิดที่ตามลโพรงอากาศ อำเภอบางนาเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติฝน พ.ศ. ๒๔๗๒ มาตรา ๘, ๑๑, ๒๘ และมาตรา ๕๓, ๕๓ ทวิ ที่แก้ไขเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติฝน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๒, ๗ ให้จำคุกจำเลย ๖ เดือน ปรับ ๓๐ เท่าราคาผิดเป็นเงิน ๑๘,๒๕๐ บาท และปรับ ๕ เท่าราคามุลฝน ๑๒๕ บาท ลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๗ คงจำคุก ๓ เดือน ปรับ ๘,๗๖๒ บาท ๕๐ สตางค์ โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ของกลางรับ ที่ไม่เรียงกระตงลงโทษเพราะการมีฝนและมุลฝนเป็นความผิดลักษณะเดียวกัน การมีฝนและมุลฝนในขณะเดียวกันถือเป็นความผิดกระตงเดียวกัน ที่แยกมาตราแก้ไขเป็นมาตรา ๒ และ ๗ เป็นแต่เพียงแยกโทษและการคำนวณค่าปรับ ไม่จำต้องลงโทษเป็น ๒ กระตง

โจทก์อุทธรณ์เฉพาะการวางโทษฐานมีมุลฝนว่า ตามกฎหมายจะต้องลงโทษจำคุกด้วย และปรับไม่น้อยกว่า ๒๐๐ บาท

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดทั้งสองมาตรา คือ มาตรา ๕๓ และ ๕๓ ทวิ และคำนวณโทษจำคุกรวมกันมีกำหนด ๒ เดือน ศาลอุทธรณ์เห็นว่า การมีฝนและมุลฝนเป็นความผิดลักษณะเดียวกัน และถือว่าเป็นความผิดกระตงเดียวกันด้วย ทกฎหมายแยกออกเป็นสองมาตรากเพื่อประสงค์จะให้คำนวณค่าปรับเรื่องฝนและมุลฝนต่างกันเท่านั้น ศาลชั้นต้นวางโทษจำคุกเป็นความผิดกระตงเดียวกัน ชอบแล้ว แต่ศาลชั้นต้นวางโทษปรับฐานมีมุลฝน ๕ เท่า เพียง ๑๒๕ บาท นั้นลดลดเคลื่อน เพราะบทมาตรา ๕๓ ทวิ ได้กำหนดค่าปรับไว้ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ บาท จึงพิพากษาแก้ไขค่าปรับ

จำเลยฐานมั่วฉ้อเงิน ให้ปรับจำเลยเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าปรับเดิมเป็นเงินอีก ๑๒ บาท ๕๐ สตางค์ (โดยลดเพราะรับสารภาพให้แล้ว) นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

โจทก์ฎีกาขอฎีกาหมายขอให้ลงโทษจำคุกจำเลยฐานมั่วฉ้อเงิน ต่างหากจากโทษจำคุกฐานมั่วฉ้อเงินด้วย

ศาลฎีกาได้ประชุมพิจารณาแล้ว มีขอที่ศาลฎีกาจะวินิจฉัย เฉพาะเรื่องความผิดฐานมั่วฉ้อเงินตามที่โจทก์ฎีกาขอมาเท่านั้น เรื่องนี้โจทก์ฟ้องว่า จำเลยมั่วฉ้อและมั่วฉ้อเงินในวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๐๒ วันเดียวกัน ไม่ปรากฏว่าจำเลยมีผิดและมั่วฉ้อเงินต่างกรรมต่างวาระกัน ประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง เรื่องอย่างเดียวกันนั้นเดิมคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๗/๒๕๑๐ ระหว่างอัยการปราจีนบุรี โจทก์ นายปรีดาหรือเซ่ง จันทรา จำเลย วินิจฉัยว่า ความผิดฐานมั่วฉ้อหรือมั่วฉ้อเงินนั้น กฎหมายต้องการให้เป็นความผิดลักษณะเดียวกัน กล่าวคือวัตถุต้องห้ามมีใหม่ จะเป็นผิดหรือมั่วฉ้อผิด กฎหมายถือว่าเป็นวัตถุประเภทเดียวกัน ฉะนั้น การมีมั่วฉ้อเงินไว้ในขณะเดียวกัน จึงเป็นความผิดแต่กระหนงเดียว ดังนั้นการคำนวณค่าปรับตามราคามั่วฉ้อ และตามราคามั่วฉ้อเงินนั้น เป็นแต่เพียงวิธีการคำนวณค่าปรับซึ่งกฎหมายให้ลงโทษตามปริมาณของวัตถุที่มีอยู่เท่านั้น ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ได้ จึงพิพากษายืน.

มนุญชัยวิมลสาร
ชวน สິงหลกะ
สุทธิมนต์นฤนาท

หมายเหตุบรรณาธิการ

คุณชลุตม์ สวัสดิทิต์ ให้ความเห็นอันเป็นประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่ง ในข้อสังเกตเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ฝิ่น พ.ศ. ๒๔๗๒ (ในตุลพาท เล่ม ๔ ปีที่ ๗ หน้า ๕๔๔-๕๔๖) ว่าแต่เดิมมา การมีฝิ่นและมั่วฉ้อเงินไว้ในขณะเดียวกันเป็นความผิดแต่กระหนงเดียว (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๗/๒๕๑๐) ต่อมา พ.ร.บ. ฝิ่น (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๔ มาตรา ๖ และมาตรา ๗ และตาม พ.ร.บ. ฝิ่น (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๐๒ มาตรา ๕ และ ๖ ได้แยกความผิดฐานมั่วฉ้อเงินไว้เป็นความผิดต่างหากจากกัน ฉะนั้น ความผิดฐานมั่วฉ้อเงินและมั่วฉ้อเงินจะถือว่าเป็นความผิดกระหนงเดียวกัน ตามข้อแห่งคำพิพากษาศาลฎีกาที่กล่าวต่อไปไม่ได้

คุณธีรบุญ สถาปนัสสุด เสนอคำพิพากษารัฐฎีกาที่ ๔๕๕/๒๕๐๒ ซึ่งมีได้พิมพ์ใน คำพิพากษารัฐฎีกาทันติบัณฑิตโดยสภาจัดพิมพ์ คำพิพากษารอบบัญชีวินิจฉัยว่า การมีผิดและ มูลฝิ่นในขณะเดียวกันเป็นความผิดกระทงเดียว เพราะฉะนั้นคำวินิจฉัยในคำพิพากษารัฐฎีกาที่ ๔๕๕/๒๕๐๒ จึงเป็นคำวินิจฉัยที่เดินตามแนวเดิม คือถือตามคำพิพากษารัฐฎีกาที่ ๑๓๗/๒๔๙๐

ข้อที่น่าสงสัยเกิดคือ พระราชบัญญัติฝิ่น (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๐๒ ที่คุณชวลิตม์ สวัสดิทิต อ้างถึง มีผลใช้บังคับตั้งแต่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ พ.ร.บ. ฉบับนั้นมิได้ เปลี่ยนแปลงถ้อยคำในพระราชบัญญัติฝิ่น (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งแก้ไขมาตรา ๕๓ และ ๕๓ ทวิ ของพระราชบัญญัติฝิ่น พ.ศ. ๒๔๗๒ ส่วนใหญ่ที่เปลี่ยนแปลงคือเรื่องเพิ่ม โทษเท่านั้น ฉะนั้นแม้ว่าคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๕๕/๒๕๐๒ จะวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติ ฝิ่น พ.ศ. ๒๔๗๒ และพระราชบัญญัติฝิ่น (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๙๔ ก็ตาม พระ ราชบัญญัติฝิ่น (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๐๒ ก็คงไม่ทำให้การตีความกฎหมาย พ.ร.บ. ฝิ่น พ.ศ. ๒๔๗๒ มาตรา ๕๓ และ ๕๓ ทวิ ที่แก้ไขเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงในประเด็นฝิ่นและ มูลฝิ่นนั้นแต่อย่างไร

ขณะนี้ได้ตรวจค้นดูแล้ว ปรากฏว่าไม่มีคำพิพากษาศาลฎีการอบบัญชีวินิจฉัยใน ประเด็นเดียวกันนี้อีก.

He who is guilty believes all men speak ill of him. (สุภาษิตอิตาลี)

คนทำผิดคิดว่าทุกคนพูดให้ร้ายแก่ตน

ท่านถาม-เราตอบ

ทวี กสิยพงศ์

ท่านถาม

คัดแพ่งเรื่องหนึ่ง จำเลยให้การต่อสู้คดีไวหลายข้อด้วยกัน และต่อสู้ด้วยว่าฟ้องโจทก์เคลือบคลุม ก่อนสืบพยาน จำเลยยื่นคำร้องขอให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาว่าฟ้องโจทก์เคลือบคลุม ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่าฟ้องโจทก์ไม่เคลือบคลุม ดังนั้น จำเลยจะอุทธรณ์คำสั่งศาลดังกล่าวในระหว่างพิจารณา โดยถือว่าเป็นการอุทธรณ์คำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นมาตรา ๒๔ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๘ (๓) ได้หรือไม่.

บดินทร์ ลุประสงค์

ศาลจังหวัดสุพรรณบุรี

เราตอบ

จำเลยอุทธรณ์ยังไม่ได้ เพราะเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๒๒๖ จำเลยชอบที่จะโต้แย้งไว้เพื่ออุทธรณ์ใน ๓ เดือนนับแต่ศาลได้พิพากษาคดีแล้ว

อนึ่ง กรณีจะถือว่าเป็นคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นตามมาตรา ๒๔ ไม่ได้ เพราะศาลมิได้อวินิจฉัยชี้ขาดให้เป็นคนแก่จำเลย ซึ่งเป็นฝ่ายยกปัญหาข้อกฎหมายขึ้นอ้างแต่ประการใด การวินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นตามมาตรา ๒๔ นั้น ข้อมุ่งหมายเฉพาะการวินิจฉัยที่เป็นคนแก่ฝ่ายผู้อ้างเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากถ้อยคำของกฎหมายที่เขียนไว้ในมาตรา ๒๔ นั้นเอง ซึ่งหากศาลได้อวินิจฉัยชี้ขาดไปในทางที่เป็นคนแก่ฝ่ายผู้อ้างอันเป็นผลให้คดีเสร็จไปทางเรื่อง หรือเฉพาะแต่ประเด็นแห่งคดีบางข้อก็ตาม ก็ความออกฝ่ายก็ยอมจะอุทธรณ์ฎีกาได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๒๒๗ หรือ ๒๒๘ แล้วแต่กรณี

แต่กรณีก็ตามผล... คำกล่าวใดจริงหรือ... เป็นคนแก่...
ปัญหาออกกฎหมาย... ระเบียบคน... ตามมาตรา ๒๔...
ไม่ต้องด้วยมาตรา ๒๔๘ (๓) จำเลยจึงยังอุทธรณ์ไม่ได้

(ปัญหาทำนองนี้... คำกล่าวใดจริง... ๒๒๒/๒๕๐๔...
คดีระหว่ง นายเม่ง เพ็ชรรัตน์ กับพวก โจทก์ นายชัยยศ งานทวี กับพวก
จำเลย จำอุทธรณ์ไม่ได้)

กรมอัยการ “เจ้าเคยมาศาลนแต่ก่อนบ้างหรือไม่?”
พยาน “เคยขอรับ ผมเคยมาบ่อย ๆ”
กรมอัยการ “หะ! หะ! เคยมาศาลนบ่อย ๆ ยังงั้นไม่ใช่หรือหา นี่แน่แท้ บอกกะท่าน
ตราดการไปเดยจนว่า เจ้ามาศาลนทำไมบ่อย ๆ”
พยาน (พูดอ่อย ๆ) “พูดตามจริงหะขอรับ ผมมาศาลนอย่างน้อยที่สุดก็กว่าสิบเที่ยว
แล้ว เพราะคิดระทองเงินค่าฟ้องแล้ว ที่คดีทำอยู่เนานแล้วนั้นแหละให้ได้”

(จากหนังสือวิญญานวิเศษ เล่ม ๘ ตอนที่ ๑๘ หน้า ๒๒๕)

ชมรมยุติธรรม

V. 96

ด้วยชื่อประวัติ อึ้ง คงาม และ ผดุงาน อึ้งสูงเด่น ที่ได้บำเพ็ญ เพื่อ พระพุทธศาสนา ตลอดมา เป็นเหตุให้ ท่านอาจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา และนายกพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย ได้รับเชิญเป็นบุคคลตัวอย่างในรายการโฮวดีคืน และนำบุคคลทางไทย ที่.ว. ช่อง ๔ เมื่อคนฉันท ๒ พฤษภาคม ศกนี้... อึ้ง มผู้มีเห็น ท่าน หัวหน้าศาลกุดั่น กลัมพากร แฝงกายอยู่ร่ำไร ๆ ในภาพยนตร์ประกอบซึ่งได้ฉายให้ชม ทาง ที่.ว. ในรายการเดียวกันนี้ด้วย

คุณเสนาอ บุญเกียรติ อธิบดีภาค ๑ ได้รับเชิญให้เข้าประชุมสัมมนาพัฒนา นักบริหาร ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในฐานะผู้แทนกระทรวงยุติธรรม

คุณสมหมาย มณีนันท์ ผู้พิพากษาศาลจังหวัดเพชรบุรี ประดับเคราะห์ในระหว่าง พักผ่อนเพราะแท้งเป็นเหตุ ทำให้ต้องเย็บที่โบน้าถึง ๕ เข็ม บัดนี้ได้กลับหายเป็นปกติ ดีแล้ว โดยรูปหน้ายังคงหล่อเหลาคุดเดิมทุกประการ

คุณปชงค์ นาคพันดวงศ์ นักหมากรุกมือดีจากนครสวรรค์ ย้ายเข้ามาประจำ กระทรวงแล้ว โดยกระทำหน้าที่ผู้พิพากษาศาลแขวงพระนครเหนืออยู่ในปัจจุบัน

คุณกุศล บุญยืน ผู้พิพากษาศาลจังหวัด นครสวรรค์ ไม่แต่จะเป็น ตุลาการผู้ เปรื่องปราศรัยเท่านั้น ยังเป็นนักวิจารณ์ผู้ควบคุมการก่อสร้างที่สามารได้ด้วยผู้หนึ่ง

คุณบัณฑิต สุประสงค์ ผู้พิพากษาศาลจังหวัดสุพรรณบุรี พอได้รับแต่งตั้ง เป็นกรรมการคุมการก่อสร้างศาล กรมศึกษาตำรวจตำรวจวิชาการก่อสร้างเป็นการใหญ่ นับว่ามีความสามารถเข้าชนชนชาติที่เพื่อนฝูงผู้ใดจะปลุกบาน ก็พอจะคุมการก่อสร้างให้ได้โดย ไม่คิดมูลค่าใด ๆ ทั้งสิ้น

ตั้งประดิษฐานใหม่หน้าสระน้ำในกองการกฎหมายไทยเป็นอย่างยิ่ง คือ การจัด
บริการพิเศษเสนอชาวเกษตรกับคดีล้มละลายพระราชอาณาจักร และข้าราชการชดเชยตลาด
ทรัพย์สินของกองหมาย ซึ่งจัดเสนอเป็นรายเดือนโดย คุณเกตุ แรงเพชร อดีตหัวหน้าแผนก
ในกองบังคับคดีล้มละลาย

คุณประจวบ โฟธิ เลขาธิการรัฐมนตรี กำลังเตรียมตัวเตรียมใจจะไปท่องเที่ยว
ซาอุดีอาระเบีย เพื่อต้องการพิสูจน์ว่าจะดีจริงอย่างที่เขาวางกันเพียงไหน

สุขภาพของคุณวิกรม เมลาณนท์ ซึ่งละดุดหยุดอยู่ช่วงขณะหนึ่งนั้น ได้กลับ
ฟื้นคืนชนเป็นลำดับแล้ว โดยการเอาใจช่วยของมิตรสหายและลูกศิษย์ตูกหาทั้งหลายแห่ง
โดยทั่วกัน คุณวิกรมได้เข้ารับงานใหม่ในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี
เมื่อคนเดือนมิถุนายน สกนแล้ว

คุณอุดม เพชรบุปผ์ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงพระนครใต้ ปรับปรุงห้อง
ทำงานผู้พิพากษาในศาลเสียใหม่ด้วยศิลปะการจัดวางอย่างมีระเบียบ ทำให้เด่นเป็นที่สง่า
งามโอโถงมาก

คุณจรัส สารธนาถ ผู้พิพากษาศาลอาญา ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต
ให้ลาอุปสมบทได้ตามความประสงค์แล้ว และกำหนดจะอุปสมบท ณ วัดธาตุทอง จังหวัด
พระนคร ในวันที่ ๒๓ กรกฎาคม สกน

คุณชาญมงคล วิจิตเนตินัย แห่งศาลแขวงธนบุรี เปลี่ยนชื่อเสียงเรียงนามใหม่
เป็น คุณสุวิทย์ แดง ขออวยพรให้นามจงเป็นมงคลแก่ชีวิตสืบไปด้วยเทอญ

คุณอาทิตย์ ไชยบาล ผู้พิพากษาศาลแพ่ง นอกจากจะมีดีในทางกีฬาเทนนิส และ
แบดมินตันแล้ว ยังกำลังจะเป็นคาราวาสดาราห้าไฟในบางกอกอีกด้วย

คุณพันธ์ นัยวิฑิต แม้จะย้ายจากอยุธยามาดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลแพ่งแล้ว
ก็ยังคงต้องไปกระทำวิบัติส่นาที่อยุธยาในวันหยุดกลางเดือนเป็นประจำ กระแต่ข่าวกล่าวว่
ท่านเป็นหม่อมม่นบถของชาวอยุธยาขงนัก

พาหนะประจำตัวของ คุณอินท อดุล อธิบดีผู้พิพากษาศาลฎีกา และ คุณบุศย์
 จันฉวีชัย อธิบดีผู้พิพากษาศาลฎีกา คือ ซีตรองส์เตชั่นแวกกอน ใหม่เยี่ยมสดได้ในรอบมี
 จากปารีส เป็นที่ตั้งางามเหมาะสมแก่ตำแหน่งโดยแท้

นักเกษตรกรชาวไร่แห่งศาลอุทธรณ์ ได้แก่ คุณชงสิทธิ์ พวงกนก ซึ่งได้
 รวบรวมละดัมพฤษชาตินานาชนิดไว้ในพื้นที่ดินอันหม่นเหมอทอง ๓๐๐ ไร่ ในจังหวัดกบินทร์บุรี
 คุณชงสิทธิ์หมักความลงในกาบไปคอบคุดไร่ด้วยตนเองทุกเสาร์ อาทิตย์

เบนชักนงามของ คุณจิตติ ตั้งสภทัย ผู้พิพากษาศาลฎีกา ถูกรถเมดชั่นท้าย
 เตี้ยหายพอประมาณ เป็นเหตุให้คำวินิจฉัยที่ละดัมไว้ท้ายรถตกลงมากระจายเกิดถนน
 เกิดเกิดที่เชิงสะพานผ่านพิภพลดา อุบัติเหตุครั้งนี้ไม่มีผู้ใดบาดเจ็บ นอกจากออกันชวัญแขวน
 เล็กน้อย

หลายคนพากันสงสัยว่า คุณนาม จ้างง ผู้พิพากษาศาลจังหวัดมหาสารคาม คง
 จะเปลี่ยชอาชีพเป็นนายช่างคุมการก่อสร้างเสียแล้ว เพราะเห็นตากแดดคุมการก่อสร้างอย่าง
 ใกล้ชิดด้วยความเห็นเคเห็นอยดตลอดวัน

คุณสมาณ เจนนภา นักเทนนิสฝีมือเยี่ยมแห่งจังหวัดอ่างทอง จำใจต้องทอดทิ้ง
 กีฬาที่เด่นจะโปรดปราน หันไปชูดินพันหมื่นปลูกกล้วยน้ำว้าแทน เพราะไม่มีคอร์ท
 เทนนิสจะให้ลงเล่น ในเขตศาลจังหวัดมันบุรีชงย้ายไปประจำ

Govern yourself and you can govern the world. (สุภาษิตจีน)

จงปกครองตนเองให้ได้เสียก่อน แล้วจึงจะปกครองโลกได้

รายงานการประชุมร่างประมวลกฎหมายอาญา (และบันทึกประกอบ)

โชค จารุจินดา

มาตรา ๑๒ ถึง ๑๖ (ต่อ) และมาตรา ๑๘ ถึง ๒๒

รายงานการประชุมกรมการวิสามัญ ฯ ครั้งที่ ๙/๒๔๙๕

วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๕

มาตรา ๑๑ (มาตรา ๑๒ ปัจจุบัน)

(ร่างที่คณะรัฐมนตรีเสนอสภาผู้แทนราษฎร มีถ้อยคำดังต่อไปนี้)

“มาตรา ๑๑ วิธีการเพื่อความปลอดภัยจะใช้บังคับแก่บุคคลใดได้ก็ต่อเมื่อมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้ใช้บังคับได้เท่านั้น และกฎหมายที่จะใช้บังคับนั้น ให้ใช้กฎหมายในขณะพิจารณาคดีพิพากษา”)

นายหยุด แสงอุทัย เรื่องนคณะกรรมการกฤษฎีการ่างมา ทงนเพื่อความปลอดภัยของสังคมในขณะพิพากษาจำเลย ถ้าศาลเห็นว่าจำเลยอาจจะเป็นภัยต่อสังคมแล้ว ศาลมีอำนาจที่จะสั่งได้

พระยาอรรถการีย์สุนทร ตามร่างประมวลกฎหมายของเราแยกโทษเอามาเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย การกักกันขณะนั้นก็เป็นโทษ แต่ตามร่างประมวลกฎหมายนี้เป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย ในทางทฤษฎี การแยกเอาตัวจำเลยไปกักกันก็เพื่อมิให้เป็นภัยต่อผู้อื่น ความจริงกักกันจะต้องมีการคุมขัง และการจะลงโทษก็ต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้ในขณะกระทำ ฉะนั้น กักกันจะต้องมีกฎหมายในขณะกระทำนิติบัญญัติไว้หรือไม่ ตามร่าง

ประมวลกฎหมายนี้ แม้ออกหมายนอกราชอาณาจักรให้กักกัน ก็ส่งตัวไปกักกันได้ เราพิจารณาว่า
 ส้มควรวจะมีไว้หรือไม่ เมื่อมาตรา ๑๑ แล้ว วิจารณ์เพื่อความปลอดภัยในขณะกักกัน
 แต่เมื่อไปมาตรา ๑๗ แล้ว กักกันนั้นได้มีการห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง ซึ่งเป็นการ
 ทรมาณเขาอย่างมาก

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช เรายอมรับว่ากักกันไม่ใช่โทษ แต่เป็นวิธีการเพื่อความ
 ปลอดภัย แต่น่าคิดว่ากักกันนั้นจะใช้กฎหมายขณะที่บังคับจะสมควรหรือไม่ สำหรับการ
 ห้ามเข้าเขตกำหนด เรียกประกันทันที ห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง ไม่มีปัญหา ปัญหา
 กักกันนั้นจะมีการแก้ไขของรัฐบาลให้เหมือนโทษหรือไม่

ที่ประชุมผ่านมาตรา ๑๑ ไปโดยไม่มีการแก้ไข

(บันทึก: ร่างมาตรา ๑๑ นี้ ตรงตามตัวบทมาตรา ๑๒ ปัจจุบัน)

มาตรา ๑๒ (มาตรา ๑๓ ปัจจุบัน)

(ร่างที่คณะรัฐมนตรีเสนอสภาผู้แทนราษฎร มีถ้อยคำดังต่อไปนี้)

“มาตรา ๑๒ ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายในภายหลัง ได้มีการยกเลิกวิธีการ
 เพื่อความปลอดภัยใด และถ้าผู้ใดถูกใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นอยู่ ก็ให้ศาลตั้ง
 ระวังการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นเสีย เมื่อดำเนินความปรากฏแก่ศาลหรือเมื่อ
 ผู้นั้นหรือพนักงานอัยการร้องขอ”)

ที่ประชุมผ่านมาตรา ๑๒ ไปโดยไม่มีการแก้ไข

(บันทึก: ร่างมาตรา ๑๒ นี้ ไม่ตรงตามตัวบทมาตรา ๑๓ ปัจจุบันทีเดียว โดย
 ขาดถ้อยคำที่ว่า “ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้นั้น ผู้อนุบาลของผู้นั้น” แสดงว่าได้มีการ
 แก้ไขกันต่อมาอีก แต่รายงานการประชุมต่อจากนั้นไม่มี)

มาตรา ๑๓ (มาตรา ๑๔ ปัจจุบัน)

(ร่างที่คณะรัฐมนตรีเสนอสภาผู้แทนราษฎร มีถ้อยคำดังต่อไปนี้)

“ในกรณีที่มีผู้ถูกใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยโดยอยู่ และได้มีบทบัญญัติของ
 กฎหมายในภายหลัง เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขที่จะตั้งใหม่การใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัย

หนีไป ซึ่งเป็นผลอันไม่อาจนำมาซึ่งบังคับการของผู้อื่นได้ หรือเข้ามาซึ่งบังคับได้ แต่การ
ใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามบทบัญญัติของกฎหมายในภายหลังเป็นคุณแก่ผู้หนึ่ง
ซึ่งอาจ เมื่อดำเนินการความปลอดภัยแก่ศาล หรือเมื่อผู้หนึ่งหรือพนักงานอัยการร้องขอต่อศาลเพื่
ยกเลิกการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยหรือร้องขอรับผลความตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
ได้ แล้วแต่กรณี ให้ศาลมีอำนาจดังตามที่เห็นสมควร”)

ม.ร.ว. เสนีย์ฯ คำว่า “แล้วแต่กรณี” ไม่จำเป็นต้องมีเพราะมีคำว่า “หรือ”
แล้ว

นายหยุดฯ “แล้วแต่กรณี” หมายความว่ากรณีต้องกรณีคือไม่อาจนำวิธีการ
เพื่อความปลอดภัยมาใช้บังคับได้ หรือกรณีทวิวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามบทบัญญัติของ
กฎหมายในภายหลังเป็นคุณแก่ผู้หนึ่ง อารับผลดังกล่าว ซึ่งศาลต้องตั้งอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้ว
แต่กรณี

ที่ประชุมให้ผ่านไป

นายประมุข สุวรรณศรี ประเด็นนี้ว่า เรืองนาคจะตั้งหรือไม่ เพราะเรา
เขียนไว้ว่า “ให้ศาลมีอำนาจดังตามที่เห็นสมควร” เช่นนี้ ศาลอาจจะไม่ตั้งก็ได้ เห็นว่าถ้า
มีกฎหมายออกมาเปลี่ยนแปลงต้องให้ศาลตั้ง

ที่ประชุมเห็นว่าไม่ควรบังคับให้ศาลต้องตั้ง

นายหยุดฯ คำว่า “ได้” หน้าคำว่า “แล้วแต่กรณี” ควรตัดออกได้ เพราะ
เกินไป

ที่ประชุมผ่านมาตรา ๑๖ โดยตัดคำว่า “ได้” หน้าคำว่า “แล้วแต่กรณี”

(บันทึก: ร่างมาตรา ๑๓ นี้ ไม่ตรงตามบทมาตรา ๑๔ ปัจจุบันทีเดียว โดยขาด
ถ้อยคำที่ว่า “ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้หนึ่ง ผู้อนุบาลของผู้หนึ่ง” แสดงว่าได้มีการแก้ไขกัน
ต่อมาอีก แต่รายงานการประชุมต่อจากนี้ไม่มี)

มาตรา ๑๔ (มาตรา ๑๕ ปัจจุบัน)

(ร่างที่คณะรัฐมนตรีเสนอสภาผู้แทนราษฎรมัดหมายคำคงต่อไป

“มาตรา ๑๔ ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายในภายหลังโทยได้เปลี่ยนแปลงลักษณะ มาเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย และได้มีคำพิพากษาลงโทษนั้นแก่บุคคลใดไว้ ก็ให้ถือว่า โทยที่ลงนามเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยด้วย

ในกรณีดังกล่าวมาในวรรคก่อน ถ้ายังไม่ได้ลงโทษผู้หนึ่ง หรือผู้หนึ่งหรือโทยอยู่ ก็ให้ใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่ผู้นั้นต่อไป และถ้าหากว่าตามบทบัญญัติของ กฎหมายในภายหลังมีเงื่อนไขที่จะสั่งให้มีการ ใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัย อันไม่อาจ นำมาใช้บังคับแก่กรณีของผู้หนึ่ง หรือนำมาใช้บังคับได้ แต่การใช้บังคับวิธีการเพื่อความ ปลอดภัยตามบทบัญญัติของกฎหมายในภายหลังเป็นคุณแก่ผู้นั้นน้อยกว่า เมื่อคำนวณความ ปრაกฏแก่ศาลหรือเมื่อผู้หนึ่ง หรือพนักงานอัยการร้องขอต่อศาลให้ยกเลิกการใช้บังคับวิธีการ เพื่อความปลอดภัย หรือร้องขอรับผลตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นได้ แล้วแต่กรณี ให้ศาล มีอำนาจสั่งตามที่เห็นควร”)

นายหยุดฯ ข้าพเจ้าตัดคำว่า “ได้” หน้าคำว่า “แล้วแต่กรณี” ออก เพื่อให้ เหมือนกับมาตรา ๑๓

ที่ประชุมผ่านมาตรา ๑๓ โดยตัดคำว่า “ได้” หน้าคำว่า “แล้วแต่กรณี” ออก (บันทึก: ถ้อยคำในร่างมาตรา ๑๔ นี้ ไม่ตรงตามตัวบทมาตรา ๑๕ ปัจจุบัน อยู่หลายตอน แสดงว่าได้มีการแก้ไขกันต่อมาอีก แต่รายงานการประชุมต่อจากนี้ไม่มี)

มาตรา ๑๕ (มาตรา ๑๖ ปัจจุบัน)

(ร่างที่คณะรัฐมนตรีเสนอส่งสภาผู้แทนราษฎรมติขอคำคงค่อไปนี้

“มาตรา ๑๕ เมื่อศาลได้พิพากษาให้ใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่ผู้ใดแล้ว ถ้าภายหลังความปรากฏแก่ศาลตามคำเสนอของผู้หนึ่งเอง ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้หนึ่ง หรือ พนักงานอัยการว่า พฤติการณ์เกยวณกับการใช้บังคับนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ศาลจะสั่ง เพิกถอนหรือ งดระยะเวตา การ ใช้ บังคับวิธีการ เพื่อ ความปลอดภัย แก่ผู้นั้น ตามที่เห็น สม ควร ก็ได้”)

นายหยุดฯ มาตรานี้เป็นหลักการใหม่ เป็นการป้องกันสังคม แต่ถ้าผู้นั้นกลับ หนีออกแล้วตัวได้ในภายหลัง ก็ให้อำนาจศาลลงเปลี่ยนแปลงได้

ม.ร.ว. เสนีย์ฯ ความที่ว่า "หรือระยะเวลา" นั้น น่าจะเป็นระยะเวลามากกว่า เพราะถ้าระยะเวลาหมายถึงการเกิดถอน หรืองดการใช้บังคับ

นายประมุขฯ พฤติการณ์เกี่ยวกับการใช้บังคับหมายความว่า กลับนิสัยใจคอได้ มาตราคงจะมีอะไรอยู่ ถ้าเดาใจอาจหมายความว่า ห้ามประกอบอาชีพ เช่นห้ามชัชรถยนต์ ๕ ปี เพราะชัชรถยนต์ของคนตายเต็มๆ ตนห้ามมาได้ ๓ ปี เห็นว่าผู้ชนได้ประพฤติชั่วร้าย ร้าย คำอาจไม่เพิกถอน แต่จะอนุญาตคงให้ ๑ ปี ลองไปสอบดูว่ามาตราหมายความว่าอย่างไร

ที่ประชุมมอบให้เลขานุการไปตรวจความหมายมาตรา ๑๕ เสนอที่ประชุมต่อไป (ครั้งต่อมาในการประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๕ วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ได้กล่าวถึงมาตรา ๑๕ (มาตรา ๑๖ ปัจจุบัน) อีก ดังต่อไปนี้

นายหยุดฯ ตามที่ที่ประชุมได้มอบให้ข้าพเจ้าไปตรวจร่างมาตรา ๑๕ เกี่ยวกับการที่ศาลจะเพิกถอนหรือระยะเวลาการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่นั้น ข้าพเจ้าค้นหาก็ยังไม่พบ จึงขอให้ที่ประชุมเลื่อนการพิจารณาไปในคราวต่อไป

ที่ประชุมเห็นชอบด้วย

พระยาอรรถการีย์ฯ ข้าพเจ้าขอแถลงว่า ตามร่างประมวลกฎหมายนี้ เราได้แยกเอาวิธีการเพื่อความปลอดภัยไว้เป็นอีกส่วนหนึ่ง เพราะกฎหมายปัจจุบันไม่ได้แยกไว้ สำหรับคนที่ทำผิดนอกราชอาณาจักรนั้น จะจงโทษในราชอาณาจักรได้ ๒ กรณีเท่านั้น การทำผิดในราชอาณาจักรนั้น เราใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยได้ แต่คนที่ทำผิดนอกราชอาณาจักรนั้น จะใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยบังคับแก่เขาได้หรือไม่ยังเป็นปัญหา เพราะไม่ได้บัญญัติไว้ ควรจะบัญญัติไว้อีกมาตราหนึ่ง เกี่ยวกับการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย สำหรับการกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร

นายหยุดฯ วิธีการเพื่อความปลอดภัยไม่เป็นการกระทำความผิด แต่เพื่อบอกกันที่จะก่อเหตุร้าย เราจึงให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย ซึ่งเป็นการเพิ่มเขามาเท่านั้น คอถาค่าลงโทษหรือมีคดีศาลแล้ว ศาลจะใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย ศาลก็เพิ่มโดยใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยเขาไป วิธีการเพื่อความปลอดภัยไม่ใช่โทษ ถึงแม้เขียนไว้ก็จะใช้ได้

พ.ต.อ. พัฒน์ นวพัฒน์ นานนท์ ศาลมีอำนาจที่จะชี้ว่าจะใช้วิธีการเพื่อความ
ปลอดภัยได้ในเมื่อผู้ใดกระทำความผิดในราชอาณาจักร แต่ถ้าผู้ใดทำความผิดนอกราชอาณาจักร
ตามปกติศาลก็ไม่ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย

นายหยุด ๆ ข้าพเจ้าขอประทานประณอมต่อที่ประชุมว่า ถ้าเกรงว่าจะไม่ชัด ควร
บัญญัติเขาออกวรรคหนึ่งความว่า “วิธีการเพื่อความปลอดภัย ให้ศาลมีอำนาจลงโทษได้
โดยโจทก์ไม่ต้องร้องขอ”

นายประมุข ๆ ในเรื่องนี้ เราได้มีมาตรา ๑๑ ไว้แล้ว โดยไม่ต้องคำนึงว่าเขาทำผิด
เมื่อใด และใช้ได้ในเมื่อศาลพิพากษา เพราะวิธีการเพื่อความปลอดภัยไม่ใช่เป็นโทษ (มาตรา
๑๑ ตรงกับมาตรา ๑๖ บัญญัติ)

พระยาอรรถการีย์ ๆ ศาลจะพิพากษาเป็นอย่างอื่นไม่ได้นอกจากทฎหมาย
บัญญัติไว้เท่านั้น

พระนิติธารณพิเศษ (ประธาน) วิธีการเพื่อความปลอดภัยเป็นเรื่องของศาล
ไม่ใช่เรื่องการลงโทษ

ที่ประชุมเห็นว่า แม้จะไม่บัญญัติว่าการกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร ศาลใช้วิธี
การเพื่อความปลอดภัยได้ ศาลก็ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยได้ในตัว

(ต่อมาในการประชุม ๑๑/๒๕๕๕ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๕ ได้พิจารณามาตรา ๑๕
(มาตรา ๑๖ บัญญัติ) กันอีกครั้งหนึ่ง ดังต่อไปนี้)

นายหยุด ๆ ตามที่ที่ประชุมได้มอบให้ข้าพเจ้าไปตรวจมาตรา ๑๕ เกือบวิธี
การเพื่อความปลอดภัยนั้น ข้าพเจ้าค้นหาไม่พบ และได้ให้เจ้าหน้าที่ตรวจดูรายงานการประชุม
กรรมมาธิการชุดก่อน ก็ไม่พบเหมือนกัน

นายประมุข ๆ เรื่องนี้ ข้าพเจ้าเข้าใจว่า ศาลจะเพิกถอนวิธีการเพื่อความปลอดภัย
อย่างหนึ่ง หรืองดการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยออกอย่างหนึ่ง เช่นว่าง ๓ เดือนเพื่อ
ดูความประพฤติก่อน ถ้าประพฤติก่อน การที่เขียนไว้เช่นนั้นเข้าใจว่าเป็นเพราะในขณะ
นั้นคงจะเข้าใจผิดอยู่แล้ว ถ้าที่ประชุมไม่เข้าใจก็ควรแก้ไขใหม่ในข้อความว่า “หรืองดระยะ
เวลาการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่ผู้ใดตามความเห็นสมควรก็ได้” แต่เป็นว่า “หรือ
งดการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่ผู้ใดซึ่งตรวจตามความเห็นสมควรก็ได้”

ที่ประชุมเห็นชอบด้วย และให้ถือเอาความหมายประชุม ๆ เดิม

(บันทึก: ร่างมาตรา ๑๕ นี้ ยังไม่ตรงกับตัวมาตรา ๑๖ ปัจจุบันที่เดียว แสดงว่าได้มีการแก้ไขโดยต่อมาอีก แต่รายงานการประชุมต่อจากนี้ไม่มี รายงานการประชุมสำหรับมาตรา ๑๕ ถึง ๑๖ เท่าที่มีอยู่จึงเป็นอันจบลงเพียงเท่านี้ ส่วนมาตรา ๑๗ ไม่มีรายงานการประชุม จึงผ่านไปสู่มตรา ๑๘ ต่อไป)

มาตรา ๑๘

รายงานการประชุมอนุกรรมการ ฯ ครั้งที่ ๒๑๑/๑๙๔/๒๔๘๗

วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๔๘๗

ประธาน ฯ ขอให้พิจารณาข้อเสนอนที่ ๑

ที่ประชุมให้ใช้และแก้เป็น "โทษ"

ม.จ. สกถวรรณากร วรวรรณ คำว่า "วิธีการเพื่อความปลอดภัย" ตรงกับ measure of safety ควรจะเอา "ความ" ออกเสีย คำว่า "วิธีการ" ตรงกับ method ถ้าเรียกว่า "วิธีดำเนินการ" จะค่อยยังชั่ว

นายจรรย์ โปษยานนท์ จะยาวไป

ม.จ. สกถ ฯ ควรใช้คำว่า "การปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย"

นายสิทธิ จุณนานนท์ ถ้าอ่านร่างมาตรา ๒๑ จะเห็นว่าใช้คำว่า "การปฏิบัติ" ไม่ได้ คำว่า "วิธีปฏิบัติ" ตรง แต่ฟังดูไม่ดี

นายจรรย์ ฯ แต่ไม่ชัดเจน

ม.จ. สกถ ฯ measure อาจ hard หรือ soft ก็ได้

นายประมุข สุวรรณสร ยังมีคำอีกคำ คือ "การบังคับ"

นายสิทธิ ฯ ควรใช้คำว่า "การกระทำเพื่อความปลอดภัย"

นายประมุข ฯ ถ้าใช้คำว่า "บังคับ" จะรับกันดี คือเมื่อศาลตัดสินแล้ว ฎมการ

บังคับ

ประธาน ฯ คำว่า "บังคับ" ดี แสดงว่ามีอำนาจ

นายจำรูญ ฯ ถ้าหาก่าอื่นคิดว่าไม่ได้ ก็เขาคำว่า “วิธีการ” ไว้
 นายพิชาญ บุณยง กฎหมายจีนใช้คำว่า peace preservation measure
 ม.จ. สกล ฯ ถ้าจะแปลตามกฎหมายจีนก็ใช้คำว่า “การรักษาคความปลอดภัย”
 นายประมุล ฯ จะตรงกับหน้าตำรา
 ที่ประชุมเห็นว่า คำว่า “วิธีการเพื่อความปลอดภัย” พอเข้าใจได้ จึงให้ผ่านไป
 ประธาน ฯ ขอให้พิจารณา ร่างมาตรา ๑๐ (ตรงกับมาตรา ๑๘ บัจุบัน) ซึ่ง

มีถ้อยคำดังนี้

“มาตรา ๑๐ อาญาสำหรับลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดดังนี้

- (๑) ประหารชีวิต
- (๒) จำคุก
- (๓) ปรบ ”

ม.จ. สกล ฯ เราได้คำนึงถึงการถอน political right หรือปลด
 นายเขี่ยม เลขวณิชธรรมวิทักษ์ บทบัญญัติของเราไม่ได้พูดถึง

ม.จ. สกล ฯ ถ้าเรามบทบัญญัติถอน civic right ก็เป็นการแสดงว่า civic right
 มีค่า มีบทบัญญัติอยู่ในกฎหมายเดือกตั้ง แต่ไม่ได้รับรองไว้ในประมวลกฎหมายอาญา

นายพิชาญ ฯ นั้นเป็นกฎหมายพิเศษ

นายสิทธิ ฯ กฎหมายญี่ปุ่นเอามารวมได้

ม.จ. สกล ฯ ถ้าคดียิ่งกว่าสิทธิประกอบอาชีพ
 ที่ประชุมให้ผ่านไป

(บันทึก : ตามร่างเดิมกำหนดโทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้เพียง ประหาร
 ชีวิต จำคุก และปรับ การริบทรัพย์สิน เอาไปบัญญัติให้เป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย ส่วน
 กักขัง คั้นทารายงานการประชุมไม่พบ แต่ตามร่างที่คณะรัฐมนตรีเสนอสภาผู้แทนราษฎร
 ตรงตามมาตรา ๑๘ บัจุบัน คือนำ “กักขัง” และ “ริบทรัพย์สิน” มาบัญญัติให้เป็น
 โทษ แสดงว่าได้มีการแก้ไขกันต่อมาอีก แต่รายงานการประชุมต่อจากนั้นไม่มี จึงจะได้นำ
 รายงานการประชุมชั้นกรรมาธิการวิสามัญฯ สำหรับมาตรา ๑๘ นี้ ลงไว้ต่อไป

ร่างกฤษฎีกาเสนอสภาผู้แทนราษฎร มีถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ มาตรา ๑๗ (มาตรา ๑๘ ปัจจุบัน) โทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดดังนี้

- (๑) ประหารชีวิต
- (๒) จำคุก
- (๓) กักขัง
- (๔) ปรับ
- (๕) ริบทรัพย์สิน ”

รายงานการประชุมกรรมาธิการวิสามัญฯ ครั้งที่ ๑๐/๒๔๙๕

วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๔๙๕

หมวด ๓ โทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย

ส่วนที่ ๑ โทษ และมาตรา ๑๗ (มาตรา ๑๘ ปัจจุบัน)

นายหยุดฯ หมวดนี้ได้แยกส่วนที่ ๑ โทษ ส่วนที่ ๒ วิธีการเพื่อความปลอดภัย และส่วนที่ ๓ วิธีเพิ่มโทษ ลดโทษ และการรอกการลงโทษ มาตรา ๑๗ ข้าพเจ้าขอเรียนที่ประชุมว่า ระเบียบนั้น เดิมรัฐบาลได้ร่างมาอยู่ในวิธีการเพื่อความปลอดภัย ต่อมาคณะกรรมการมาธิการชุดก่อนคิดว่าจะขัดกับรัฐธรรมนูญ ปี ๒๔๘๖ เพราะรัฐธรรมนูญ ๒๔๘๖ คุ้มครองทรัพย์สินของเอกชนมาก ร่างประมวลกฎหมาย ซึ่งรัฐบาลได้เสนอมาร่างของคณะกรรมการมาธิการ ระเบียบจึงเป็นโทษ บัดนี้ได้กลับมาใช้รัฐธรรมนูญ ๒๔๘๕ แล้ว ที่ประชุมจะเอาเรื่องการริบทรัพย์สินไว้ในเรื่อง โทษ หรือจะเอาไว้ในเรื่องวิธีการเพื่อความปลอดภัย เพราะวิธีการเพื่อความปลอดภัยเป็นความคิดสมัยใหม่ เป็นวิธีการป้องกันสังคม ให้มีความปลอดภัย การริบทรัพย์สินน่าจะเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย

นายสุวิชัย พันธเศรษฐ์ ระเบียบควรจะเอาไว้ในเรื่องโทษ เพราะถ้าจะเอา ระเบียบไว้ในเรื่องวิธีการเพื่อความปลอดภัยแล้ว หมายความว่า เป็นการยึดทรัพย์เขาไว้ชั่วคราว เมื่อยังได้ผ่านพ้นไปแล้วก็ควรคืนทรัพย์สินให้เขาไป แต่ทรัพย์สินนั้นไซ้เนื่องจากการกระทำผิดก็ควรริบ จึงควรเป็นโทษ เพราะไม่ควรจะคืนให้เขาไป

พระยาวรณการีย์ฯ การริบทรัพย์ของบุคคลว่าเป็นการเอาทรัพย์ไว้เพื่อความ
ปลอดภัย หรือเอาไว้เนื่องจากกระทำผิด คือจะต้องดูความประสงค์ก่อน เช่นกักกันกบเป็นการ
หนักแก่เขาเหมือนกบ ริบทรัพย์นั้นตามเจตนาไม่ได้ริบเพราะจะลงโทษผู้กระทำผิด แต่เพื่อ
ป้องกันการทำผิด อีกอย่างหนึ่ง การริบทรัพย์ โดยลักษณะไม่ใช่โทษ ควรพ่วงเข้ากับ
วิธีการเพื่อความปลอดภัย ซึ่งแสดงว่าไม่ใช่โทษ แต่เป็นส่วนประกอบ คือเป็นวิธีการเพื่อความ
ปลอดภัย

พ.ต.อ. พัฒน์ฯ กฎหมายปัจจุบันการริบทรัพย์เป็นโทษ แต่ไม่ทราบว่าจะไม่ได้
ไว้ที่ไหน เพราะกฎหมายลักษณะอาญาไม่มีวิธีการเพื่อความปลอดภัย ควรพิจารณาว่า
ริบทรัพย์ นี้ใกล้เคียงกับโทษหรือใกล้เคียงกับวิธีการเพื่อความปลอดภัย ซึ่งถ้าบัญญัติการริบทรัพย์ ไว้ใน
วิธีการเพื่อความปลอดภัยแล้ว ก็จะเป็นการใกล้เคียงเข้าไป เช่น คนพกอาวุธ การริบอาวุธก็เพื่อ
ให้สังคมมีความปลอดภัย

นายประมุขฯ ข้าพเจ้าขอเถียงว่า เท่าที่ข้าพเจ้าจำได้ เหตุผลที่ยกเอาริบทรัพย์มา
ไว้ในเรื่องโทษนี้ ม.ร.ว. เลี้ยงฯ ได้ยกมา คือถ้าศาลไม่รู้ว่าเป็นทรัพย์ของผู้ใดแล้ว ศาลจะได้
ตัดสินริบโดยไม่คำนึงว่าทรัพย์นั้นเป็นของใคร ถ้าจะบัญญัติให้เป็นวิธีการเพื่อความ
ปลอดภัย เกรงว่าจะผิดรัฐธรรมนูญ ๒๔๘๒ บัดนี้ได้กลับมาใช้รัฐธรรมนูญ ๒๔๘๕ แล้ว หลักการ
ก็เหมือนกัน คนที่ไม่ได้กระทำผิดเราก็ไม่ริบ เว้นแต่บทบัญญัติว่ามีไว้ หรือได้ใช้ในการกระ
ทำผิด เราจึงริบ ซึ่งศาลมีอำนาจที่จะริบได้

พ.ต.อ. พัฒน์ฯ มีข้อที่น่าคิดว่า ถ้าบัญญัติว่าการริบทรัพย์เป็นโทษเพิ่มอย่างหนึ่ง
คือว่าใครทำผิดเราก็ริบ ก็มีปัญหาว่าเราลงโทษใคร โดยมากผู้กระทำผิดมักไม่ปรากฏตัวมี
แต่ทรัพย์ ถ้าเอาทรัพย์มาเป็นโทษ เราต้องมัดผู้กระทำผิดเสียก่อน

นายหยุดฯ ข้าพเจ้าจำได้ว่า ม.ร.ว. เลี้ยงฯ ไม่ได้พูดเช่นนั้น เพราะถ้าริบทรัพย์
ผิดรัฐธรรมนูญ ๒๔๘๒ บัดนี้เราได้กลับมาใช้รัฐธรรมนูญ ๒๔๘๕ แล้ว และรัฐธรรมนูญ
๒๔๘๕ ก็บัญญัติไว้ว่า “การโอนกรรมสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของรัฐ” ได้ เห็นว่าการริบทรัพย์
จะบัญญัติให้เป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ข้าพเจ้าขอเรียนว่าการริบ
ทรัพย์นั้น จะเป็นโทษหรือจะเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย คือถ้าคิดว่าการริบทรัพย์หนักไปในทาง

วิธีการเพื่อความปลอดภัย คือการริบทรัพย์ทำให้บุคคลอันมีความปลอดภัยแล้ว ก็ควร
บัญญัติไว้เพื่อวิธีการเพื่อความปลอดภัย ถ้าคิดว่าจะลงโทษผู้กระทำผิดบัญญัติเป็นโทษ

พระยาอรรถการีย์ฯ ธิบทรัพย์เป็นถึงประกอบวิธีการเพื่อความปลอดภัย แต่มีอยู่
มาตราหนึ่งว่า บุคคลจะต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อ ได้กระทำการอันกฎหมายที่เจืออยู่ใน
เวลาที่กระทำการบัญญัติเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำผิด
นั้นต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย เมื่อกฎหมายเช่นแสดงไว้เช่นนี้ ถ้าริบทรัพย์เป็น
โทษแล้ว ต้องมีผู้กระทำผิดจึงจะลงโทษได้ แต่ริบทรัพย์นั้นไม่ได้ลงโทษกับใคร และไม่มี
ตัวผู้กระทำผิด กฎหมายกำหนดให้ทรัพย์สินเป็นของรัฐก็เพื่อจะให้สังคมปลอดภัย

นายหยุดฯ บัญหาว่าจะเอาทรัพย์สินเป็นโทษหรือไม่

นายสุวิชัยฯ ธิบทรัพย์นั้น ถ้าเอาไปไว้ในวิธีการเพื่อความปลอดภัย ก็ควรเป็น
การยึดเอาทรัพย์สินไว้ชั่วคราวเพื่อความปลอดภัย เมื่อภัยได้ผ่านพ้นไปแล้ว ก็ควรคืนทรัพย์สินให้
แก่เขา ถ้าริบทรัพย์ไม่มีทางที่จะคืนให้ ก็คงอยู่ในเรื่องโทษ

นายหยุดฯ ธิบทรัพย์มองได้ ๒ แง่ คือริบทรัพย์จะเป็นโทษหรือเป็นวิธีการเพื่อ
ความปลอดภัย ส่วนพระยาอรรถการีย์ฯ ว่าริบทรัพย์หนักไปในทาง วิธีการเพื่อความ
ปลอดภัย การริบทรัพย์ไม่ใช่เป็นโทษแท้ และวิธีการเพื่อความปลอดภัยไม่มีหลักที่ว่า ถ้า
ภัยหมดไปต้องคืนทรัพย์สินเขา

พระยาอรรถการีย์ฯ มีกฎหมายประเทศใดบ้างที่บัญญัติให้ริบทรัพย์เป็นวิธีการ
เพื่อความปลอดภัย

นายหยุดฯ กฎหมายจีนถือว่าริบทรัพย์เป็นโทษข้างเคียง แต่ไม่ใช่วิธีการ
เพื่อความปลอดภัย

พระยาอรรถการีย์ฯ ขอให้เลขาธิการไปตรวจดูกฎหมายประเทศต่างๆ ว่าริบ
ทรัพย์สินเขาแบ่งอย่างไร เหมือนกับของเราหรือไม่ และเราเอากฎหมายมาจากประเทศใดบ้าง
แล้วประเทศไหนเขาแบ่งทรัพย์สินไว้ได้อย่างไร แล้วเสนอที่ประชุมต่อไป

ที่ประชุมมอบให้เลขาธิการไปตรวจดูกฎหมายประเทศต่างๆ ว่า ริบทรัพย์สินเป็น
โทษหรือเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย แล้วเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาค่าต่อไป

รายงานการประชุมกรรมวิธีการวิสามัญฯ ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๕

วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๕

นายหยุด ฯ เมื่อคราวประชุมที่แล้วมา ที่ประชุมได้ค้างการพิจารณาปัญหาเรื่อง
 ทรัพย์สินว่าจะเอาเป็นโทษ หรือจะเอาเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย เรื่องนี้ นายพิชาญ ฯ
 ได้เคยเสนอในที่ประชุมกรรมวิธีการชุดก่อนและเจ้าหน้าที่ได้ค้นมา ความว่า การทรัพย์สิน
 ทั่วไปนั้นมีในกฎหมายเก่า หมายความว่ารวมถึงการรับราชการ ซึ่งเป็นการทรัพย์สิน
 จนหมดตัว และในปัจจุบันได้ยกเลิกไปแล้ว ส่วนทรัพย์สินตามกฎหมายปัจจุบันเป็นการ
 ทรัพย์สินเฉพาะดัง คือทรัพย์สินจะต้องเป็นภยันตราย หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือ
 เป็นทรัพย์สินที่โคไซ หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด นายพิชาญ ฯ ได้ยกตัวอย่างกฎหมาย
 ต่างประเทศ เช่น กฎหมายสวีตส์ได้บัญญัติให้ถือว่าทรัพย์สินเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย
 ไม่ปัญหาการค้นทรัพย์สิน และทรัพย์สินที่รับนั้นจะต้องทำลายหรือตกเป็นของรัฐ กฎหมาย
 โปแลนด์ ทรัพย์สินถือว่าเป็นโทษเพิ่ม ทรัพย์สินเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินและนำไปใช้
 ประโยชน์ในการราชทัณฑ์ กฎหมายอิตาลี ทรัพย์สินเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย ไม่
 การค้นทรัพย์สิน กฎหมายจีน ทรัพย์สินเป็นโทษเพิ่ม และอาจมีการลงโทษได้ แม้โทษที่เป็น
 ประชานจะยกให้ก็ตาม และไม่มี การค้นทรัพย์สิน ญี่ปุ่น ทรัพย์สินถือว่าเป็นโทษเพิ่ม แต่
 ทรัพย์สินถือว่าเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย เยอรมัน ถือว่าทรัพย์สินเป็นโทษที่เดียว สหรัฐ
 อเมริกา ได้บัญญัติการทรัพย์สินให้เอาทรัพย์สินไปทำลาย หรือให้ขายทรัพย์สินนั้น ฝรั่งเศส
 ถือว่าทรัพย์สินเป็นโทษเพิ่ม แต่ร่างกฎหมายอาญานอนอาจจะเป็นโทษหรือวิธีการเพื่อความ
 ปลอดภัยก็ได้ สรุปความว่า ประเทศต่างๆ ที่กล่าวมานั้น ถือว่าทรัพย์สินเป็นโทษ และบาง
 ประเทศบัญญัติว่าทรัพย์สินเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย โปแลนด์ จีน ญี่ปุ่น ถือว่าการ
 ทรัพย์สินเป็นโทษเพิ่ม ส่วนเยอรมันถือว่าเป็นโทษที่เดียว เท่าที่ทราบจากนายพิชาญ ฯ มี
 เพียงเท่านั้น ข้าพเจ้าประสงค์จะให้ประชุมพิจารณากฎหมายสวีตส์ โปแลนด์ และอิตาลี
 เพราะเป็นกฎหมายสมัยใหม่

นายเทียม ณ สงขลา เราควรนิยามกฎหมายของประเทศที่ใช้หลักกฎหมาย เช่น
 ฝรั่งเศส ซึ่งบัญญัติให้ทรัพย์สินเป็นโทษบ้าง และเอาเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยบ้าง

นายทรัพย์สิน สัจจสุนทร รัตนทรัพย์ วัฒนฤทธิมา และกฤษณะ งามใจ
จำเป็นโทษ

นายหยุด ฯ ถ้ารับทรัพย์เป็นโทษแล้ว ก็คงมีผู้กระทำความผิด หักงา ถ้าเรา
เอาทรัพย์สินเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย เราจะไม่คำนึงถึงทรัพย์นั้นเป็นรองใคร
เพราะถ้าจะคืนทรัพย์กลับไป จะเป็นผลร้ายต่อสังคม

นายสุวิชัย ฯ ถ้าจะเอาทรัพย์สินเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยแล้ว น่าจะไปไม่
รอด เพราะวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นมัน ก็กัน ห้ามเข้าเขตกำหนด เรียกประกันทันทีบน
คุณตัวไว้ในสถานพยาบาลโรคจิต และห้ามการประกอบอาชีพบางอย่าง ดังเหล่านี้สามารถ
ถอนคืนไป พึงถึงวิธีการเพื่อความปลอดภัยแล้ว คือถ้ารับทรัพย์เขาไว้ซึ่งยังไม่ปลอดภัย
ถ้าเห็นว่าปลอดภัยแล้วต้องคืนทรัพย์ให้เขาไป เพราะรัฐธรรมนูญเคารพในทรัพย์สินของเอกชน
เราจะต้องพิจารณาว่าความปลอดภัยนั้นมันมีแค่ไหน เราจะจำกัดวิธีการเพื่อความปลอดภัยไว้
ข้าพเจ้าขอขมยันทว่า ทรัพย์สินควรถือว่าเป็นโทษ สำหรับทรัพย์ที่จะรับนั้นจะต้องมีกฎหมาย
บัญญัติไว้ให้รับ หรือเป็นทรัพย์ที่ไซ หรือโคไซ หรือได้มาโดยการกระทำความผิดเท่านั้น ตาม
ธรรมดาเมื่อศาลจำคุกแล้วจึงจะรับทรัพย์ และในประมวลกฎหมายอาญายังถือว่า การรับทรัพย์
เป็นโทษเหมือนกัน

นายหยุด ฯ การคืนทรัพย์ไม่ใช่สาระสำคัญของวิธีการเพื่อความปลอดภัย และ
ไม่มีคำอะไรบัญญัติไว้ว่า ถ้าเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยต้องถอนคืนไปได้

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ การรับทรัพย์ไปอยู่ใน measure of safety แล้ว มาตรา ๑๕
(มาตรา ๑๖ บัญญัติ) จะไปบัญญัติไว้ที่ใดเป็นปัญหา เพราะถ้ารับทรัพย์ไปบัญญัติเป็น
วิธีการเพื่อความปลอดภัยแล้ว ต่อมาเหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป และเมื่อเหตุการณ์ได้
เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ก็ต้องคืนทรัพย์ให้เขาไป

นายหยุด ฯ เราเคยมีการคืนทรัพย์เหมือนกัน เช่น ฆะโมยตลกทรัพย์มา ศาล
รับทรัพย์นั้นไว้ก่อน ข้าพเจ้าได้อ่านพบคำพิพากษาของศาลฎีกาว่า ทรัพย์ที่ตกมาโดยเจ้าของ
มิได้รู้เห็นด้วย ต่อมาเมื่อคดีมาสู่ศาล ศาลตัดสินคืนทรัพย์ให้แก่เจ้าของไป

นายทรัพย์สิน ฯ การรับทรัพย์ในทนายความว่า ต้องมีตัวจำเลย

นายสุวิชัย ฯ เรื่องการวิปถพพย ขอให้ที่ประชุมลงมติกันว่า จะถือว่าเป็นโทษ หรือจะเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย

ที่ประชุมล้นมมากเห็นว่าวิปถพพยเป็นโทษ เว้นแต่ นายหยุด ฯ เลขานุการ มีความเห็นว่าวิปถพพยเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย

ที่ประชุมผ่านร่างมาตรา ๑๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๗

รายงานการประชุมอนุกรรมการ ฯ ครั้งที่ ๖๒๗/๒๓๗/๒๕๗๗

วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๗๗

ประธาน ฯ ขอให้พิจารณาร่างมาตรา ๑๓ (มาตรา ๑๗ ปัจจุบัน) ซึ่งมีถ้อยคำดังนี้

“มาตรา ๑๓ ผู้ใดต้องโทษประหารชีวิต ให้เอาไปยิงเสียชีวิต”

ประธาน ฯ มาตรา ๑๓ ไม่จำเป็นอยู่ในประมวลกฎหมายนี้ ควรจะไปอยู่ในพระราชบัญญัติอื่น จำคุกก็ได้บอกให้ไปทำอะไร

นายประมุข ฯ เกี่ยวกับที่เคยบัญญัติให้เอาไปตัดศีรษะ ส่วน “จำคุก” เข้าใจได้ ที่ประชุมให้ผ่านมาตรา ๑๓ ไป

รายงานการประชุมกรรมาธิการวิสามัญ ครั้งที่ ๑๑/๒๕๗๕

วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๗๕

(บันทึก: ตามร่างที่คณะรัฐมนตรีเสนอสภาผู้แทนราษฎร ได้แยกเรื่องการลงโทษประหารชีวิตไว้ ๒ มาตรา ดังมีถ้อยคำต่อไปนี้

“มาตรา ๑๔ การลงโทษประหารชีวิตมิให้นำมาใช้บังคับ ถ้าหากว่าความผิดที่ได้กระทำไม่เป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย เว้นแต่ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในลักษณะ ๑ หมวด ๑”

“มาตรา ๑๕ ผู้ใดต้องโทษประหารชีวิต ให้เอาไปยิงเสียให้ตาย”

แต่ในที่สุด ที่ประชุมกรรมาธิการวิสามัญฯ ได้ลงมติให้ตัดร่างมาตรา ๑๕ ออก
ต่อไปนี้เป็นรายงานการประชุมสำหรับมาตรา ๑๕ ซึ่งถูกตัดออก)

ร่างมาตรา ๑๕ (ซึ่งถูกตัดออก)

นายหยุดฯ ขอให้ที่ประชุมพิจารณาบันทึกของ นายพิชานนท์ บุนยง มาตรา ๑๕
เรื่องเกี่ยวกับโทษประหารชีวิต

นายสุวิชัยฯ มาตราหน้าข้าพเจ้าจำต้องขอคัดค้าน ทำไมเขียนไว้โดยมีเงื่อนไขว่า
จะต้องมีการฆ่ากันตาย จึงจะลงโทษประหารชีวิต ถ้ามีโทษประหารชีวิต ก็ไม่ควรจะเขียน
ข้อยกเว้นไว้ ถ้ามีข้อยกเว้นไว้แล้ว ก็ควรยกเว้นให้หมด

พ.ต.อ. พัฒน์ฯ ข้าพเจ้าเห็นว่าในกรณีการประหารชีวิตเกี่ยวกับความผิดกบฏนั้น
ข้าพเจ้าเคยพูดก่อนรัฐประหารว่า โทษประหารชีวิตไม่ควรมี เพราะผู้ที่กระทำความผิด
ความเห็นไม่ตรงกัน ถ้าคนจำพวกนั้นถูกประหารชีวิตแล้ว คนที่ถูกประหารชีวิตนั้นอาจจะเป็นคน
คนที่ถูกในภายหลังก็ได้ เพราะเหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้เป็นนโยบายในทางการเมือง

นายหยุดฯ คุณพัฒน์ฯ อย่าลืมว่ารัฐทุกรัฐต้องบ่อนทำลายตนเอง ถ้าเราไม่บัญญัติ
โทษประหารชีวิตไว้ อาจจะมีการก่อความไม่สงบเสมอ และการก่อความไม่สงบนั้นอาจทำ
ให้คนตายได้ โทษประหารชีวิตตามมาตรา ๑๐๖ เกี่ยวกับความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายใน
ราชอาณาจักร และมาตรา ๑๐๖ เกี่ยวกับความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายนอกราชอาณาจักร
เรายกเว้นโทษไว้โดยง่าย ๆ ถ้าไม่มีคนตายศาลอาจไม่ลงโทษประหารชีวิต เรื่องนี้เป็นปัญหาใหญ่
ควรพิจารณาพิจารณามาตราอื่นไว้ก่อน เอาไว้พิจารณาเมื่อกรรมาธิการมาประชุมเป็นส่วนใหญ่

ที่ประชุมเห็นชอบด้วย และให้พิจารณาพิจารณามาตรา ๑๕ ไว้ก่อน

รายงานการประชุมกรรมาธิการวิสามัญฯ ครั้งที่ ๑๒/๒๔๙๕

วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๔๙๕

นายหยุดฯ ข้าพเจ้าขอเสนอให้ที่ประชุมพิจารณามาตรา ๑๕ ซึ่งค้างพิจารณา

อยู่ในคราวประชุมครั้งที่แล้วมา บัญญัติว่าจะเอาโทษประหารชีวิตไว้หรือไม่ และถ้าจะเอา
 ไว้แล้วจะมีข้อยกเว้นหรือไม่ คุณลี้ชัชวาลมีความเห็นว่า ทำไมความผิดที่ประหารชีวิตต่อ
 พระมหากษัตริย์จึงให้ลงโทษประหารชีวิตได้ ส่วนที่เป็นความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ จึงไม่
 ให้ลงโทษประหารชีวิต ซึ่งเป็นปัญหาที่ยาก และที่ประชุมได้เลื่อนการพิจารณาไป ฉะนั้น
 ในวันนี้ขอเสนอให้ที่ประชุมพิจารณามาตราที่ประชุมจะเอาโทษประหารชีวิตไว้หรือไม่ และ
 ถ้าจะเอาโทษประหารชีวิตไว้แล้วจะมีข้อยกเว้นอย่างไร มาตราที่รัฐบาลได้ร่างมา โดยถือ
 หลักว่าจะต้องมีบุคคลถึงแก่ความตายจึงจะมีโทษประหารชีวิต ถ้าไม่มีบุคคลถึงแก่ความตาย
 ถึงความผิดจะมีโทษประหารชีวิต ศาลก็วางโทษประหารชีวิตไม่ได้ แต่มีข้อยกเว้นสำหรับ
 พระมหากษัตริย์เท่านั้น ที่ประชุมจะเอาโทษประหารชีวิตไว้หรือจะตัดออก เพราะปัญหา
 เป็นปัญหาที่ยาก

พระยาอรรถการีย์ฯ การยกเว้นโทษประหารชีวิตไม่มีผู้เสนอ และทำไมจึง
 กำหนดให้ศาลลงโทษประหารชีวิตเฉพาะการกระทำที่บุคคลถึงแก่ความตายเท่านั้น ข้าพเจ้า
 มีความประสงค์จะพิจารณาว่า ปัญหาที่ว่าควรจะมีโทษประหารชีวิตหรือไม่นั้น ถ้าไม่มีใคร
 เสนอให้พิจารณา กรรมาธิการก็ไม่ควรพิจารณา เพราะจะพิจารณาได้ก็ต้องมีผู้เสนอข
 มา เพราะโทษประหารชีวิตก็มีอยู่ในร่างแล้ว ควรจะบัญญัติไว้ในความผิดฐานทำให้คนถึง
 แก่ความตาย และเรื่องนั้นก็ไม่มีใครเสนอ หรือเสนอเป็นญัตติขึ้นมา ถ้าหากมีผู้เสนอว่าไม่
 ควรมีโทษประหารชีวิตแล้วก็พิจารณากันได้ เรื่องนั้นก็ไม่มีใครเสนอว่าไม่ควรมีโทษประหาร
 ชีวิต

นายชัชวาล อินทพันธ์ เราพิจารณาตามร่างที่รัฐบาลเสนอมา และเมื่อไม่มี
 ใครเสนอขึ้น ก็ต้องเป็นไปตามร่างเดิม

พระนิติธารณ์พิเศษ (ประธาน) เรื่องนี้ไม่มีใครเสนอว่า ไม่ควรจะมีโทษ
 ประหารชีวิตเสียทีเดียว เป็นแต่เพียงได้พูดกันชนเท่านั้น สรุปว่าโทษประหารชีวิตนั้นมาแต่
 เดิมแล้ว

นายพันธ์ อินทวงศ์ โทษประหารชีวิตนั้น มุ่งหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบ
 ของบ้านเมืองซึ่งเป็นนโยบาย ข้าพเจ้าใคร่เสนอว่าใครเป็นผู้รับผิดชอบในบ้านเมือง ถ้าไม่มี
 โทษประหารชีวิตแล้ว รัฐบาลจะควบคุมสถานการณ์บ้านเมืองได้หรือไม่

นายสุวิชัย ฯ ข้าพเจ้าขอเสนอให้ท่านโทษประหารชีวิตไป เพราะไม่มีใครทักท้วง มาตรา ๑๘ นี้ไม่ควรจะบัญญัติได้ เพราะถ้าบัญญัติไว้แล้ว ก็ไม่ควรจะมีข้อยกเว้นให้เฉพาะแก่ท ี่เกี่ยวกับความผิดต่อพระมหากษัตริย์ ถ้าจะยกเว้นไว้ก็ควรจะยกเว้นหมวด ๒ และหมวด ๓ ใน ด้กษณะ ๑ ภาค ๒ ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐภายในและภายนอกราชอาณาจักรด้วย

พระยาอรรถการีย์ ฯ มาตราหน้าเขาเขาใจว่า คณะกรรมาธิการชุดก่อนได้ ปรองดองกันแล้วจึงได้ร่างเสนอมานี้ขึ้น คือว่าฝ่ายหนึ่งมีความเห็นว่าไม่ควรมีโทษประหาร ชีวิต เว้นแต่ประหารราชย์พระมหากษัตริย์ ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งมีความเห็นว่าควรมีโทษประหาร ชีวิต จึงได้ร่างขึ้นเช่นนี้มาแต่กลาง แต่ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่ควรมีมาตรานี้เลย เพราะบรรดา ความผิดที่บัญญัติไว้ในภาค ๒ นั้น ความผิดมาตราใหม่ ควรมีโทษประหารชีวิตอยู่ กับบัญญัติ โทษอื่นไว้ ทำให้จึงมีมาตราหลักไว้ ข้าพเจ้าคิดว่าไม่จำเป็นต้องบัญญัติมาตราใหม่ อีก ประการหนึ่ง เราจะลงโทษเราก็รับหลักการโทษประหารชีวิตว่า คนที่กระทำชั่วทำให้คนตาย ด้หรือไม่ว่า เมื่อเป็นเช่นนั้นทำไมเอาโทษประหารชีวิต และทำไมเลือกเอาแต่เพียงอย่างเดียว

นายหยุด ฯ รัฐบาลไม่เคยเสนอให้เลิกโทษประหารชีวิต กรรมาธิการชุดก่อน มีนายเตียง ฯ ได้เสนอแปรญัตติกยกเลิกโทษประหารชีวิต แต่คณะกรรมาธิการชุดนั้นไม่ได้ยก เลิก แต่ร่างเป็นส่วยกลางดังมาตรา ๑๘

พระยาอรรถการีย์ ฯ กรณีกบฏ ถ้าทำให้คนตายก็มีโทษประหารชีวิต ถ้าไม่มี คนตาย และเห็นว่าไม่ควรมีโทษประหารชีวิต ศาลก็อาจไม่ลงได้ ความผิดที่นับว่าชั่วร้ายก็ม เฉพาะที่ชั่วร้าย ความผิดอย่างอื่นที่ไม่คนตาย แต่ทำให้คนเดือดร้อนต่อประเทศมีบางหรือ ไม้ที่สมควรวางโทษประหารชีวิต

นายหยุด ฯ เราช่างมาตรา ๑๘ คือ ถ้าไม่ทำให้คนตายก็ไม่โทษประหารชีวิต ถ้าทำให้คนตายก็นับว่าชั่วมาก จึงควรลงโทษประหารชีวิต ความผิดอะไรที่อาจจะมีโทษ ประหารชีวิต เราก็เขียนโทษประหารชีวิตลงไปโดยไม่ได้คำนึงถึงผล แต่ที่จะวางโทษ ประหารชีวิตนั้น ศาลจะลงโทษได้ ศาลจะต้องพิจารณาว่ามีคนตายบ้างหรือเปล่า

นายสุวิชัย ฯ มาตรา ๑๘ นี้เขียนไว้อย่างนี้ทำให้บัลลังก์ของพระมหากษัตริย์สั่น ด้เทือน เขาทำมุ่งผลความล้ำเร้า เช่นว่าเกิดมัจจกรรมเอาไปขายต่างประเทศ เราก็ไม่ลงโทษ ประหารชีวิต แล้วจะอย่างไร การที่เรารักษาคนอย่างนี้เป็น การช่วยเหลือผู้ทรยศต่อชาติ

พระนิติธารณ์ ฯ เราพิจารณามานมาตรา ๑๗ (มาตรา ๑๘ ปัจจุบัน) ไปแล้วก็มีโทษประหารชีวิต ข้าพเจ้าขอถามที่ประชุมว่า มาตรา ๑๘ นี้ ควรจะคงไว้หรือจะตัดออก

นายชัชวรินทร์ ฯ ข้าพเจ้าเห็นออกมาตรา ๑๘

นายสุวิเศษ ฯ ข้าพเจ้าเห็นออกมาตรา ๑๘ เช่นเดียวกัน

หลวงอรรถปรีชาชนูปการ ข้าพเจ้าได้เอาสถิติคดีต่างๆ ปี ๒๔๘๓ มีคนต้องโทษประหารชีวิตเพียง ๓๐ คน และปี ๒๔๘๔ มีคดี ๓๖๓ เรื่อง มีจำเลย ๒๒๒๘ คน ศาลได้ตัดสินลงโทษประหารชีวิตเพียง ๒๐ คนเท่านั้น

นายเทียม ฯ ตามสถิติก็เป็นการเพียงพอแล้ว ควรให้อยู่ในดุลพินิจของศาลดีกว่า

นายสุวิเศษ ฯ ขอให้โหวดกันว่าร่างมาตรา ๑๘ นี้ ควรจะเอาไว้หรือตัดออก

ที่ประชุมลงมติให้ตัดมาตรา ๑๘ ออกทั้งมาตรา เว้นแต่เดชานุการ นายพิชาญ ฯ ร.ท. อู๊ด ฯ มีความเห็นว่าควรคงไว้

(ต่อไปนี้เป็นรายงานการประชุมกรรมการวิสามัญ ฯ สำหรับร่างมาตรา ๑๘ ซึ่งตรงกับมาตรา ๑๘ ปัจจุบัน)

ร่างมาตรา ๑๘ (ซึ่งตรงกับมาตรา ๑๘ ปัจจุบัน)

รายงานการประชุมกรรมการวิสามัญ ฯ ครั้งที่ ๑๑/๒๔๘๕

วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๔๘๕

ร.ท. อู๊ด นิตยสุทธิ โทษประหารชีวิตนี้ มีประเทศใดบ้างที่มีการยกเลิกโทษประหารชีวิต

นายหยุด ฯ โทษประหารชีวิตนี้ บางประเทศก็เลิก เช่น อังกฤษเขาเคยคิดจะยกเลิกโทษประหารชีวิตเหมือนกัน แต่สภานางไม่ยินยอม บางประเทศเคยยกเลิกโทษประหารชีวิต แต่ภายหลังได้กลับมาใช้โทษประหารชีวิตอีก ปัญหาว่ามาตรา ๑๘ นี้ ที่ประชุมชอบจะเอาไปยิงเสียให้ตาย หรือจะทิ้งเก้าอี้ไฟฟ้า

พ.ต.อ. พัฒน์ ฯ คนที่ต้องโทษประหารชีวิต ถ้าเป็นผู้หญิงมีครรภ์จะอย่างไร

นายหยุด ฯ เรื่องเขาไปประณัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา
ในเรื่องการทุเลาบังคับคดีแล้ว

ที่ประชุมผ่านมาตรา ๑๘ โดยไม่มีการแก้ไข

(บันทึก: โทษประหารชีวิตได้มีผู้แปรญัตติให้ตัดออก โดยใช้จำคุกตลอด
ชีวิตแทน ดังปรากฏตามรายงานการประชุม ต่อไปนี้)

รายงานการประชุมกรรมาธิการวิสามัญ ฯ ครั้งที่ ๑๗๔/๒๔๙๙

วันที่ ๗ มิถุนายน ๒๔๙๙

นายหยุด ฯ วันนั้นได้นัด (๑) หลวงปวิรรตวรวิจิตร (๒) นายพร มติทอง
(๓) นางฉวี เตลาน (๔) นายสวัสด์ คำประกอบ (๕) นายวิเชียร สำนะวิธานนท์
(๖) นายเทพ โชตินุชิต ปรากฏว่ามีผู้มาแปรญัตติ ๒ คน คือ นายวิเชียร สำนะวิธานนท์
และ นายเทพ โชตินุชิต เท่านั้น

นายเทพ โชตินุชิต คำแปรญัตติของข้าพเจ้าที่ขอตัดโทษประหารชีวิตออกทั้งสิ้น
โดยใช้จำคุกตลอดชีวิตแทนนั้น ข้าพเจ้ามีเหตุผลดังนี้ โทษประหารชีวิต ประการแรกเรา
เอาผลในทางปราบปราม ผลข้อนี้เป็นการแสดงว่า คนก็ยังทำผิดอีกได้ ไม่ได้ผลในทาง
ปราบปราม เมื่อปราบปรามไม่ได้ผลประหารชีวิตผลนอกจากปราบปรามไม่ให้เอาอย่าง
แล้ว เราได้ผลอะไรขึ้นอีกเล่า มีตัวอย่างหลายกรณี พวกที่มิโทษประหารชีวิตแต่ยังไม่
ล้มคดประหารชีวิต เช่น นักโทษการเมือง ๑๘ คน แต่นั้นเป็นโทษทางการเมือง โทษ
ธรรมดาเช่นฆ่าคนตายโดยความพยายามมากมาย เช่น ๑๐ คนถูกประหารชีวิต ใน ๑๐ คน
หม ๗ หรือ ๘ คน อาจกลับตัวเป็นคนดีได้ อีก ๒-๓ คนอาจมีสันดานเป็นสุรายซึ่งเป็นภัยต่อ
บ้านเมือง ฉะนั้น จึงเห็นว่าประหารชีวิตเป็นการทำลายโดยไม่ได้รับประโยชน์คุ้มค่า และ
ยิ่งกว่านั้นประเทศทั่วโลกส่วนมากเขายกเลิกโทษประหารชีวิต ประเทศไทยเป็นประเทศที่
นับถือพระพุทธศาสนา เราระวังไม่จองเวรซึ่งกันและกัน การกักขังก็เป็นการเพียงพอล้มคด
กับเหตุการณ์ และนักโทษกึ่งพุทธกาล ๒๕๐๐ จะมีการฉลองกึ่งพุทธกาล เข้าใจว่ากฎหมาย

นประกาศใช้ทันที คงมีเหตุผลหนักหนา โดยกึ่งพุทธกาลมีการฉลองศักราชกันใหม่ เด็กการ
ทากรุณกันเสียทีเดียว เราอาจล้างบาป ยิ่งกว่านั้น แม้ดีคงจะถูกลำไปฆ่า ตามหนังสือพิมพ์ว่าเมื่อ
เวลาจะฆ่าหน้าตาของมันก็ไหลออกมาจนผู้ฆ่าต้องสำราญ

นายหยุด ฯ ตามที่คุณเทพ ฯ ให้เหตุผลมานี้ว่า การที่ตงโทยไปแต่ัวอาจแก้ไข
ไม่ได้ หรือตงโทยหนักเกินไป หรือเป็นการทำตายคน หรือทั่วโลกเขายกเลิกโทยประหาร
ชีวิต ประเทศไทยเป็นประเทศที่นับถือพุทธศาสนา และกฎหมายจะใช้ในพ.ศ. ๒๕๐๐ ประการ
สุดท้าย แม้แต่ลัทธิก็ร้องไห้จนคนฆ่าสังหาร จริงอยู่ โทยประหารเป็นการทำตายคน แต่
อาจมีผลในทางปราบปรามได้

หลวงอรรถปรีชาชนูปการ ข้าพเจ้าขอเรียนถามอธิบดีกรมศุลกากร ซึ่งเคยดำรง
ตำแหน่งอธิบดีกรมราชทัณฑ์ว่า การจำคุกตลอดชีวิตนั้น มีทางออกได้หรือไม่

พล.ต.ต. อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร โทยจำคุกตลอดชีวิตอาจปล่อยตัวไปก่อนได้
เพราะนักโทยมีวันลดโทย เช่น เป็นนักโทยที่ดีมีการลดและมีการอภัยโทยหรือพักโทย
จำคุกตลอดชีวิตเป็นการทรมานมากกว่าโทยประหารชีวิต เราควรคิดท้าวไป การยับยั้ง
การกระทำผิดอะไรบางอย่าง โทยประหารชีวิตมันน้อย เพราะอาจพลาดเกล้า ฯ ถวายฎีกาได้อีก

นายเทพ ฯ การจำคุกตลอดชีวิต คนที่อยู่ในคุกมีหวังได้ออก

พระมนูเวทย์วิมลนาท โทยประหารชีวิตจะแก้เป็นจำคุกตลอดชีวิตนั้น ข้าพเจ้า
เห็นด้วย แต่เมื่อจำคุกตลอดชีวิตและอยู่ในคุกได้ไปกระทำผิดในคุกอีกจะทำอย่างไร เขา
เคยทดลองเดินสายกลาง ๓ ปี ก็ไม่ได้ผล

นายชัยวัฒน์ ฯ ถ้ายกเลิกโทยประหารชีวิต จะทำให้คนไม่กลัวและกระทำผิดมาก
ขึ้น และจะทำให้สถิติการกระทำผิดสูงขึ้น การไม่เลิกโทยประหารชีวิตก็เพื่อเป็นการป้องกัน

นายสุวิชัย ฯ โทยประหารชีวิตจะเลิกได้อย่างไร แม้แต่ในหลวงทรงองค์ ฯ
ที่มคชนรัก ยังถูกฆ่าตาย ข้าพเจ้าเห็นว่ายังไม่ควรเลิกโทยประหารชีวิต

นายแก้ว สิงหะคเชนทร์ ข้าพเจ้าขอเรียนถามประธานศาลฎีกาว่า ระเบียบ ๓๐
ฉบับ โทยประหารชีวิตมีมากหรือน้อย

พระมนูเวทย์ ฯ โทยประหารชีวิตมีน้อย ปีละ ๑-๒ คนเท่านั้น เอาที่ทนาย
แรงจริง ๆ

นายเทพ ๆ ข้าพเจ้าเห็นควรขอลงมติโทษประหารชีวิต เป็นจำคุกตลอดชีวิต ถ้า
ที่ประชุมไม่เห็นด้วย ข้าพเจ้าขอสงวนใจอภิปรายในสภา

ที่ประชุมอนุมติให้นายเทพฯ ลงมติโทษประหารชีวิตเป็นจำคุกตลอดชีวิตไว้อภิปราย
ในสภาได้

มาตรา ๒๐

รายงานการประชุมอนุกรรมการฯ ครั้งที่ ๒๑๖/๒๐๗/๒๔๙๗

วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๔๙๗

ประธาน ฯ ขอให้พิจารณาร่างมาตรา ๑๒ ซึ่งมีข้อความดังนี้

“มาตรา ๑๒ บรรดาความผิดที่มีโทษทั้งจำคุกและปรับนั้น ถ้าศาลเห็นสมควรจะ
ลงแต่โทษจำคุกก็ได้”

นายสิทธิ ฯ คำว่า “บรรดาความผิดที่มีโทษทั้งจำคุกและปรับ” นั้น ความผิด
ที่มีโทษจำคุกหรือปรับก็มี ทั้งจำคุกและปรับก็มี

นายประมุข ฯ ควรจะเอาคำว่า “ทั้ง” ออก

ม.จ. สกล ฯ มีคำว่า “ทั้ง” ไว้เพื่อต้องการเน้นคำเข้า จะเอาให้ชัดก็ใช้คำ
ว่า “บรรดาความผิดที่มีโทษจำคุกและปรับทั้งสองประการ”

นายสิทธิ ฯ เห็นจะพอแปลได้

ที่ประชุมให้ผ่านไป

(เกี่ยวกับมาตรา ๒๐ ได้มีกล่าวถึงในการประชุมครั้งที่ ๒๒๘/๒๓๗/๒๔๙๗ วันที่
๒ สิงหาคม ๒๔๙๗ อีกเล็กน้อย ดังนี้)

นายจัญญู ฯ กรณีความผิดมีโทษจำคุกและปรับ เราได้พูดกันหรือแปลว่าให้
ปรับอย่างเดียวได้

นายสิทธิ ฯ จะลงโทษปรับอย่างเดียวไม่ได้

(บันทึก : ในการประชุมอนุกรรมการฯ วาระแรกๆ ได้มีผู้เสนอให้ตัดมาตรา^๓ ออก แต่ที่ประชุมเห็นว่าไม่ควรจะตัดมาตรา^๓ออก โดยมีเหตุผลว่า “ข้อที่เกรงว่า การที่^๔ คงมีมาตรา^๓ไว้จะทำให้ไม่สมความ^๕ มุ่งหมาย ของสภาผู้แทนราษฎร ในการที่ จะออกกฎหมาย^๖ บางฉบับ ซึ่งต้องการจะให้ลงโทษ^๗ ทั้งจำคุก^๘ ทั้งปรับ^๙ด้วยนั้น สภาผู้แทนราษฎรอาจบัญญัติ^{๑๐} ไว้ในกฎหมายนั้นเป็นพิเศษได้ว่า ไม่ให้นำมาตรา ๒๓ นี้ (มาตรา ๒๐ ปัจจุบัน) ไปใช้^{๑๑} บังคับ ถ้าจะตัดมาตรา^๓ออก จะต้องพิจารณาถึงกฎหมายที่ยังใช้อยู่ในเวลานี้ ซึ่งได้บัญญัติ^{๑๒} ขึ้นโดยคำนึงถึงมาตรา ๒๓ นี้ด้วย ส่วนความเห็นที่ว่าการยกโทษปรับ เป็นแต่การยกโทษ^{๑๓} อุปกรณ์ ไม่เป็นการยกโทษจำคุกซึ่งเป็นโทษสำคัญนั้น ที่ประชุมเห็นว่า การยกโทษปรับ อาจเป็นประโยชน์แก่จำเลย เพราะกฎหมายบางฉบับมีกำหนดอัตราค่าปรับอย่างต่ำไว้ ถ้า ศาลจะลงโทษปรับด้วย ก็จะทำให้จำเลยต้องถูกขังแทนค่าปรับเป็นเวลานาน เป็นการลงโทษ^{๑๔} เกินกว่าความผิด ควรจะให้ศาลลงโทษจำคุกอย่างเดียว ให้เหมาะสมกับความผิดดีกว่า”

อนึ่ง รายงานการประชุมชั้นกรรมาธิการวิสามัญฯ สำหรับมาตรา ๒๐ นี้ไม่มี)

มาตรา ๒๑ - ๒๒

รายงานการประชุมอนุกรรมการฯ ครังที่ ๖๑๖/๒๐๗/๒๕๙๗

วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๙๗

(บันทึก : มาตรา ๒๑ ปัจจุบัน เป็นเรื่องคำนวณระยะเวลาจำคุก ส่วนมาตรา ๒๒^๑ ปัจจุบัน เป็นเรื่องหักจำนวนวันที่ถูกคุมขัง แต่การพิจารณามาตรา ๒๑ ชั้นอนุกรรมการฯ ได้เริ่มต้นด้วยเรื่องหักจำนวนวันที่ถูกคุมขังก่อนดังต่อไปนี้)

ประธานฯ ขอให้พิจารณาร่างมาตรา ๓๓ ซึ่งมีคำดังนี้

“มาตรา ๓๓ เวลาที่ผู้ต้องหาพิพากษา^๑ ถูกควบคุมและขังก่อนคำพิพากษา ให้คิด^๒ หักออกจากเวลาที่จะถูกจำคุกตามคำพิพากษา เว้นแต่ในคำพิพากษาจะมีข้อความกล่าวไว้เป็นอย่างอื่น”

นายอรรถกรม ศรียาภักย์ ควรใช้คำว่า “คุมขัง” ตามบทวิเคราะห์ศัพท์

นายประมุข ฯ เราเอาบทวิเคราะห์ที่มาไว้ที่หลัง เพราะได้เคยถึงขั้นถึงเรื่องนั้นมาก
ผลที่สุดจึงให้บทวิเคราะห์

ที่ประชุมตกลงให้แก้คำว่า “ควมคุมและขัง” เป็น “คุมขัง”

นายประมุข ฯ จะใช้คำว่า “เวลา” หรือ

นายอรรถกรม ฯ ตรงกับคำว่า “period”

ม.จ. สกล ฯ หมายถึง “time”

นายสิทธิ ฯ ใช้คำว่า “วัน” ดีกว่า แต่มีข้อเสียคือ เราจะให้หักให้ ถ้าขังมา
หนึ่งชั่วโมง

นายอรรถกรม ฯ ถ้าเรียกกันว่า “วัน” มาตราอื่นๆ จะต้องใช้คำว่า “วัน”
ควรจะบัญญัติว่า “ให้ถือว่าวันจำคุก”

นายประมุข ฯ ทางปฏิบัติเขียนให้หมายให้หักออก ส่วนมาตรา ๑๔ เป็นเรื่องนับ
วันจำคุก

นายสิทธิ ฯ ควรจะเอาร่างมาตรา ๑๓ ออกมาใส่รวมกับมาตรา ๑๔ เพราะวัน
เริ่มแรกจะได้รวมถึงวันที่ถูกคุมขังด้วย

ม.จ. สกล ฯ ขอสนับสนุนข้อเสนอนี้ของนายสิทธิ ฯ

ประธาน ฯ มาตรา ๑๔ เป็นเรื่องการคำนวณจำคุก ถ้าจะเอามาตรา ๑๓ มาได้ไว้
ด้วยตรงกลาง มาตรา ๑๓ ไม่ใช่ให้นับจำคุก เป็นเรื่องหักออก

ม.จ. สกล ฯ ก็ร่างให้หักออก

นายประมุข ฯ คำว่า “period” แปลว่า “ระยะเวลา”

ม.จ. สกล ฯ มาตรา ๑๔ (มาตรา ๒๓ บัญญัติ) คำว่า “วันเริ่มแรกให้นับเป็น
หนึ่งวันเต็ม” ควรแก้เป็น “ให้นับวันแรกเป็นหนึ่งวันเต็ม”

นายประมุข ฯ ถ้าใช้เช่นนั้นจะเข้าใจว่า “วันแรก” ต้องเต็มวัน

ม.จ. สกล ฯ ขอเสนอให้ใช้คำว่า “ให้นับวันที่เริ่มจำคุกเป็นหนึ่ง” อย่างเดิม

นายอรรถกรม ฯ ต้องใช้คำว่า “ตามคำพิพากษา” ไว้ด้วย

นายประมุข ฯ จำคุกเป็นโทษ

นายเขย่ม ฯ ความจริงไม่ใช่ “วันเริ่มจำคุก”

นายสีทธิ ฯ คือมาตรา ๑๔ ยังไม่มีบุคคลถูกจำคุก จึงต้องพูดอย่างเดิม
 ประธาน ฯ ร่างท ม.จ. สกต ฯ ทรงเห็นยังไม่ดี เพราะเราจะให้กินถึงคุมซึ่ง
 นายอรรถกรม ฯ กฎหมายเก่าเขาให้ในวันแรกที่ของจำคุก
 ม.จ. สกต ฯ ขอเสนอให้ใช้คำดังนี้

วรรค ๒ “ระยะเวลาที่ผู้ต้องคำพิพากษาคุมขังก่อนคำพิพากษา ให้นับเป็นเวลา
 จำคุกตามคำพิพากษา เว้นแต่คำพิพากษาจะกล่าวไว้เป็นอย่างอื่น”

วรรค ๓ “ให้ปล่อยตัวผู้ต้องคำพิพากษาให้พ้นโทษ จำคุก ในวัน ถัดจาก วันที่ ครบ
 กำหนดโทษ”

นายประมุท ฯ คำว่า “ให้ปล่อย” ไม่จริง ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์
 อาจปล่อยก่อนนั้น

ม.จ. สกต ฯ ไม่ชอบคำว่า “กระทำ” เพราะคำว่า “กระทำ” เราใช้เป็น
 คำเทคนิค

นายประมุท ฯ คำว่า “ให้ปล่อย” คนจะเข้าใจว่ายกเลิกพระราชบัญญัติ
 ราชทัณฑ์ เพราะเป็นกฎหมายใหม่

นายอรรถกรม ฯ ของเดิมเขาใช้คำว่า “เมื่อจะปล่อย.....”

นายสีทธิ ฯ นั้นเป็นกฎหมายพิเศษ

ม.จ. สกต ฯ ควรใช้คำว่า “เมื่อผู้ต้องคำพิพากษาพ้นโทษจำคุกแล้ว ต้อง
 ปล่อยตัวในวันถัดจากวันพ้นโทษ”

นายอรรถกรม ฯ คำว่า “พ้นโทษ” เป็น actual fact คือต้องหลุดไปจริงๆ

นายประมุท ฯ ควรใช้คำว่า “เมื่อจะปล่อยตัวผู้ต้องคำพิพากษาให้พ้นโทษจำคุก
 ให้ปล่อย.....”

นายสีทธิ ฯ เสียใจไม่ได้ ที่จริงเป็นเรื่องจะต้องปล่อย

ม.จ. สกต ฯ ควรใช้คำว่า “เมื่อผู้ต้องคำพิพากษาถูกจำคุกมาครบกำหนดแล้ว
 ให้ปล่อยตัว.....”

นายประมุท ฯ ในหมายศาลก็เขียนว่า “เมื่อครบกำหนดโทษตามคำพิพากษาน
 หรือตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์”

ที่ประชุมตกลงให้ใช้ชื่อกำหนด ม.จ. สกต ฯ ทรงเสนอ เป็นอัตราว่างมาตรา ๑๓ ออภ และให้ใช้คำในร่างมาตรา ๑๕ ดังนี้

“มาตรา ๑๕ ในภารกิจอันควรระยะเวลาจำกัด ให้นับวันเริ่มจำกัดเป็นหนึ่งวันเต็ม ให้นับสามสิบวันเป็นหนึ่งเดือน และให้นับปีตามปฏิทินในราชการ

ระยะเวลาที่ผลของคำพิพากษากฎคุมชังก่อนคำพิพากษา ให้นับเป็นเวลาจำกัดตามคำพิพากษา เว้นแต่คำพิพากษาจะกล่าวไว้เป็นอย่างอื่น

เมื่อผู้ต้องคำพิพากษากฎจำกัดมาครบกำหนดแล้ว ต้องปล่อยตัวไปในวันถัดจากวันครบกำหนดโทษ”

นายอรรถกรม ฯ คำว่า “ให้นับปีตามปฏิทินในราชการ” ไม่ชัด จะเข้าใจว่า ปี ๒๔๗๓-๒๔๗๔

ม.จ. สกต ฯ ตามที่ร่างมานี้เข้าใจได้ว่า ถ้านับเป็นปีได้ให้นับเป็นปี ต่อเมื่อไม่ถึงจึ่งนับเป็นเดือน

นายประมุข ฯ ตามประมวลกฎหมายแพ่ง ฯ ถ้าระยะเวลา นับเป็นปี ท่านให้คำนวณตามปฏิทินราชการ

นายพิชาญ ฯ ควรกำหนดว่าเดือนหนึ่งเท่ากับ ๓๐ วัน ปีหนึ่งเท่ากับ ๓๖๕ วัน

ม.จ. สกต ฯ ถ้าเกรงไม่ชัด ขอเสนอให้ใช้คำว่า “นับปีตามสุริยคติและปฏิทินราชการ” ซึ่งไม่ค้านกัน

นายอรรถกรม ฯ เราไม่มีคำไทยตรงกับ solar year

นายสิทธิ ฯ เราจะละเอียดมากไป

นายพิชาญ ฯ ที่ใช้คำว่า “สามสิบวันเท่ากับหนึ่งเดือน” นั้นไม่จริง เรากำหนดไว้ให้มีความหมายเฉพาะกฎหมาย เช่นเดียวกัน เราอาจกำหนด ๓๖๕ วัน เป็นหนึ่งปีได้

นายสิทธิ ฯ แต่เราจะนับเป็นเช่นนั้น ถ้าจำกัด ๓๐ ปี ก็นับยาก

ม.จ. สกต ฯ คือจะต้องนับเป็นวัน

นายสิทธิ ฯ นอกจากนวรรค ๒ ก็ไปไม่ได้ เพราะอาจต้องถูกคุมชังก่อนมีประกัน

นายประมุข ฯ เพราะฉะนั้น เดิมเขาจึงให้หัก

ม.จ. สกต ฯ ร่างใช้คำว่า “ ระยะเวลาที่ถูกคุมขัง ” ถ้าประกันก็ไม่ใช้ “ คุมขัง ”

นายประมุท ฯ เขาจะเข้าใจว่าเฉพาะคุมขังก่อนคำพิพากษาครั้งหลัง
นายสิทธิ ฯ และคนจะเข้าใจว่าการหนีคุมขังเป็นการหนีจำคุก
ที่ประชุมให้ผ่านไป

รายงานการประชุมอนุกรรมการ ครั้งที่ ๖๒๑/๒๑๙/๒๔๙๗
วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๔๙๗

ประธาน ฯ ขอให้พิจารณาร่างมาตรา ๑๔ ซึ่งที่ประชุมได้แก้ไขมาบ้างแล้ว ดังนี้
“ มาตรา ๑๔ ในการกำหนดระยะเวลาจำคุก ให้นับวันที่เริ่มจำคุกเป็นหนึ่งวันเต็ม
ให้นับสามสิบวันเป็นเดือนหนึ่ง และให้นับปีตามปฏิทินในราชการ

ระยะเวลาที่ผู้ต้องคำพิพากษาถูกคุมขังก่อนคำพิพากษา ให้นับเป็นเวลาจำคุกตาม
คำพิพากษา เว้นแต่คำพิพากษาจะกล่าวไว้เป็นอย่างอื่น

เมื่อผู้ต้องคำพิพากษาถูกจำคุกมาครบกำหนดแล้ว ต้องปล่อยตัวในวันถัดจากวันที่
ครบกำหนดโทษ”

นายจรรย์ ฯ คำว่า “ ปฏิทิน ” ทำไมจึงต้องมีคำว่า “ ในราชการ ”

ม.จ. สกต ฯ ควรจะตัดคำว่า “ ในราชการ ” ออก และคำว่า “ เต็ม ” หลังคำ
ว่า “ วัน ” ก็ควรตัดออก

ที่ประชุมให้ตัดคำว่า “ เต็ม ” ออก

นายอรรถกร ฯ “ เดือนหนึ่ง ” ควรแก้เป็น “ ห้าเดือน ”

ที่ประชุมเห็นชอบด้วย

นายอรรถกร ฯ ใช้คำว่า “ ปฏิทิน ” ไม่ได้ เพราะคำว่า “ ปฏิทิน ” ไม่มี

ความหมาย

นายสิทธิ ฯ บัญชีอย่างใหม่ คือ จำคุกหนึ่งปี จำเลยต้องจำคุกมาตั้งแต่
วันที่ ๓ เมษายน ต้องปล่อยตัวในวันที่ ๒ เมษายน แต่ตามทางปฏิบัตินับว่า ปล่อยตัวเมื่อวันที่ ๑

เมษายน การเขียนอย่างนี้ ไม่ควรจะเรียกว่า "ปฏิทิน" หรือไม่ก็ตาม ต้องปล่อยไว้
รุ่งชนเด็มอ

ม.จ. สกต ฯ ข้อมอบหมดในเวลาเที่ยงคืนของวันสุดท้าย

ประธาน ฯ อยากทราบว่า เริ่มจากจุดวันที่ ๓๐ ธันวาคม จะออกวันใหม่

ม.จ. สกต ฯ อาจเป็น ๓๖๕ หรือ ๓๖๖ ก็ได้

นายพิชาญ ฯ ถ้าเราใช้ carlendar year ต้องถือปฏิพหภาพษา

นายจัญญ ฯ ทำไมไม่เอาอย่างเดือน

นายสีทธิ ฯ สำหรับเดือน ที่กำหนดไว้ ๓๐ วัน ไม่ต้องคูณเลขมาก

นายจัญญ ฯ เรากลัวว่าจำเลยจะขาดทุน

นายสีทธิ ฯ ทำไมจึงพูดถึงจำคุก ไม่เอาถักกันด้วย

นายจัญญ ฯ ในเรื่องถักกัน นั้นอย่างธรรมดา

ม.จ. สกต ฯ เดือนควรจะมี ๓๐ วัน ปีควรจะมี ๓๖๕ วัน

นายพิชาญ ฯ ร่างประมอดกฎหมายอาญาฝรั่งเศส เดือนหนึ่งเท่ากับ ๓๐ วัน

นายจัญญ ฯ ถ้าจะเอา carlendar month ไม่ต้องเขียน เป็นไปในตัว

นายสีทธิ ฯ กฎหมายลักษณะอาญาบัญญัติไว้ก่อนประมอดกฎหมายแพ่ง ฯ แต่
ถ้าเราเห็นว่าประมอดกฎหมายแพ่ง ฯ ดีแล้ว เราก็ไม่ต้องเขียน เขียนเท่าที่เกี่ยวกับวันแรกก็พอ

ประธาน ฯ ถักกัน จะให้นับวันแรกหรือไม่

นายจัญญ ฯ ประมอดกฎหมายแพ่ง ฯ บัญญัติว่า ถ้านับวันแรกไม่นับวันสุดท้าย
ถ้านับวันสุดท้ายก็นับวันแรก เราอาจเขียนให้ปล่อยตัวเมื่อครบวันนั้นตามปฏิทิน

นายพิชาญ ฯ ประมอดกฎหมายอาญาบัญญัติว่าหนึ่งเดือนเท่ากับสามสิบ
วัน หนึ่งปีเท่ากับสามร้อยหกสิบห้าวัน โดยไม่ต้องคำนึงว่าเป็นปีอะไร

นายจัญญ ฯ ที่กำหนดให้ปล่อยในวันรุ่งขึ้น เพราะหมดวันเวลาต้องยาม จะ
ปล่อยตัวขณะนั้นไม่ได้ สมมติว่าถูกจำคุกวันที่ ๓๐ ธันวาคม ควรให้ครบวันสุดท้ายคือวันที่
๒๙ ธันวาคม ต้องปล่อยวันที่ ๓๐ ธันวาคม

นายเข็ม ฯ ถ้าพูดถึงเวลาที่ต้องเข้าใจว่าเวลาราชการ

นายอรรถกรม ฯ ถ้าจะเอาหนึ่งเดือนเท่ากับ ๓๐ วัน หนึ่งปีก็ควรเท่ากับ ๓๖๕ วัน

นายจรัญฯ ถ้ายอมให้ชาวทุนได้เมื่อจำคุกเป็นปี ทำไมไม่ยอมให้จำเลยได้
กำไรบ้าง

นายอรรถกรมฯ ถ้าศาลเห็นว่า เป็นเดือนกุมภาพันธ์ ศาลอาจพิจารณาให้จำคุก
๓๐ วันก็ได้

ประธานฯ เราได้ใช้มาแล้ว

นายอรรถกรมฯ การใช้มาแล้วไม่เป็นไร เพราะเราจะแก้กฎหมายอาญา
กฎหมายต่างประเทศโดยมากก็ให้นับ carlendar month

นายพิชาญฯ ขอเสนอให้ร่างอย่างประมวลกฎหมายอาญาได้ เพราะการที่
อยู่ก็แสดงว่าใช้ได้

นายสิทธิฯ ขอเสนอให้ใช้คำในวรรคแรกดังนี้ “ในการคำนวณระยะเวลาจำคุก
ให้นับวันแรกเป็นหนึ่งวัน สัปดาห์วันเป็นหนึ่งเดือน สัปดาห์หกสิบห้าวันเป็นหนึ่งปี”

ม.จ. สกตฯ ทำไมพูดเฉพาะกักกัน ยังมีห้ามเข้าเขตกำหนดอีก ควรจะนับอย่าง
เดียวกัน

นายจรัญฯ ประมวลกฎหมายต่างประเทศโดยมากเขาก็ใช้ carlendar month
-carlendar year

นายสิทธิฯ การคำนวณไม่ยาก สิบเจ็ดจะมีอธิกวารปีหนึ่งเท่านั้น

นายจรัญฯ อย่างกฎขังวันที่ ๓๐ ธันวาคม จะปล่อยอย่างไร

นายสิทธิฯ จะปล่อยวันที่ ๓๐ มกราคม

นายจรัญฯ เข้าใจว่าปล่อยวันที่ ๓๐ มกราคมเหมือนกัน

นายอรรถกรมฯ สำหรับเดือนและปีปล่อยให้ครบ

นายจรัญฯ สำหรับเดือนและปีควรให้นับวันตรงกัน

นายอรรถกรมฯ อย่างจำคุก ๖ เดือนกับ ๘ วัน ทำอย่างไร

นายจรัญฯ นับหกเดือนเสียก่อน แล้วปล่อยวันที่แปดต่อจากนั้น

ม.จ. สกตฯ ขอเสนอให้ใช้คำดังนี้ “เมื่อผู้ต้องคำพิพากษาถูกจำคุกมาครบ
กำหนดแล้ว ถ้าระยะเวลาเป็นวันให้ปล่อยตัวในวันถัดจากวันครบกำหนดโทษ ถ้าระยะเวลา
เป็นจำนวนเดือนหรือจำนวนปีต้องปล่อยตัวในวันครบกำหนดโทษ”

นายสิทธิฯ ตามวรรค ๑ เดิม วรรค ๑ ก็ไม่ได้ ใช้คำว่า “ในการคำนวณ
ระยะเวลา เดือนละปี ให้นับตามปฏิทิน และให้วันแรกเป็นหนึ่งวัน”

นายจรัญฯ คิดว่าเขยียดกับประมวลแพ่งฯ เกรงว่าจะไม่เข้าใจ

ประธานฯ ขอถามว่าจากคุณท ๒ ครม.วันที่ ๒ ติดอยู่ในหัวของเรา

นายสิทธิฯ เพราะคิดว่าเห็นชอบร่างฯ ถ้าเห็นชอบแรกก็เป็นคนละอย่าง

นายจรัญฯ ถ้าไม่ยุ่งยาก ให้เป็นอย่างประมวลกฎหมายแพ่งฯ แต่ให้ปล่อยตัวใน
วันครบกำหนด เห็นว่าถ้าเป็นอย่างนี้จะเข้าใจได้คิดว่า และควรเอาเฉพาะจำคุกเท่านั้น ส่วน
กักขังไม่ต้องเขียนไว้

นายอรรถกรมฯ ที่จะเขียนให้ปล่อยในวันครบกำหนดน่าจะเสียด

ประธานฯ เราจะไม่เข้าใจว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ปัญหาที่ว่า ถ้านับเดือนเท่ากับ
๓๐ วัน ทำไมจึงไม่นับด้วย เห็นควรให้ใช้ปฏิทินให้หมด

นายประมุตฯ การที่เขากำหนด ๓๐ วันเป็นหนึ่งเดือนนั้น เพราะเขาเกรงจำเลย
จะพยายามให้ศาลตัดสินในเดือนกุมภาพันธ์

นายจรัญฯ เราตกลงว่าเดือนให้นับตามปฏิทิน จึงต้องเขียนใหม่

นายประมุตฯ จะตกลงอย่างนี้หรือ เห็นว่าไม่ยุติธรรม

นายสิทธิฯ ที่จริงเวลาเขียนคำพิพากษา ก็ไม่ได้คิดเป็นวันฯ

ที่ประชุมตกลงให้ผู้ตรวจงานพิมพ์ร่างฯ ม.จ. ๕๓๓ ๑ ทรงร่างฯ ในที่ประชุมดังนี้

“มาตรา ๑๔ (ร่างของ ม.จ. ๕๓๓ ๑) ในการคำนวณระยะเวลาตามประมวล
ให้วันต้นของระยะเวลาเป็นหนึ่งวันเต็ม

ให้นับเดือนหรือปีตามปฏิทิน

ระยะเวลาที่ผู้ต้องคำพิพากษาถูกคุมขังก่อนคำพิพากษา ให้เป็นเวลาจำคุกหรือ

กักกันตามคำพิพากษา เว้นแต่คำพิพากษานั้นจะกล่าวไว้เป็นอย่างอื่น

เมื่อผู้ต้องคำพิพากษาถูกจำคุก หรือถูกใช้บังคับวิธีการเพื่อกความปลอดภัยมาครบ

กำหนดแล้ว ต้องปล่อยตัวหรือให้พ้นจากการใช้บังคับในวันถัดจากวันครบระยะเวลา”

ประธานฯ ขอให้พิจารณาร่างของ ม.จ. ๕๓๓ ๑

นายสิทธิ ฯ การที่เอาการนับเดือนและปีมาเขียนเป็นคนละวรรค วรรค ๒ ซึ่งกำหนดให้นับเดือนหรือปีตามปฏิทิน จะเข้าใจว่าซึ่งวันที่ ๓ ครอบคลุมวันที่ ๓

นายประมุข ฯ วันแรกจำคุกเป็นวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ถ้าให้นับเดือนปฏิทิน จะครอบคลุมในวันที่ ๓๐ มีนาคมหรือวันอื่น เพราะเดือนปฏิทินมีสองเดือน

นายจรัส ฯ นั้นไม่เป็นปัญหา แต่ถ้าวินิจฉัยวันที่ ๓๐ มกราคมไปถึงเดือน กุมภาพันธ์จะนับอย่างไร เพราะเดือนกุมภาพันธ์มี ๒๘ วัน ประมวลกฎหมายแพ่ง ฯ บัญญัติไว้ชัดว่า ถ้าไม่มีวันตรงกัน ต้องเอาวันสุดท้ายของเดือน

ม.จ. สกต ฯ ข้อที่ยกขมมาแสดงให้เห็นความไม่ดีของการนับเดือนและปีตามปฏิทิน ในทางปฏิบัติเขาจึงคิด ๓๐ วัน เท่ากับหนึ่งเดือน

นายประมุข ฯ อย่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ ปีหนึ่งให้ลดหนึ่งเดือน จะลดอย่างไร

ม.จ. สกต ฯ นั้นเป็นเรื่องของพระราชบัญญัติราชทัณฑ์

นายสิทธิ ฯ ขอเสนออีกคำในวรรค ๒ ดังนี้ “ถ้าระยะเวลากำหนดเป็นเดือนหรือปีเป็นกำหนดหนึ่งเดือนหรือหนึ่งปีให้ครบในวันท้ายก่อนวันที่ซึ่งตรงกับวันต้นของระยะเวลา”

นายจรัส ฯ อย่างถูกต้องโทษวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ครอบคลุมปีหน้าวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์

ม.จ. สกต ฯ อยากจะให้กว้างเพื่อให้ใช้ได้ ไม่ควรเขียนรายละเอียด

นายจรัส ฯ อยากให้เขียนว่า ถ้าจำคุกวันที่ ๑ มกราคม ครอบคลุมวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์

นายประมุข ฯ ต้องเขียนให้มั่วหน่อยนั้น ไม่ใช่เขียนให้ครบถ้วน

นายสิทธิ ฯ ขอเสนอร่างวรรค ๒ ต่อไป คือ “ถ้าไม่มีวันตรงกัน ให้ลดวันท้ายแห่งเดือนที่จะครบกำหนดระยะเวลาเป็นวันที่ซึ่งตรงกัน”

นายจรัญฯ ถ้าจะเอาไว้. มาตราเดียวเห็นจะไม่ได้ เพราะใช้ทั่วไป

นายสิทธิฯ แต่จะเอาไว้มาตราเดียวก็ไม่เห็น

นายจรัญฯ แต่เราจะใช้กำหนดเวลา. เรืองอายุความด้วย

ที่ประชุมตกลงให้ร่างวรรคแรกของ ม.จ. สกต. ประกอบกับร่างวรรค ๒ ของ นายสิทธิฯ เป็นร่างมาตรา ๘ เบื้องต้น

นายจรัญฯ คำว่า "ตามประมวลนี้" ควรตัดออก เพราะเราจะเอาไปใช้ใน กฎหมายอื่น ๆ

นายสิทธิฯ เอาคำนั้นไว้ดี

นายประมุทฯ การที่จะเอาออกมขอเสีย คือจะทำให้เป็นที่ยสงสัยว่าจะใช้ในกฎหมาย แห่งด้วย

นายสิทธิฯ กรณีนั้นไม่มีปัญหา เกรงว่าจะเอาไปใช้ในประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา

นายอรรถกรมฯ ถ้ากฎหมายอื่นจะเอาไปใช้ ก็ต้องเป็นเรื่องอาญา

ม.จ. สกต.ฯ ถ้าไม่ชอบคำว่า "ตามประมวล" ก็แก้เป็น "ในประมวล"

นายสิทธิฯ คำว่า "ตามประมวล" คือว่า

นายประมุทฯ เมื่อใดเอาประมวลกฎหมายนี้ไปใช้ ก็เอามาตรา ๘ เบื้องต้นไป ใช้ด้วย

ที่ประชุมให้เอาคำว่า "ตามประมวล....." ไว้

นายประมุทฯ ยังมีปัญหา คือ ถ้าเขาปล่อยไปบ้าง ชั่งได้บ้าง ทำอย่างไร ถ้า เขียนให้หักก็ได้

ม.จ. สกต.ฯ ก่อนหักกันอาจมี interval เช่น ฝากจำคุกไว้

นายสิทธิฯ อย่างนั้นไม่มีปัญหา เพราะนับจากวันจำคุก มีแต่เรื่องจำคุก เช่น ศาล ชั่งได้ ๓ เดือนจึงพิพากษา

นายประมุขฯ เขียนวรรค ๓ อย่าง ม.จ. สกลฯ ทรงเสนอ จะมีปัญหาว่าต้อง
หักให้ทั้งจำคุกและกักกัน นอกจากนี้จะหักให้เช่นวันหรือหักให้ตามปฏิทิน

(บันทึก : รายงานการประชุมสำหรับมาตรา ๒๑-๒๒ ยังไม่จบ จะได้คัดออกลงไว้
ต่อไปในเล่มหน้า สำหรับเล่มนี้ บางตอนมีความซ้ำกันที่ได้เคยลงไปแล้วในเล่มก่อนๆ อยู่
บ้าง เหตุที่เป็นเช่นนั้น เพราะความในตอนที่นั้นๆ ใช้ประกอบการพิพากษาหลายมาตราพร้อมๆ
กัน เมื่อลงถึงมาตราที่เกี่ยวข้องมาตราใด ก็จำต้องนำความนั้นๆ มาลงซ้ำไว้อีก เพื่อความ
สะดวกในการอ่าน และเพื่อให้ความติดต่อกันไม่ขาดหายไป)

การเขียนกับความคิดอ่าน

เมื่อเร็ว ๆ นี้ นักการศึกษาชาวอังกฤษท่านหนึ่งเขียนหนังสือว่าด้วย ระบบการศึกษา
เล่มหนึ่ง เปรียบเทียบระบบการศึกษาในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนทางด้านวิทยาการ
กับการทำให้นักศึกษาใช้ความคิดอ่านของตนเอง โดยเปรียบเทียบระบบการศึกษาของ ๖
ประเทศ คือ เดนมาร์ก รุสเซีย ฝรั่งเศส อเมริกัน อินเดีย และ อังกฤษ

ท่านผู้เขียนกล่าวว่า ระบบการศึกษาของเดนมาร์กนั้น นักศึกษาได้รับการฝึกอบรม
ทั้งด้านการเรียนและด้านการใช้ความคิดอ่าน..... ส่วนของรุสเซีย ให้นักศึกษาร่ำเรียนมาก
เสียจนไม่ยอมให้มีเวลาคิดอ่านเป็นของตนเองเลย (ทั้งนี้เพื่อให้ต้องตามทฤษฎีคอมมิวนิสต์)
ข้างฝ่ายฝรั่งเศสนั้นก็ ประสงค์แต่จะให้นัก ศึกษาเรียน เพื่อไปใช้ความ คิดความ อ่านของตนเอง
โดยไม่จำเป็นต้องเรียนรู้อะไร...!.. ทางฝ่ายนักศึกษามอเมริกันนั้นเล่า ก็เรียนน้อยเสียจน
ไม่สามารถจะคิดอ่านอะไรได้เองเลย..... แต่ทว่านักศึกษามอินเดียนั้นคิดว่า การเรียนก็คือ
การใช้ความคิดความอ่านนั่นเอง.... ส่วนนักศึกษอังกฤษกลับคิดว่า ตนได้ศึกษาอะไรบ้าง
ก็เฉพาะเมื่อตัวเองเรียนเพื่อให้มีความคิดอ่านแบบชาวอังกฤษเท่านั้น !

(จากหนังสือ Other Schools and Ours โดย Dr. Edmund King จัดพิมพ์โดย Methuen)

ปัญหาน่าคิดมีว่าระบบการศึกษาของเราเป็นอย่างไรบ้าง ?

“ ลินแฉ่ว ”

บทบรรณาธิการ

บทความซึ่งเป็นต้นใจพิเศษในวงการขนิขกรรมของเราฉบับนี้อาจเรียก “น้ำใจผู้พิพากษา” ของ คุณเดือน จิตรกร ซึ่งได้นำลงพิมพ์ใน “ดุจดาว” ฉบับที่แล้ว ท่านผู้อ่านหลายท่านได้กล่าวกับบรรณาธิการว่า เรื่องของท่านเป็นเรื่องราวประหลาด เพราะนอกจากจะได้รับความรู้และประสบการณ์ของต่างประเทศแล้ว ยังมีคดีอันลึกซึ้งด้วย ทั้งโศหารกัโไฟเราะ แต่ในขณะที่เดียวกันก็มีท่านผู้อ่านบางท่านเกรงว่าเรื่องของท่านจะไม่เหมาะสมแก่ “ดุจดาว” เพราะนิตยสาร “ดุจดาว” นั้นมีคนภายนอกอ่านด้วย... อันที่จริงนั้น... ประเทศเราก็เป็นประเทศประชาธิปไตยและเสรีภาพของหลักประชาธิปไตยข้อหนึ่งก็คือ การฟังคำพิพากษาวิจารณ์ของบุคคลทั่วไปโดยใช้วิจารณ์ญาณและเหตุผล ดังใดก็ตามหากผู้พิพากษาในเชิงคดีแพ่ง และด้วยความรู้ที่ใจ ย่อมเกิดประโยชน์เสมอ ดังเช่นเรื่องนี้เป็นต้น ดังนั้นบุคคลภายนอกนั้นหากเป็นผู้ที่มวิจารณ์ญาณใคร่ครวญเมื่ออ่านเรื่องนี้แล้วย่อมจะต้องเห็นว่าการกล่าวโทษนั้นเป็นลัทธิบาปหน้าธรรมเสรีธรรม มีผู้หวังดีขอจะกันสร้างชวชนกันเสริม และเราก็ยอมรับฟังด้วยดี ดังนั้นบุคคลภายนอกผู้ปราศจากวิจารณ์ญาณดังกล่าวก็ควรอยู่หรือที่วงการเราจะพึงสนใจหรือให้ความสนใจความรู้อีกสักนิดของท่านเหล่านั้น... ว่าที่จริง ความเป็นประชาธิปไตยก็เริ่มตอแสงอยู่ทั่วไป ณ ขอบฟ้าแห่งผืนแผ่นดินไทยที่รกรกขงของเราแล้ว ทั้งเสียงของประชาชนก็แว่ว ๆ อยู่ดั่งนี้ ควรจะหรือที่เราชาวศาลจะมีใครระตหน้าต่างศาลไม่ยอมรับแสงทิพย์ และเสียงสวรรค์ในยามรุ่งอรุณแห่งระบอบประชาธิปไตย... ยิ่งกว่านั้น เมื่อเสียงที่แว่วมานักหาใช่เสียงอันไกลไม่... แต่เป็นเสียงของพวกเรา—คนในศาล—ด้วยกันเองแท้ ๆ... อย่างไรก็ตามก็ดี ความเห็นของบรรณาธิการในเรื่องนี้อาจจะผิดก็ได้ เพราะเรื่องของท่านนี้อาจพิจารณาได้หลายแง่ แต่จะแง่กัมีเหตุผลสนับสนุนอยู่

มีท่านผู้อ่านผู้หนึ่งคือ “ดุจดาว” ออกท่านหนึ่งปรารภกับบรรณาธิการว่า โดยที่ “ดุจดาว” ออกถ้ายังไม่ตรงกำหนดเช่นนี้ ย่อมทำให้เรื่องต่าง ๆ ที่ลงพิมพ์ในแต่ละฉบับคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องข่าวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในเล่ม เมื่อเป็นเช่นนี้จะทำให้คนรุ่นหลัง ๆ ที่มาอ่าน “ดุจดาว” ในยุคนี้เข้าใจผิดในเรื่องเวลาของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในยุคนั้นได้ น่าที่จะพิมพ์รวมเล่มที่ค้างออกเสียเป็นเล่ม

เคยแล้วเริ่มพิมพ์เล่มต่อๆไปตามกำหนดเวลาเสียจะเหมาะกว่า บรรณาธิการใครขอแสดง
 ในปัญหาทั้งสอง ณ โอกาสนี้ว่า ถ้าหรับเรื่องข่าวเหตุการณ์และเรื่องราวจะคลาดเคลื่อนใน
 เรื่องเวลา (เป็นต้นว่า เรื่องของเดือนมกราคม ๒๕๐๔ แต่นำไปลงคุณพาทในฉบับประจำเดือน
 กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔) นั้นจะมีอยู่เฉพาะในบางรายการ เช่น *ชมรมยุติธรรม* เป็นต้น ส่วนใน
 รายการ “*ประมวลข่าว*” ของ คุณถาวร โพธิ์ทอง และใน “*รายการคำพิพากษาศาลฎีกา
 และบันทึกประกอบ*” ของ คุณชลธิ์ ชีรกุล นั้นออกตามระยะเวลา กล่าวคือ เป็นข่าวราชการ
 และเป็นคำพิพากษาศาลฎีกาประจำเดือนซึ่ง “*คุณพาท*” เล่มนั้นๆ พิมพ์ประจำอยู่โดย
 เครื่องครุฑที่เดียว ปัญหาที่วามบุคคลรุ่นหน้าจะเข้าใจผิดก็คงจะไม่เป็นปัญหาที่น่าหนักใจนัก
 ทางแก้ไขซึ่งคณะบรรณาธิการขอเสนอแนะแก่ท่านผู้อ่าน ณ ทหนักคือ โดยปกติที่ด้านหลัง
 ของปกหรือหน้าสุดท้ายก่อนถึงปกคุณพาทจะมีข้อความเกี่ยวกับการจัดพิมพ์ว่าพิมพ์ ณ โรงพิมพ์
 ใด ใครเป็นผู้พิมพ์และผู้โฆษณา รวมทั้งวันที่จัดพิมพ์ วันที่จัดพิมพ์นั้นคือวันที่พิมพ์จริง
 นั้นเอง เราได้ปฏิบัติเช่นนี้เรื่อยมา ยกเว้นเดือนมกราคม ๒๕๐๔ ซึ่งลงวันที่พิมพ์เป็น
 เดือนมกราคม ๒๕๐๔ ทั้งนี้เนื่องจากเราได้เปลี่ยนสถานที่พิมพ์ใหม่ อุปสรรคและข้อขัด
 ของเล็กน้อยเช่นนี้ขอมีบ้าง และบรรณาธิการถือว่าเป็นความบกพร่องของบรรณาธิการ
 เองโดยสิ้นเชิง แต่ในเล่มต่อๆ ไปก็จะได้จัดเช่นที่เคยมา และท่านผู้อ่านย่อมตรวจได้เสมอ
 ว่าเล่มประจำเดือนใดจัดพิมพ์จริงเมื่อใด ส่วนเรื่องที่จะจัดพิมพ์รวมเล่มที่ต่างออกอยู่เพื่อ
 ให้นำหนักนั้น บรรณาธิการเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่พึงกระทำเป็นอย่างยิ่ง เพราะแม้ว่าความ
 ล้าช้าทั้งหลายที่เป็นมาเนื่องจากเหตุสุดวิสัยคงได้เคยแถลงใจแอดกตาม เมื่อเรามองทาง
 เวทีการนัดพิมพ์ให้หนักกำหนดได้ ก็หาเป็นการสมควรไม่ที่จะปฏิบัติการให้ผิดจากประเพณี
 ธรรมดาซึ่งได้ปฏิบัติสืบเนื่องกันมาเป็นเวลานาน...และบันทึกเขาบท ๘ แล้ว ..

สำหรับ “*คุณพาท*” เล่มนี้ เราขอเสนอเรื่องที่น่าสนใจคือในหนังสือ *สุภาษิต
 สามภาษา—บาลี—อังกฤษ—และไทย* ของ คุณหลวงบริหารเงินฉลุถึง ความคมคายแห่ง
 บทสุภาษิตนั้นเพียงไร ย่อมแจ้งประจักษ์แก่ท่านผู้อ่านทุกท่าน..... บทความเกี่ยวกับ
 กฎหมายไทยประจำฉบับมีตั้งเรื่องคือ เรื่อง *ทรัพย์สินหาย* ของ คุณพิชิต พรหมพิทักษ์กุล
 ท่านผู้เขียนได้พิจารณาปัญหาเรื่องทรัพย์สินหาย ตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗
 และตามประมวลกฎหมายอาญาในแง่ที่ว่า อย่างไรเป็นความผิดฐานลักยอกทรัพย์สินหาย

มีข่าวที่น่าสนใจ คือข่าวเรื่องการก่อสร้างที่ทำการศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา
 เรื่องให้ข้าราชการตุลาการไปช่วยทำงานชั่วคราว และเรื่องตั้งผู้ทำการแทนอธิบดีผู้พิพากษา
 ภาค ๔ และ ๘ ..... วงการกฎหมายสากล มีรายการหรือข้อข่าวกฎหมายดังนี้คือ การ
 ประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล การขอให้นักกฎหมาย
 ช่วยต่อต้านคอมมิวนิสต์ การประชุมสัมมนาขององค์การสหประชาชาติ ซึ่ง ท่านปลัด
 กระทรวงยุติธรรมกับคุณประภาส อวยชัย ได้ไปร่วมประชุม ณ ประเทศนิวซีแลนด์
 และกฎหมายออกภาค..... “เรือนแก้ว” มาพบกับท่านผู้อ่านอีกครั้งหนึ่งในเรื่อง “แปลก
 แต่จริงในกฎหมายนานาประเทศ” เรื่องที่แปลกจริงเห็นจะได้แก่เรื่อง “ทอดลูกเต๋าค้าย
 ล้านคนผู้พิพากษา” แต่เรื่องที่ไมค่อยจะสนุกนักได้แก่เรื่องที่ “เรือนแก้ว” แปลประโยค
 ภาษาอังกฤษประโยคหนึ่ง กลับตาลปัตรไปในเรื่องแปลกแต่จริงในกฎหมายนานาประเทศ
 ในเล่มประจำเดือนตุลาคม ๒๕๐๓ ซึ่งท่านผู้อ่านอาจได้สองท่านได้กรุณาทักท้วงมา.....
 คำแปลที่ถูกต้องปรากฏอยู่ในท้ายรายการเดียวกันในฉบับนี้ “เรือนแก้ว” กล่าววาจาขณะที่
 แปลก็มิได้คำนึงถึงภาษิตกฎหมายที่ว่า “ความดำช้าในกระบวนการยุติธรรมคือความ
 อยุติธรรม” ..... ความผิดพลาดคนบรรณาธิการขอร่วมรับผิดชอบ และขออภัยต่อท่านผู้อ่านด้วย
 ในฐานะเป็นผู้ตรวจเรื่องก่อนนำลงพิมพ์.... เรื่องถัดไปเป็นเรื่อง ข้อสังเกตเกี่ยวกับ พ.ร.บ.
 ฝัน พ.ศ. ๒๔๘๒ ของ คุณหิรัญ สถาปนสุต อันเป็นบทความต่อเนื่องกับบทความเรื่อง
 เดียวกันของ คุณชลุตม์ สวัสดิ์ทิศา ซึ่งพิมพ์ในคฤหาสน์เล่ม ๘ ปีที่ ๗ ดังปรากฏความโดย
 ดังเขปในหมายเหตุบรรณาธิการท้ายบทความของ คุณหิรัญ สถาปนสุต ในเล่มนี้ ในรายการ
 ท่านถาม—เราตอบ มีปัญหาที่น่าสนใจเกี่ยวกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
 มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๒๘ (๓) .... ชมรมยุติธรรม มีข่าวดีหลายเรื่อง ซึ่งบรรณาธิการ
 ใคร่จะขอให้ท่านผู้อ่านพลิกอ่านเอง ..... รายงานการประชุมร่างประมวลกฎหมายอาญาและ
 บัญชีประกอบ ในเล่มนี้ คุณโชค จารุจินดา กรุณารวบรวมรายงานการประชุมร่าง
 มาตรา ๓๖ ถึง ๓๖ (ต่อ) และมาตรา ๓๘ ถึง ๒๒ มาเสนอท่านผู้อ่าน.

เจ้าหน้าที่กำเนนการนิเทศสาร "กุสพาท"

ผู้อำนวยการ:	นายไพยม เสงฆานนท์
บรรณาธิการ:	นายธานีทร ภิรมย์ไชย
คณะบรรณาธิการ:	นายสมบัติ วัณฑาน
	นายสกล สกธา
	นายทศ กสิยพงศ์
	นายประมุข สวัสดิ์มงคล
	นายถาวร ไพธิตอง
	นายประภาศน์ อวยชัย
	นายจรัส เจมะจาร
ทรัพย์สิน:	นายทวี คงกะจันทร
เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ:	นายพวง จุมทอง